Peyami Safa

Server Bedi Külliyatı

İÇİMDEKİ YANGIN

Türk Edebiyatı / Roman

ötüken

İÇİMDEKİ YANGIN

PEYAMİ SAFA
(SERVER BEDİ)

ÖTÜKEN

Peyami Safa
(2 Nisan 1899 - 15 Haziran 1961)

2 Nisan 1899'da İstanbul Gedikpaşa'da doğdu. Babası Şair İsmail Safa, annesi Server Bedia Hanım'dır. Bir buçuk yaşındayken babası Sivas'ta öldü. İlk öğrenimine Gedikpaşa'da Menbaül-İrfan Mektebi'nde başladı.

Eğitimi devam ederken dokuz yaşında, sağ kolunda ortaya çıkan kemik veremi yüzünden uzun bir hastalık dönemi geçirdi. (1908). 1910'da başladığı Vefa İdadisi'ni bu hastalık ve geçim darlığı sebebiyle bırakmak zorunda kaldı. Bir Mekteplinin Hatıratı / Karanlıklar Kralı (1913) adlı ilk kitabını Vefa İdadisi'ndeki öğrenciliği sırasında çıkardı. Tiyatro eğitimi almak için Darülbedayi imtihanlarına girdi, kazandı, ancak devam edemedi (1914). Posta-Telgraf Nezareti'nde göreve başladı. Ardından Boğaziçi'ndeki Rehber-i İttihad Mektebi'ne muallim olarak girdi (1917).

Bu dönemde Fağfur, Servet-i Fünûn ve İctihad'da yazdı. Bir süre Düyun-ı Umumiye İdaresi'nde çalıştı (1918).

Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte Yirminci Asır gazetesini çıkardı. (1919). Yirminci Asır kapandıktan sonra Tercüman-ı Hakikat ve Tasvir-i Efkâr (1922), Cumhuriyet'in ilânının ardından Son Telgraf, Son Saat ve Son Posta gazetelerinde çalıştı. 1924 yılında Server Bedi takma adıyla meşhur **Cingöz Recai** tipini yarattı. Halil Lutfi (Dördüncü) ile birlikte Büyük Yol adlı bir gazete çıkardı (1925). Aynı tarihlerde hem Server Bedi hem Peyami Safa imzasıyla Cumhuriyet'te yazdı. Bu gazeteyle ilişkisini fıkra yazarı ve edebiyat sayfası yöneticisi olarak aralıklarla sürdürdü (1928-1940).

Resimli Ay, Hareket dergilerinde yazdı. Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte Hafta dergisini çıkardı. (1935). Hafta'nın ardından Kültür Haftası'nı çıkardı.

Cumhuriyet'ten sonra Yeni Mecmua, Tasvir-i Efkâr, Çınaraltı, Büyük Doğu, Vakit ve Ulus gazetesinde yazmaya başladı (1949-1953). Bursa'dan milletvekili adayı oldu ancak seçimi kazanamadı (1950).

Peyami Safa bir süre sonra Türk Düşüncesi dergisini yayımlamaya başladı (Aralık 1953) ve Milliyet gazetesi yazı kadrosunda yer aldı (1 Ekim 1954). Ardından Tercüman'a geçti (Mart 1959). Büyük Doğu'da ve Havadis gazetesinde yazdı (21 Temmuz 1960). Düşünen Adam dergisinde (5 Ocak 1961) ve Son Havadis gazetesinde (10 Mart 1961) yazmaya başladı. 15 Haziran 1961 tarihinde Çiftehavuzlar'da öldü ve Edirnekapı Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Peyami Safa'nın 1914-1961 yılları arasında gerçek ismiyle ve Server Bedi, Çömez, Serazad, Safiye Peyman, Bedia Servet gibi takma adlarla yazdığı süreli yayınlar şunlardır:

Gazete: Büyük Yol, Cumhuriyet, Havadis, Milliyet, Son Havadis, Son Posta, Son Telgraf, Tan, Tasvir, Tasvîr-i Efkâr, Tercüman, Tercümân-ı Hakîkat, Ulus, Vakit, Yirminci Asır.

Dergi: Aydabir, Aydede, Bozkurt, Büyük Doğu, Çınaraltı, Düşünen Adam, Edebiyat Gazetesi, Fağfur, Hafta, Hareket, Hayat, Heray, İctihad, İslâm Mecmuası, Kültür Haftası, Resimli Ay, Resimli Şark, Seksoloji, Servet-i Fünûn, Türk Dili, Türk Düşüncesi, Türk Yurdu, Türklük, Yedigün, Yeni Çağ, Yeni İstiklâl, Yeni Mecmua, Yeni Türk Mecmuası.

Eserleri.

Hikâyeleri. 1. Gençliğimiz (1922) 2. Siyah Beyaz Hikâyeler (1923) 3. Ateş Böcekleri (1925) 4. İstanbul Hikâyeleri (tarihsiz) 5. Hikâyeler. İlk Defa Bütün Hikâyeleri Bir Arada (1980) Asrın Hikâyeleri'yle Siyah Beyaz Hikâyeler, Ateş Böcekleri ve Resimli Ay mecmuasının 1930 yılında verdiği Resimli Hikâyeler ilâvesindeki hikâyeler Halil Açıkgöz tarafından bir araya getirilmiştir.

Romanları.

1. Sözde Kızlar (1922) 2. Şimşek (1923) 3. Mahşer (1924) 4. Bir Akşamdı (1924) 5. Canan (1925) 6. Dokuzuncu Hariciye Koğuşu (1930) 7. Fatih-Harbiye (1931) 8. Bir Tereddüdün Romanı (1933) 9. Matmazel Noraliya'nın Koltuğu (1949) 10. Yalnızız (1951) 11. Biz İnsanlar (1959)

Peyami Safa'nın ayrıca Gün Doğuyor adlı bir piyesi yayımlanmıştır (1937). Ayrıca Server Bedi takma adıyla çok sayıda roman ve hikâye kitabı yayımlamış, tefrika etmiştir.

Diğer Eserleri.

1. Türk İnkılâbına Bakışlar (1938) 2. Felsefî Buhran (1939) 3. Millet ve İnsan (1943) İkinci baskısı Nasyonalizm adıyla yapılmıştır (1961) 4. Mahutlar (1959) 5. Sosyalizm (1961) 6.Mistisizm (1961) 7. Doğu-Batı Sentezi (1962) 8. Kızıl Çocuğa Mektuplar (1971) Yukarıdaki üç eseri ayrıca Nasyonalizm-Sosyalizm-Mistisizm adıyla bir arada basılmıştır (1975).

Büyük Avrupa Anketi adlı eseri (1938) Peyami Safa'nın 1936 yılında çıktığı Avrupa seyahatini anlatır.

Peyami Safa'nın çeşitli gazete ve dergilerdeki yazılarından seçmeler konularına göre tasnif edilerek "Objektif" adı altında basılmıştır:

Osmanlıca, Türkçe, Uydurmaca (1970); Sanat, Edebiyat, Tenkit (1971); Sosyalizm Marksizm Komünizm (1971); Din, İnkılâp, İrtica (1971); Kadın, Aşk, Aile (1973); Yazarlar, Sanatçılar, Meşhurlar (1976); Eğitim, Gençlik, Üniversite (1976); Yirminci Asır, Avrupa ve Biz (1976). Peyami Safa, Cumhuriyet Mekteplerine Millet Alfabesi (1929), Cumhuriyet Mekteplerine Kıraat (I-IV, 1929), Yeni Talebe Mektupları (1930), Büyük Mektep Nümuneleri (1932),

Türk Grameri (1941), Dil Bilgisi (1942), Türkçe İzahlı Fransız Grameri (1948) gibi ders kitapları da kaleme almıştır.

Ezber Bozan bir Server Bedi romanı:
İçimdeki Yangın

"Çok" yazıp geçimlerini sağlamakla "güzel" yazmak arasında kalan yazarların hile-i şeriye cinsinden buldukları çözüm, eserlerinde müstear isim kullanmaktır. Bu müstear isim zamanla bilinir hâle gelse de yazar çevresine bir defa şu mesajı vermiş bulunur: "Benim edebî nitelikli eserlerim, kendi adımla yayımladıklarımdır."

Edebiyat tarihimizde bu durumun en güzel örneklerinden biri Peyami Safa'nın hayatında ve eserlerinde karşımıza çıkar. Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının en velut kalemlerinden biri olan Peyami Safa, Cahit Sıtkı ile konuşmasında; "On dokuz senelik yazı hayatımda, bu cemiyet bana bir hafta istirahat hakkı vermemiştir,"[1] derken "yaşamak için yazmak" zorunluluğuna da işaret etmiştir.

Gazete ve dergilere yazdığı yazılarda "Mi-Fa, Serazad, Çömez, Filân, P.S, Bir Muharrir, Hafta, Türk Düşüncesi, Safiye Peyman, Bedia Servet, Cingöz Recai, Bedii Nuri" gibi onlarca takma ad kullanan Peyami Safa'nın müstear isimlerinin en meşhuru, annesi Server Bedia Hanım'ın adından ilhamla geliştirdiği Server Bedi'dir. Bu imza Peyami Safa ile öyle özdeşleşmiştir ki "Server Bedi" adeta Peyami Safa'nın ikinci bir kimliği şeklinde tezahür eder. Yazar bu müstearla onlarca popüler roman kaleme almış, bazı edebî eleştirilerini bu imzayla ortaya koymuş; çoğu zaman aynı gazetenin bir köşesinde kendi adıyla, başka bir köşesinde ise Server Bedi takma adıyla fıkralar neşretmeyi sürdürmüştür. Yazarın Server Bedi imzasıyla yayımladığı romanların sayı itibariyle Peyami Safa imzalı romanlardan katbekat fazla olması da bu imzanın önemine işaret eder. Bununla birlikte Peyami Safa'nın "Server Bedi" müstearıyla yayımladığı romanlar üzerine yapılan değerlendirmeler ne yazık ki hemen hemen birbirini tekrar eden yargıların ötesine geçmez.

1 Cahit Sıtkı Tarancı, Peyami Safa, Hayatı ve Eserleri, Semih Lûtfi Kitabevi, İst., 1940, s. 4.

Çoğu araştırmacı, Peyami Safa'nın Server Bedi takma adıyla yayımladığı romanları geçim kaygısıyla kaleme aldığını, bu sebeple de imzasını koymak istemediğini, "popüler" ve "harcı-âlem" romanlarda bu müstearı kullandığını belirtir ki bu düşüncenin oluşmasında büyük oranda yazarın sözlerinin de etkisi vardır.[2] Zira Peyami Safa pek çok konuşmasında latife yollu da olsa "Server Bedi'nin evinde kaldığını, geçimini onun kalemiyle sağladığını" belirtmiştir.

Bu hususta Ergun Göze'nin şu tespitleri daha objektif ve makul görünmektedir:

Sadece kalemiyle geçinmek mecburiyetinde olan Peyami Safa için Server Bedi, rahat, kolay, teklifsiz, sanatsız, kısacası günlük maişeti temin edecek yazılar yazmanın en emin ve kestirme vesilesi idi. Diyebiliriz ki Server Bedi, adeta Peyami Safa'nın pazar günleri musluk tamir etmek, takoz çakmak gibi basit ev işleri görebilmek için giydiği iş elbisesidir. Fakat bu elbise, ne kadar iddiasız ve basit olsa da içindeki yine Peyami Safa idi. Bundandır ki Server Bedi imzalı romanlar okuyucuyu hazırlayan, işleyen, geliştiren, okumaya alıştıran bir standart belirtmişlerdir. Hatta bazen Server Bedi'nin itinasız ve rahat giyimi içinde bile bir damat kadar şık görünmesini bilen kimseler gibi, Peyami Safa'ya denk bir seviye gösterdiği vakidir.[3]

M. Kayahan Özgül ise, "Server Bedi" imzasıyla ilgili şu ufuk açıcı yorumu yapar:

Bazı yazarlar, kalemleri başka konuları, başka şekillerde ifade etmek, sahiplerini baştan çıkarmak istediğinde, âdeta alter-ego gibi gelişen bu ikinci yazar kimliklerinin zorlamasıyla eser verecek olurlarsa, onları bir müstearla yayımlamak gereğini hissederler.

2 Bu konuda bkz.: Necip Fazıl, Bâbıâli, (11. Bas.), Büyük Doğu Yay., İst., 2001, s. 86; Elif Naci, "Anılardan Damlalar: Ölümünün Yıldönümünde Peyami Safa", Milliyet Sanat, S. 5, Haziran 1980, s. 67; Adile Ayda, Böyle İdiler Yaşarken, Ank., 1984, s. 184-185.

3 Ergun Göze, Peyami Safa-Nâzım Hikmet Kavgası, Yağmur Yay., İst., 1972, s. 15-16.

Bu dikkatle bakınca, Peyami Safa'nın "Server Bedi" imzasıyla yazdığı romanların bir kısmında niçin müstear kullandığını anlamak zor geliyor.[4]

Nitekim Server Bedi imzalı romanlar da bu tespitleri doğrulamaktadır. Bu romanlar, "popüler" cepheleri olsa da son tahlilde Peyami Safa'nın edip kimliğinden izler taşımaktadır. Mesela dikkatli bir nazarla incelenip "edebî değer" ölçütleri göz önüne alındığında, *Zıpçıktılar*'ın *Sözde Kızlar*'dan önemsiz bir eser olmadığı fark edilecektir. *Sabahsız Geceler* romanının iç kapağına önce yazarın gerçek adının basılması, sonra bu adın üstünün kapatılarak kitabın Server Bedi imzasıyla yayımlanması[5] Peyami Safa'nın eserine imza atarken kimi zaman çatışma yaşayıp kararsız kaldığını akla getirmektedir. Kaldı ki beyaz perdeye de aktarılan *Selma ve Gölgesi* ile *Cumbadan Rumbaya* adlı kalburüstü iki romanın Server Bedi imzasıyla neşredildiği de unutulmamalıdır.

Peyami Safa'nın "Server Bedi" müstearıyla yayımladığı bir diğer önemli roman *İçimdeki Yangın*'dır. 30 Eylül 1949 ile 24 Mart 1950 tarihleri arasında dönemin önemli mecmualarından Hafta'da yayımlanan İçimdeki Yangın, adından da anlaşılacağı üzere aşk temasına yoğunlaşan bir eserdir. Yirmi altı sayıda tefrika edilen romanın ana karakterleri Kumkapı Nişancası'nın tanınmış dilberi Esma ile ona âşık olan Zihni'dir. Romanda, kendisine kiralık bir oda arayan Zihni'nin Esma ile tanışması ve ona âşık olması neticesinde gelişen olaylar işlenir. İçimdeki Yangın, tekrar edilegelen Server Bedi yorumlarını çürüten ve bu anlamda "ezber bozan" bir romandır. Ele aldığı tema ve bu temanın işlenişi bakımından Peyami Safa imzalı romanlarla boy ölçüşecek derecede "usta işi" bir metinle karşı karşıya olduğumuzu rahatlıkla söyleyebiliriz. Denebilir ki yazar bu romanıyla bir yandan geniş halk kesimlerine yönelirken bir yandan da güçlü üslupçuluğunu ortaya koymuştur.

4 M. Kayahan Özgül, Seke Seke Ben Geldim: Sekmeler II, Çolpan Yay., Ank., 2018, s. 65.

5 Aktaran: M. Kayahan Özgül, a.g.e., s. 65.

İçimdeki Yangın'ın göze çarpan özelliklerinden biri, romanda mahallî renklerin ve figürlerin oldukça canlı bir şekilde tasvir edilmesidir. Romanda yer yer argoyla harmanlanan akıcı ve samimi bir anlatım kendini belli eder. Peyami Safa, tıpkı Ahmet Rasim, Hüseyin Rahmi, Sermet Muhtar Alus gibi İstanbul'un arka sokaklarından seçtiği kişiler etrafında romanının kanavasını örer. Girift tahlillerle roman kişilerinin duygularını ustaca yansıtan yazar, bir yandan da artan bir tempoyla merak unsurunu zirvede tutmayı başarır.

Roman, aynı zamanda Peyami Safa'nın Türk sanat musikisi hususundaki kültürünü yansıtan önemli ayrıntılar içermektedir.

İçimdeki Yangın

YERLİ ROMAN

Yazan:

Server Bedî

BİRİNCİ BÖLÜM

I

Kumkapı Nişancasında Esma, sarı çizmeli Mehmet Ağa. Ne sokak adı var, ne ev numarası. Hacet yokmuş, kime sorsam gösterirmiş. Demek meşhurelerden. Hadi hayırlısı. En son ümidim onda. Haftalardan beri başımı sokacak, ucuz ve külüstür bir oda arıyorum. Beş ay kirayı vermediğim için tahliye davasını kazanan ev sahibi iki güne kadar bir oda bulamazsam, eşyamı sokağa atacağını müjdeledi.

Haftalardan beri, Mecidiyeköyünden Edirnekapıya kadar, girip çıkmadığım sokak kalmadı gibi bir şey. Oda yok, fakat en az elli kâğıt hava parası, yahut en az otuz kırk liradan üç aylık peşin. Cepte yirmi beş kâğıt. Bunun ancak on beşini, nihayet yirmisini yeni ev sahibine toka edebilirim. Geri tarafıyla yalvara yakara, bin belâ yamaklığını elde ettiğim gümrük komisyoncusu Ermeniden ilk aylığı koparıncaya kadar, yani on gün geçineceğim.

Nişancalı Esmayı sağlık verdiler. Evinin üst katı kirada imiş. Kendisi alt katta oturduğu üç odadan birini daha kiralamak istiyormuş. Gümrük hamallarından biri söyledi. Akşam üzeri yola düşüldüm. Sabrımın ve ümidimin son saatleriydi. Bu da olmazsa cepteki yirmi beş kâğıt beni en kötü otelde birkaç günden fazla barındıramazdı. Ondan sonra, Halice bakan tahta sıralardan birinde geceleri arka üstü yatıp yıldızları saymağa mahkûmdum.

Kadırgadan Kumkapıya giden cadde üzerinde yürürken düşünüyordum: Nasıl karı bu Esma? İhtiyar, cimri, tamahkâr, nemrut, çaçaron bir şeyse, yandık. Yirmi kâğıda fit olmaz. Hava parası diyip dayatacak. Hiç ummam ya, karı genç, güzel, oynak, cömert, civelek ve fingirdek bir şeyse, yaşadık. Böyle bir kadınla, aynı katta, yanyana iki odada geceleri nasıl geçireceğimi düşündükçe, sabahtan beri gümrük kapılarında, kamyonlar, demir tekerlekli arabalar, hamallar, benzin, gübre ve ter kokuları arasında oradan oraya koşa koşa dermanı kesilen bacaklarıma taze can geliyordu, adımlarım kanatlanıyordu.

Kamkapı Nişancasına vardım. Sıra Esmayı bulmakta. Sormaktan korkuyordum. Ya bilen yoksa, akşamın alaca karanlığında, her evin kapısını çalıp soramazdım ya.

Bir bakkala girdim.

— Yahu! dedim, buralarda bir Esma varmış.

Bakkal bir çocuğun elinden zeytin yağı şişesini alıp dükkânın karanlık dibine doğru giderken:

— Vardır! dedi.

Rahat bir nefes aldım. Bakkal şişeyi doldurup çocuğa uzatırken yan gözle beni bir süzdü ve bir şey söylemedi.

— Nerede oturur? diye sordum, kiralık bir odası varmış.

Çocuk dükkândan çıktıktan sonra bakkal yağlı parmaklarını kirli bir bezle kurularken yüzüme baktı:

— Sen mi oturacaksın orada? dedi.

— Evet.

Kaşlarını kaldırdı ve kapı tarafına baktıktan sonra:

— Yapamazsın, dedi.

— Neden?

Uzun lâfa üşeniyormuş gibi elini söyle bir salıyarak tekrarladı:

— Yapamazsın. Keskin sirkedir o!

— Bana ne, isterse kezzap olsun!

— Rahat edemezsin. Beni daha fazla söyletme. İstersen git gör bir kere. Oda dediği kömürlükten bozma bir yer. Kendisi de baruttur, barut!

— Gidip göreyim bir kere. Ne tarafa düşer?

Bakkalın tarifine göre biraz yürüdüm, sağdaki sokağa saptım, yine sağda epeyce gittikten sonra viraneyi buldum. Ondan sonra içeriye çekik bir ev. Sonra bir bahçeli ev. Dur, hacım, burası olacak.

Sokağın en karanlık yeriydi. Kapının tokmağı kopmuştu. Çıngırak gibi bir şey arıyordum. Bahçe tarafından müthiş bir ses geldi. Bir haykırış. Yedi mahalleyi ayaklandıracak bir yaygara. Parlak ve keskin bir kadın sesi. Ne dediğini anlıyamadım ilkönce. Kulak kabarttım. Artık iyice duyuyordum. Avazı çıktığı kadar bağıran ses:

— Vallahi de, billâhi de, şimdi yukarı çıkar, parmağımın birini bir avurduna, ötekini öteki avurduna sokarım, senin o mutfak bezi suratını paçavra gibi, yırtarım, diyordu.

Daha iyi duymak için bahçe kapısına doğru yaklaştım. Ses gittikçe azıyordu:

— Edepsiz karı, şırfıntı, sokak süpürgesi, mahsus mu dökütüyorsun yukardan suları? Gıcır gıcır yatak çarşafını berbat ettin, rezil karı, gelip senin o kırılasıya ellerinin bileklerini çıta gibi kırayım mı?

Evin üst katından bahçeye doğru ürkek bir baş uzandı ve geri çekildi. Ağlamaklı bir ses cevap veriyordu.

— Ağzını topla, utanmıyor musun, edepsiz de sensin, rezil de, ben senin aşağıya çamaşır astığını ne bileyim, akşamın bu saatinde ne çamaşırı bu?

— Vay! Üstelik bir de bana hakaret ediyorsun ha! Şimdi ben sana gösteririm, karakollarda, mahkemelerde, hapislerde sürün de görürsün!

Bahçe kapısının sürgüsü ve kanadı gürültü ile açıldı. Akşam karanlığında, güzel gibi görünen gözlerinin siyahlığını ve parlaklığını, öfkeden, hâlâ açık duran ağzındaki dişlerin düzgünlüğünü ve beyazlığını, biçimli ve dolgun vücudunun taze liğini bir bakışta seçtiğim kadın dışarı fırladı, beni görünce hemen kolumu yakaladı:

— Duydunuz değil mi? Hakaret etti bana, duydunuz, şimdi, şimdi, duydunuz değil mi?

Kolumu sımsıkı yakalamış bırakmıyor, eve doğru yaklaşan bir gölgeye bağırıyordu:

— Hasan, gel buraya, gel! Duydun değil mi? Karı bana nasıl hakaret etti, Gel yaklaş!

Kolunda eski bir hasır sepet, ayağında potura benzer yamalı bir pantalon, ablak yüzlü, iri yapılı bir genç çocuk, kısa bir şaşkınlık nöbeti geçirdikten sonra:

— Duydum Esma abla! dedi.

— Hah! Gel sen de beraber.

Sonra bana döndü:

— Affedersiniz, dedi, şu karakola kadar bir zahmet ediniz, olmaz mı?

Ve öfke, o şirretlik, o telâş ve yaygara anında yan gözle yüzüme öyle baktı ki, içim gitti ve kendi kendime: «Yaman!» diye. rek bir kelime söylemeden, beraber yürüdüm.

Koluma girdi ve beni kendisine doğru çekti. Dirseğimin ucunda göğsü yumuk ve afacan bir kedi yavrusu gibi sıçrıyordu. Beni huylandıran bu teması kendisinin istediği belliydi. Öte tarafında yürüyen ablak suratlı oğlan gibi ben de şaşkına dönmüştüm. Esmaya daha fazla sokuluyor ve sürükleniyordum

Kadın sokakta da bağırmağa devam ediyordu:

— Bıktım bu sinsi cadalozdan! Nereden aldım evime bu uyuz keçiyi, bu pisboğaz, faraş mideli, hırsız karıyı... Teldolabından çöp tenekesine kadar her yeri karıştırır, ne bulursa ağzına atar. Kocası olacak sarhoş karnını doyurmuyor. Karı benden geçiniyor, üstelik yatak çarşafını berbat ediyor, bir de ağzını bozuyor. Şimdi ben ona gösteririm.

Hep böyle, bu gradoda bir sürü küfürler arasında caddeyi tuttuk. Ben onun gergin tenli koluna bir çimdik basarak dedim ki:

— Esma abla, ben sana oda için geldim. Kaça veriyorsun?

Yol ortasında durdu ve beni tepeden tırnağa kadar bir süzdü. Başında lâcivert bir mendil, boynunda iri siyah taneli bir kolye, üstünde vücuduna yapışık, olduk.ça biçimli ve yeni bir basma entari vardı. Teni esmerdi. Simsiyah saçlarının, gözlerinin ve kolyesinin rengi ilk bakışta göze çarpan bir ahenk vücuda getiriyordu.

— Kolay! dedi.

İÇİMDEKİ YANGIN

1

Kumkapı Nişancası'nda Esma, sarı çizmeli Mehmet Ağa. Ne sokak adı var, ne ev numarası. Hacet yokmuş, kime sorsam gösterirmiş. Demek meşhurelerden. Hadi hayırlısı. En son ümidim onda. Haftalardan beri başımı sokacak, ucuz ve külüstür bir oda arıyorum. Beş ay kirayı vermediğim için tahliye davasını kazanan ev sahibi iki güne kadar bir oda bulamazsam, eşyamı sokağa atacağını müjdeledi.

Haftalardan beri, Mecidiyeköyü'nden Edirnekapı'ya kadar, girip çıkmadığım sokak kalmadı gibi bir şey. Oda yok, fakat en az elli kâğıt hava parası, yahut en az otuz kırk liradan üç aylık peşin. Cepte yirmi beş kâğıt. Bunun ancak on beşini, nihayet yirmisini yeni ev sahibine toka edebilirim. Geri tarafıyla yalvara yakara, bin belâ yamaklığını elde ettiğim gümrük komisyoncusu Ermeni'den ilk aylığı koparıncaya kadar, yani on gün geçineceğim.

Nişancalı Esma'yı sağlık verdiler. Evinin üst katı kirada imiş. Kendisi alt katta oturduğu üç odadan birini daha kiralamak istiyormuş. Gümrük hamallarından biri söyledi. Akşamüzeri yola düzüldüm. Sabrımın ve ümidimin son saatleriydi. Bu da olmazsa cepteki yirmi beş kâğıt beni en kötü otelde birkaç günden fazla barındıramazdı. Ondan sonra, Haliç'e bakan tahta sıralardan birinde geceleri arka üstü yatıp yıldızları saymağa mahkûmdum.

Kadırga'dan Kumkapı'ya giden cadde üzerinde yü-

rürken düşünüyordum: Nasıl karı bu Esma? İhtiyar, cimri, tamahkâr, nemrut, çaçaron bir şeyse, yandık. Yirmi kâğıda fit olmaz. Hava parası deyip dayatacak. Hiç ummam ya, karı genç, güzel, oynak, cömert, civelek ve fingirdek bir şeyse, yaşadık. Böyle bir kadınla, aynı katta, yan yana iki odada geceleri nasıl geçireceğimi düşündükçe, sabahtan beri gümrük kapılarında, kamyonlar, demir tekerlekli arabalar, hamallar, benzin, gübre ve ter kokuları arasında oradan oraya koşa koşa dermanı kesilen bacaklarıma taze can geliyordu, adımlarım kanatlanıyordu.

Kumkapı Nişancası'na vardım. Sıra Esma'yı bulmakta. Sormaktan korkuyordum. Ya bilen yoksa, akşamın alaca karanlığında, her evin kapısını çalıp soramazdım ya.

Bir bakkala girdim.

— Yahu! dedim, buralarda bir Esma varmış.

Bakkal bir çocuğun elinden zeytinyağı şişesini alıp dükkânın karanlık dibine doğru giderken:

— Vardır! dedi.

Rahat bir nefes aldım. Bakkal şişeyi doldurup çocuğa uzatırken yan gözle beni bir süzdü ve bir şey söylemedi.

— Nerede oturur? diye sordum, kiralık bir odası varmış.

Çocuk dükkândan çıktıktan sonra bakkal yağlı parmaklarını kirli bir bezle kurularken yüzüme baktı:

— Sen mi oturacaksın orada? dedi.

— Evet.

Kaşlarını kaldırdı ve kapı tarafına baktıktan sonra:

— Yapamazsın, dedi.

— Neden?

Uzun lâfa üşeniyormuş gibi elini şöyle bir sallayarak

tekrarladı:

— Yapamazsın. Keskin sirkedir o!

— Bana ne, isterse kezzap olsun!

— Rahat edemezsin. Beni daha fazla söyletme. İstersen git gör bir kere. Oda dediği kömürlükten yer. Kendisi de baruttur, barut!

— Gidip göreyim bir kere. Ne tarafa düşer?

Bakkalın tarifine göre biraz yürüdüm, sağdaki sokağa saptım, yine sağda epeyce gittikten sonra viraneyi buldum. Ondan sonra içeriye çekik bir ev. Sonra bir bahçeli ev. Dur, hacım, burası olacak.

Sokağın en karanlık yeriydi. Kapının tokmağı kopmuştu. Çıngırak gibi bir şey arıyordum. Bahçe tarafından müthiş bir ses geldi. Bir haykırış. Yedi mahalleyi ayaklandıracak bir yaygara. Parlak ve keskin bir kadın sesi. Ne dediğini anlayamadım ilkönce. Kulak kabarttım. Artık iyice duyuyordum. Avazı çıktığı kadar bağıran ses:

— Vallahi de, billahi de, şimdi yukarı çıkar, parmağımın birini bir avurduna, ötekini öteki avurduna sokarım, senin o mutfak bezi suratını paçavra gibi, yırtarım, diyordu.

Daha iyi duymak için bahçe kapısına doğru yaklaştım. Ses gittikçe azıyordu:

— Edepsiz karı, şırfıntı, sokak süpürgesi, mahsus mu döküyorsun yukardan suları? Gıcır gıcır yatak çarşafını berbat ettin, rezil karı, gelip senin o kırılasıya ellerinin bileklerini çıta gibi kırayım mı?

Evin üst katından bahçeye doğru ürkek bir baş uzandı ve geri çekildi. Ağlamaklı bir ses cevap veriyordu.

— Ağzını topla, utanmıyor musun, edepsiz de sensin, rezil de. Ben senin aşağıya çamaşır astığını ne bileyim, akşamın bu saatinde ne çamaşırı bu?

— Vay! Üstelik bir de bana hakaret ediyorsun ha! Şimdi ben sana gösteririm, karakollarda, mahkemelerde, hapis-

lerde sürün de görürsün!

Bahçe kapısının sürgüsü ve kanadı gürültü ile açıldı. Akşam karanlığında, güzel gibi görünen gözlerinin siyahlığını ve parlaklığını, öfkeden, hâlâ açık duran ağzındaki dişlerin düzgünlüğünü ve beyazlığını, biçimli ve dolgun vücudunun tazeliğini bir bakışta seçtiğim kadın dışarı fırladı, beni görünce hemen kolumu yakaladı:

— Duydunuz değil mi? Hakaret etti bana, duydunuz, şimdi, şimdi, duydunuz değil mı?

Kolumu sımsıkı yakalamış bırakmıyor, eve doğru yaklaşan bir gölgeye bağırıyordu:

— Hasan, gel buraya, gel! Duydun değil mi? Karı bana nasıl hakaret etti. Gel yaklaş!

Kolunda eski bir hasır sepet, ayağında potura benzer yamalı bir pantolon, ablak yüzlü, iri yapılı bir genç çocuk, kısa bir şaşkınlık nöbeti geçirdikten sonra:

— Duydum Esma abla! dedi.

— Hah! Gel, sen de beraber.

Sonra bana döndü:

— Affedersiniz, dedi, şu karakola kadar bir zahmet ediniz, olmaz mı?

Ve öfke, o şirretlik, o telâş ve yaygara anında yan gözle yüzüme öyle baktı ki, içim gitti ve kendi kendime: «Yaman!» diyerek bir kelime söylemeden, beraber yürüdüm.

Koluma girdi ve beni kendisine doğru çekti. Dirseğimin ucunda göğsü yumuk ve afacan bir kedi yavrusu gibi sıçrıyordu. Beni huylandıran bu teması kendisinin istediği belliydi, öte tarafında yürüyen ablak suratlı oğlan gibi ben de şaşkına dönmüştüm. Esma'ya daha fazla sokuluyor ve sürükleniyordum

Kadın sokakta da bağırmağa devam ediyordu:

— Bıktım bu sinsi cadalozdan! Nereden aldım evime bu uyuz keçiyi, bu pisboğaz, faraş mideli, hırsız karıyı... Teldolabından çöp tenekesine kadar her yeri karıştırır, ne

bulursa ağzına atar. Kocası olacak sarhoş karnını doyurmuyor. Karı benden geçiniyor, üstelik yatak çarşafını berbat ediyor, bir de ağzını bozuyor. Şimdi ben ona gösteririm.

Hep böyle, bu seviyede bir sürü küfürler arasında caddeyi tuttuk. Ben onun gergin tenli koluna bir çimdik basarak dedim ki:

— Esma abla, ben sana oda için geldim. Kaça veriyorsun?

Yol ortasında durdu ve beni tepeden tırnağa kadar bir süzdü. Başında lâcivert bir mendil, boynunda iri siyah taneli bir kolye, üstünde vücuduna yapışık, oldukça biçimli ve yeni bir basma entari vardı. Teni esmerdi. Simsiyah saçlarının, gözlerinin ve kolyesinin rengi ilk bakışta göze çarpan bir ahenk vücuda getiriyordu.

— Kolay! dedi.

— Ne kadar, bir rakam söyle, hemen peyini vereyim. Yarın taşınacağım.

— Odayı görmeden mi tutacaksın? Kim salık verdi sana? Kömürlükten bozmadır. Küçücük bir penceresi var. Romatizmalıysan, acırım sana. Rutubetlidir. Ben açık söylerim. Her ay peşin, yirmi beş lira.

Kolunu avucumda tutup sıkarak, ahbapça bir tonla dedim ki:

— Şunun beş lirasını kırmaz mısın Esma ablacığım? Bak seninle ne iyi arkadaş oluruz. Daha çok hizmetim dokunur sana benim.

Kolunu avucumdan kurtararak:

— Peki, kolay, kolay! dedi.

— Söz mü?

— Kolay dedik a. Fazla uzatma. Kafam kızgın.

Karakolun kapısında duran bir polis onu tanıdı ve sordu:

— Hayrola Esma abla?

Memurun yanından rüzgâr gibi geçen kadın:

— Boş ver! dedi ve yürüdü.

Komiserin odasına tereddütsüz daldı. Biz de girdik.

Masanın başında oturan, şişmanca, kaşları çatık ve gözlüklü, bütün gayretine rağmen sert ve tesirli bakışlardan mahrum bir adam, Esma'yı görünce güldü:

— Yine mi sen? dedi.

Esma göbeğini yazı masasına dayayarak bağırdı:

— Ben o karının hakkından gelmezsem her akşam buradayım, artık canıma tak dedi. Cürmü meşhut istiyorum. İşte şahitlerim, yatak çarşafımı berbat etti, üstelik bir de hakaret etti. Hemen bulup getirin onu buraya. Davacıyım.

Komiser gülümsemeğe devam ediyor, iki defa arkaya doğru salladığı başının hareketleriyle bu müracaatı ciddiye almadığını belli ediyordu. Büsbütün öfkelenen Esma, kiracısı Hamdune'nin sinsiliğinden, pisboğazlığından, daha dün iki kemik pirzola çaldığından başlayarak bir sürü münasebetsizliklerini sayıp döktü.

— Bu işi mahkeme paklar, dedi, bizi yollayın oraya, siz de kurtulun, ben de.

Komiser başını arkasını kaşıyarak biraz ciddileşti:

— Biz her mahalle kavgasını cürmü meşhuda yollarsak mahkemeler tımarhaneye döner, dedi.

O zaman Esma, masanın önünden iki adım geriye çekildi, ellerini arkasına koydu, başını ileri doğru uzattı, kaşlarını çattı, beni bile ürküten yaman bir bakışla:

— Baksana sen bana Kemal Bey, dedi, şimdi sen bu cürmü meşhudu yapmayacak mısın? Ben şahitlerimi aldığım gibi dosdoğru adliyeye gidiyorum. Nöbetçi savcıya derdimi anlatacağım. Olmazsa emniyet müdürünün evine, valiye, başsavcıya kadar çıkarım. Sabaha kadar dolaşırım, vallahi de, billâhi de yer yerinden oynar.

Sonra bize döndü, ikimize de «yakala!» der gibi kapıyı gösteren şahane bir tavırla:

— Yürüyün! emrini verdi.

Arkasından gidiyorduk. Komiser gevşedi. Esma ablayı çağırdı, ayağa kalktı:

— Celallenme be yahu! dedi, ne istiyorsun sen şimdi? Kiracını buraya getirtelim, cürmü meşhut zaptı mı hazırlayalım?

Esma da hemen yumuşadı:

— Kemal Beyciğim, dedi. Allah aşkına beni şu karıdan kurtar, hâkimin huzuruna çıkalım, ben söyleyeceğimi bilirim.

— Malûm, malûm. Sen şahitlerini de al, git, içerde, kalemde otur.

Üçümüz birden karşıki odaya girdik. Orada bir tek memur, başını bir defterin üstüne eğmiş, yazı yazıyordu. Esma gitti, köşedeki koltuğa yerleşti, ayak ayak üstüne attı. Biz kapıya yakın sandalyelere oturduk.

Şimdi karıyı daha iyi görüyordum. Yirmi sekiz, otuz yaşında vardı. Fakat vücudu yüzünden daha genç görünüyordu, öfkelerle geçmiş bir hayatın yanaklarda, gözlerin altında açtığı cepler ve çenenin etrafından boyuna doğru saldığı gölgeler olmasa bu karı adamakıllı güzeldi. Fakat bütün ömrü kaş çatmakla geçtiği için, biçimli burnunun biraz üstündeki iki sert çizgiyi artık hiçbir neşe ve saadet ütüsü kolay kolay silemezdi. Kıvrık uzun kirpiklerin çerçevelediği iri siyah gözlerini de öfkeli bakışlar ihtiyarlatıyordu. Gel gelelim, yere değil tavana bakan bu göğüse, hele bu şaheser bacaklara ne buyurulur? Ya kâinata kumanda veren bu duruş, bu kendine güveniş, bu her şeye tepeden bakış, bu saltanatlı oturuş nedir? Kudretini ve azametini kendi içinde köpüren bir kaynaktan değilse, nereden alıyor bu kadın? Yaman şey, vesselâm!

Doğrudan doğruya hiçbirimize hitap etmeğe tenezzül etmeden, ortaya emir verdi:

— Bana bir sigara.

Hemen paketimi koşturdum ve sigarasını yaktım, öyle afili bir duman savuruşu vardı ki, onu ikide bir yan gözlerle süzen memurun bile içinin gittiği belliydi.

Esma artık hiç konuşmadı. Biraz evvelki kadın değildi. Sustukça gözümde büyüyordu. On dakikadan fazla onu seyrettim ve bir evin içinde onunla geçireceğim gecelerin hayali içinde gevşedim.

2

Odaya polisler girip çıkıyordu. Bir tanesi Esma'ya yaklaştı, parmağını onun çenesine dokundurdu:

— Yine mi buradasın Kumkapı gülü? dedi.

Esma elinin tersiyle polisi geri çekilmeğe davet etti:

— Sulanma, dedi, sayı ile kendine gel. Ben karakol yosması değilim.

Öyle fena bir bakışı vardı ki memur bir kelime söylemeden uzaklaştı. Nihayet Esma'yı çağırdılar. Muamele başladı. Biz de, kısmı adli memuru mu, nedir, bir zatın odasına götürüldük. Orada, Esma'dan başka, onun boyunda, onun yaşında, fakat çok zayıf, yüzüme korku ile bakan, esmer ve çirkin bir kadın daha vardı. Esma'nın kiracısı Habibe bu olacaktı. Hiç sesi çıkmıyor, bence suçu olmadığı halde suçlu gibi duruyordu. İfademi verdim, imzaladım.

Kısmı adli âmiri Habibe'ye tekrar bir şeyler sordu:

— Lâfların birbirini tutmuyor. Demin «Bahçeye su dökmedim» dedin, şimdi oraya çarşaf asıldığını ne bileyim?» diyorsun. Bak, Esma'ya küfür ettiğini şahitler de söylüyorlar. İmzala şunu.

Kadıncağız perişandı. Ne söyleyeceğini bilmiyordu. Titreyen eliyle zaptı imzaladı. Ertesi sabah da saat onda, Beyoğlu'ndaki kaymakamlık binasındaki ikinci sulh mahkemesinin önünde hazır bulunmamız lâzımdı.

Karakoldan çıktık. Hasan kapının önünde ayrıldı. Biz Esma ile yalnız kaldık. Nişanca tarafına doğru yürüyorduk. Kadın sessiz ve düşünceliydi. Ben onun kolunu yine tutmak istiyordum. Cesaretim yoktu. Yanına sokuldum:

— Odayı şimdi görebilir miyim? dedim.

Caddenin ortasında durdu:

— Şimdi olmaz, dedi, yarın... Mahkemeden sonra.

Cebimden yirmi kâğıt çıkarıp uzattım:

— Al öyleyse şu yirmi lirayı.

— İstemem şimdi. Odayı gör de ondan sonra.

— Fakat ben yarın taşınacağım. Sonra cayayım deme. Sözün söz değil mi?

Kim bilir türlü ümitlerle benim gözlerim nasıl süzülmüş, nasıl sırıtmışım ve ona doğru nasıl sarkmışım ki, Esma bir eliyle beni itti ve bağırdı:

— Aman, herif, yılışma öyle. Çekil git. Yarın dedik a.

— Peki. peki... deyip ayrıldım.

Gel de şimdi Kumkapı'nın meşhur meyhanelerinden birinde bir sürahi devirme. Kaldı mı onlar acaba? Ne gezer! Araya taraya güç belâ bir yer buldum. Esma'nın şerefine birkaç kadeh parlattım.

Ertesi gün saat onda mahkemenin önüne damladım. Aman Allah! Esma'yı görmeliydi: Üzerinde bir yeşil dallı yeni emprime, başında beyaz şapka, ayağında beyaz pabuçlar, gözlerde sürme, dudaklarda boya... Bir olmuş, bir olmuş ki... Vay kâfir!.. Ne de yakışıyor!.. Nereden buluyor parayı bu tuvalete? Sorulmaz değil mi? Öyleyse, ayda yirmi kâğıt için, rahatını niçin bozup da kendi katındaki odayı kiraya veriyor? Bu bir muamma. Bir de şu duvarın dibine büzülmüş duran Habibe'ye baktım ve acıdım. Kadının suçu yok be yahu! Kulağımla duydum. Küfürleri savuran Esma, öteki zavallı bir iki şey söyledi ve sustu. Fakat gel de, Esma'yı hele bu kılıkta gördükten sonra, mahkemede hakikati söyle. Üstelik geceleyin sokakta kal! Her insan böyle midir? Biz kendi çıkarı için her haltı eden, ne yalancı düzenbaz mahlûklarız be! Hem şimdi, ister misin, mahkemede bir sürü yalan kıvırdıktan sonra, karı beni eve almasın, bu feda-

kârlığım da boşa çıksın! Baksana, uzaktan bana şöyle bir başını kırdı, yanına yaklaşayım dedim, arkasını döndü. Bu ne azamet ulan? Hem bana yalancı şahitlik ettirecek, hem de racon kesecek. Fakat yok çaresi. Bu ümidin ağı içine düştük bir kere. Sonuna kadar gideceğiz.

On bire kadar bekledik. Evvelâ Esma ile Habibe'yi çağırdılar. Şahit olduğumuz için dışarda bekledik biz. Epey bekledik. Evvelâ Hasan girdi mahkemeye, sonra ben.

«Davacıyı, davalıyı tanır mısın, aranızda hısımlık, akrabalık, düşmanlık var mı, doğru söyleyeceğine namusun üzerine söz mü?» falan filândan sonra: «Ne gördün, ne duydun, anlat bakalım».

Karakolda söylediklerimi tekrarladım. Habibe'yi göstererek o kadının ötekine «Edepsiz, rezil karı, alçak karı» diye bağırdığını anlattım.

İşte o zaman, arkamdan Esma'nın sesi yükseldi:

— Yalan söylüyor! Doğruyu şimdi ben söyleyeceğim. Bütün kabahat bende. Davamdan vazgeçiyorum!

Hayretten kazıklaşmış bir halde başımı çevirdim ve Esma'ya baktım. Kadının yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Bre aman! Çıldırdı mı, nedir? Birdenbire bu ne aşağılık, ne tatsız, manasız, aynasız itiraf! Ne oldu ulan bu karıya? Bu ne numara! Ne söyleyecek şimdi? Çattık belâya. Yalancı şahitlikten beni içeriye tıkacaklar.

Hâkim de şaşırmıştı. Habibe'ye baktım; anladım ki deminden beri ağlamış, gözleri kızarmış, baygınlıklar geçirmiş. Fakat şimdi o da gözleri ve ağzı bir karış açılmış, Esma'ya bakıyordu. Mübaşir de şaşaladı.

Hâkim Esma'ya sordu:

— Ne demek istiyorsun? Suçlu sensin de bu davayı nasıl açtın? Cezası var, unuttun mu?

Esma hâkime doğru iki elini uzatarak:

— Ben cezama razıyım, dedi, doğruyu söyleyeceğim.

— Söyle bakalım.

— Benim yüreğim yufkadır. Habibe demin ağlamağa başlayınca, göğsümden boğazıma doğru bir şey çıktı. Dürttü beni. Doğruyu söyleyeceğim. Bu kadın benim çamaşırlarıma her zaman inadına kirli su döker. Mahsus yapar. Hıncı var bana. Fakat hakkı da var. Ben bunun kocasını ayartmağa kalktım. Ne yalan söyleyeyim? Herif hoşuma gidiyordu. Güçlü kuvvetli, hoşuma gidiyordu. Ben fahişe değilim, hâkim bey. Dul bir kadınım. Çok sıkıntı çektim, fakat satmadım kendimi. Hoşuma giderse, o başka.

Hâkim Esma'yı payladı:

— Sus, dedi, mahkemede böyle şeyler söylenmez. Sana bu kadın küfür etti mi, hakaret etti mi, onu söyle.

— Evvelâ ben bağırdım, ağzıma geleni söyledim, ne şıllıklığını bıraktım, ne sokak süpürgeliğini... «Edepsiz karı» dedim, «rezil karı» dedim, daha da bir şeyler söyledim. Hatırıma gelmiyor. O da bana «rezil, edepsiz sensin» dedi. Suçu yok onun. Ben suçluyum. Cezamı verin!

Hâkim Habibe'ye döndü:

— Hanım, işittin mi? dedi. Doğru mu söylüyor?

Habibe hıçkırıyordu:

— Doğru! dedi.

— Pekâlâ, sen ondan davacı mısın? Bak ama, sende de biraz kabahat var. Kirli su falan döküyormuşsun. Bir daha yapma. O da sana bir daha fena lâkırdı söylemeyeceğine söz verecek.

Hâkim Esma'ya dönerek sordu:

— Değil mi?

Esma bağırdı:

— Söz veremem hâkim bey. Kafam kızarsa ben ne yaptığımı bilmem. Ağzım da küfre alışmıştır. Babam bahriyeliydi, çok küfür ederdi.

Hâkim gülmekten kendini alamadı. Bana döndü:

— Sen niçin yalan söyledin? dedi.

Ben böyle bir sual beklediğim için müdafaamı hazırlamıştım:

— Efendim, dedim, ben sokaktan geçiyordum. Esma Hanım'ın küfürlerini duymadım, yalnız ötekinin cevabına rastladım.

— Peki, sen çık.

Zapta bir imza atıp çıktım. Koridorda Esma'yı bekledim. Meraktan çıldırıyordum. Ne oldu bu karıya? Ne çabuk caydı? Bana odayı kiralamaktan da vazgeçerse hapı yuttum.

Mahkeme salonunun kapısından baktım. Karılar ayakta idi. Hâkim kararı yazdırıyordu, işi tatlıya bağladığı muhakkaktı. Davanın sükût ettiğini söyledikten sonra iki tarafa sudan birer nasihat daha çekti.

Habibe dışarı çıkar çıkmaz, sağına soluna bakmadan uzaklaşmıştı. Peşinden Esma çıktı, benim kendisini beklediğimi gördüğü halde yürüdü. Arkasından gittim. «Aşkolsun yahu!» diyecektim, cesaret edemedim.

— Yaşa! dedim, çok beğendim, vicdanlı karıymışsın be Esma, yaşa!

Cevap vermedi. Yanında ben yokmuşum ve hiçbir şey duymamış gibi merdivenleri ağır ağır iniyordu.

Mevsim sonbahardı. Fakat hava o gün boğucu sıcaktı.

— Esma abla, dedim, gel Beyoğlu'nda buzlu birer limonata falan içip biraz oturalım.

— Peki, dedi, ağzım kuruyor zaten.

Teklifimi kabul etmesi beni çok sevindirmişti. Bir terslik etmeyeceğini bilsem sokak ortasında elini öpecektim. Zaten onun bir tarafını öpmek için bahane arıyordum.

Cesaret edemedim. Yalnız:

— Hay yaşayasın! dedim, ağzını öpeyim.

Birdenbire durdu ve gözlerinden yüzüme siyah bir yıldırım düştü:

— Bana bak, dedi, ben adama öyle lâkırdı ile bile ağız

öptürmem.. Yılışma. Doğru konuş.

— Peki, Esma abla, gücenme, ben senin huyunu bir türlü alamadım, kusura bakma.

Beyoğlu'nda bir pastacıya girdik. Hay gözü kör olasıca para. Şimdi yanımda beş on papel fazla olsaydı. Esma'yı bir lokantaya soksaydım, bir iki kadeh çakıştırdıktan sonra âlâ bir yemek yiyip konuşsaydık... Hâlbuki şimdi pasta yiyecek diye ödüm kopuyordu. Bereket dondurmadan başka bir şey istemedi. İçi yanıyormuş. «Hele benim içim öyle bir tutuşuyor ki...» diyemedim. Karıdan adamakıllı korkuyordum.

O da mahkemedeki garip hareketinin tesiri altında, sessiz ve dalgın duruyordu. İçinden kendi kendisiyle konuşuyormuş gibi bir hali vardı. Korku içinde mırıldandım:

— Karıya ben de acıdım. Fakat sana şaştım, hayran oldum. Nasıl birdenbire parladın öyle? Doğruyu söyledin?

Esma bir türlü yüzüme bakmağa tenezzül etmiyordu. Dalgın gözlerini dükkâna girip çıkanlardan ayırmayarak cevap verdi:

— Ben böyleyim işte. Babam çarkçı idi. Çok doğru adamdı. İçerdi ve küfrederdi. Ben doğruluğu ve küfürbazlığı ondan aldım. Annem yalancı ve aşifteydi. Onun huylarını da kaptım.

— Ne oldu onlar?

— İkisi de öldü. Babam içkiden. Annem dayaktan.

— Dayaktan mı?

— Onun gibi bir şey. Babam onu çok döverdi. Annem verem oldu. Bana bu evi bıraktılar işte.

— Güle güle otur. Afiyetle yaşa. Allah başka keder vermesin.

— Dilenci gibi dua etme. Sevmem.

— Vallahi, seninle konuşmak zor Esmacığım. Şaşırdım, gitti. Mahkemeyi bile şaşırttın. Demek Habibe'nin kocasını ayartacaktın, herif tınmadı. Neresinden hoşlandın onun? Sen nasıl erkeklerden hoşlanırsın?

— Ağzımı arayıp da gözüme girmeğe mi çalışacaksın? Boş ver! Ben bana sulanan, yılışan, üstüme varan erkeklerden hoşlanmam.

— Vallahi kibar karısın, belli.

— Dalkavukluğu da sevmem.

— Ne dalkavukluğu be yahu! Sen de amma lanetmişsin ha!. İçimden geleni söylüyorum sana. Bak meselâ, senin giyinmen de hoşuma gidiyor. Nereden buluyorsun bu terzi paralarını?

— Ben terziyim. Elbiselerimi kendim dikerim. Evlere gidip gündelikle dikiş dikerim. Bu pahalılıkta başka türlü geçim olur mu? Kömürlüğü bile oda yaptım.

— Ha!.. Şimdi anlaşıldı. Dün de baktım, giydiklerini yakıştırıyorsun. Demek terzisin sen.

— Terzi de denmez ya. Gündelikçi, dikişçi... Sen ne iş yapıyorsun?

— Ben bir gümrük komisyoncusunun yanında kâtibim. Kâtip de denmez ya, yamak. Beni doğru doğru söylemeğe alıştıracaksın galiba.

Esma bu sefer beni başımdan ceketimin koluna kadar bir süzdü ve gömleğimin kirli, tirfilli yakasını gördü:

— Avantalı iştir gümrük, dedi. Sen niçin belini doğrultamadın?

— Doğrultacağım, Esma abla, işlerin girdisini çıktısını bir öğreneyim, sen beni gör.

Gözleri parlayan Esma başını salladı:

— Ha şöyle, dedi, ben miskin, beceriksiz erkekleri sevmem. Kurnaz, pişkin, cesur, girgin olmalı.

— Ben biraz öyleyimdir, Esmacığım.

— Kendini methetme. Kaç yaşındasın? Otuz beş var mı?

— İyi bildin: Otuz altı.

— Bak daha bir baltaya sap olamamışsın.

— Talihsizlik be ablacığım, sen benim hayatımı bilsen asıl, bana acırsın. Fakat birkaç ay sabret. Göreceksin. Turnayı gözünden vuracağım. Bal alacak çiçeği buldum ben.

Esma bir daha yüzüme baktı. İddialarıma göre kabiliyetim olup olmadığını anlamağa çalışıyor gibiydi. Bunu sezdiğim için, kendime çok güvenir gibi rahat, gevşek bir tavır takındım ve gülümsedim. Bu ona iyi tesir etti galiba. Gözlerinde bir takdir bakışı parlar gibi oldu.

Dedi ki:

— Sen benim huyumu anlayamadın ya, ben de anlayamadım, bir bakıma parada gözüm yoktur. Dünyanın en güzel erkeği bin lira verse koynuna girmem. İnan vallahi. Daha bir defa para mukabilinde hiçbir erkeğe teslim olmadım. Araya ne tellal karılar, cadalozlar girdi. Beyazıt'ta bir odun tüccarı var. Beş yüz lira teklif etti, bir defa için. İstemedim. Zengin koca da aramadım. Belki bulurdum. Ben erkeği çıldırtmasını bilirim. İstemedim işte, istemem. Fakat zaman olur ki, paradan başka bir şey gözüm görmez. Para... Para... Bakıyorum, herkes para için yaşıyor. Paranın satın almadığı şey yok. Oduncu beş yüz yerine beş bin verseydi, ben de dayanamazdım belki. Para... Bazen başım dönüyor düşündükçe. Ben de isterim lüks apartmanım olsun, konforum olsun, altımda bir spor otomobilim olsun. Bazen düşünüyorum: Bunları bana veren erkek olsa, halı gibi ayaklarının altına serilirim. Halayık gibi ona hizmet ederim.

— Etme be Esma, senin ağzına yakışmıyor bu.

— Ne yapayım, doğru söylüyorum evlâdım. Bazen içime öyle geliyor.

Esma gittikçe samimileşiyordu.

Birdenbire sıçradı ve benim masanın üstünde duran elimi tuttu:

— Ha!. Ne istiyorum, biliyor musun? Beyoğlu'nda lüks bir terzihane açmak. Kadın terzihanesi. Ama çok lüks.

Birdenbire canlandım ve doğruldum:

— Yahu Esma, dedim, içime öyle bir ateş koyuyorsun ki, senin için her şeyi yapabileceğimi hissediyorum. Ben sana bu sermayeyi bulacağım galiba.

Bu sözümü hiç duymamış veya bana hiç inanmamış gibi anlatmağa devam etti:

— Vallahi milyon kırarım. Çocukluğumdan beri benim dikişe çok merakım var. Sermaye olsa, ama çok ister. Hüü... Beyoğlu'nda, şöyle sokak içinde bir apartmana en az beş bin lira hava parası... Mobilyalar, dikiş makineleri, şunlar, bunlar, on bin lira, on beş bin lira lâzım. Tabiî, müşteri tutuncaya kadar reklâm da lâzım. On beş bin bile yetmez.

Ben elimi havada keser gibi sallayarak:

— Farz et ki yirmi beş bin... Bulacağım sana bunu Esma, dedim, bulamazsam köpekten aşağıyım. Sende başka bir can var, başka bir alev var, içimi öyle bir tutuşturuyorsun ki başka türlü bir gayret geliyor bana. Hele seninle el ele versek duman attırırız.

Esma yine beni duymamış gibi:

— Çok zor on beş bin lira bulmak, dedi, zengin bir herifin metresi olsam, yine vermez bu parayı.

— Yahu, sen de amma da gözünde büyütmüşsün. Şimdi on beş bin lira nedir be? Bir çırpıda yüz bin, iki yüz bin vuruyorlar. Bak yavrum, sen bana inanmıyorsun, palavra sanıyorsun ama, dinle biraz beni. Sende bu güzellik, bu pişkinlik, bu cesaret ve çene, bende bu ateş, bu girginlik ve atılganlık oldukça vallahi iki, üç aya kalmaz, vururuz yüz bini de, iki yüz bini de!

— Atma oğlum, yutar mıyım sandın? Bana ümit vereceksin de gözüme gireceksin sözde.

— Sen her şeyin dalavere tarafını düşünüyorsun. Hakkın var. Kadınsın. Aldatılmak istemezsin. Fakat göreceksin. Ben ondan evvel senden hiçbir şey istemeyeceğim. Göreceksin, iki, nihayet üç ay. Fazla değil.

3

Samimi olduğumu anlamağa başladı. İçimdeki ateş yüzüme vuruyordu. Kızardığımı derimin yanmasından anlıyordum. Kendimde öyle bir coşkunluk, öyle bir fırlayış fırlama ve yaratma kabiliyeti duyuyordum ki, Esma bir «Haydi» dese, bana bile hayret veren kahramanlıklar yapabilir, yenilikler icat edebilirdim.

— Yahu, dedim, şimdi ben gerilmiş yay gibiyim. Sen bana bir dokunsan, ok gibi fırlayabilirim, inan bana. Esma!

Göz göze geldik.

— İnanmıyor musun? diye sordum.

— Eh, dedi, bir şeyler becereceğe benzersin.

Biz konuşurken, yandaki masalardan birinde, orta yaşlı ve tıknaz bir adam, ikide bir Esma'ya ve biraz da bana baktıkça da galiba kendi kendine şöyle diyordu: «Bu güzel kadının yanında bu uyuz tazının ne işi var?» Lâkırdıyı kestim ve düşündüm. Şipşak, içime doğdu. Mükemmel bir fırsat. Esma razı olsa ben on beş yirmi dakika sonra bu heriften yüz kâğıt çekebilirdim. Hem de adamın eli Esma'nın eline değmeden.

Başka tarafa bakarak, alçak sesle dedim ki:

— Eğer istersen, burada, kısmetimize en az bir iki yüz lira var.

Esma'nın yanlış anlamasına meydan vermemek için hemen ilâve ettim:

— Bir küçük dalavere çevireceğim. Marifetimi göreceksin. Anlayacaksın ki, senin yanında benim zihnim açılıyor. En akla gelmeyen şeyler icat edebiliyorum. Namusa dokunur bir şey yok bunda. Hiç kimseye bir öpücük bile

verecek değilsin. Yalnız benim dediklerimi yapacaksın. Razı mısın?

Esma merak etti. Dört tarafına bakınarak sordu:

— Nedir o, ne yapacaksın, anlamıyorum.

Daha alçak selse dedim ki:

— Anlayacaksın. Fakat çaktırma. Yüzümden başka bir tarafa bakma. Şu ön tarafta, sağdaki masada, şişmanca bir adam var, sana bayıldı. Kalantor bir herif. Ona bir oyun yapacağım. En az yüz kâğıt hazır. Razı mısın?

Evvelâ gözümün içine, sonra önüne bakan Esma da alçak sesle cevap verdi:

— Zararsız bir şeyse neden razı olmayayım, ayol? Deminden beri para diye hant hant ötüyorum. Durup dururken yüz lira fena mı? Fakat bilmeliyim evvela, ne olacak.

— Biraz çıtlatayım sana: Şimdi ben buradan kalkıp dükkândan çıkacağım. Sen herifin yüzüne bakıp hafifçe güleceksin.

Esma kaşlarını öyle bir çattı ki, bağıracak diye korktum ve hemen lâkırdı koşturdum:

— Dinle yahu. Kızma. Sonunda fenalık yok. Dinle de ondan sonra. Sen gülünce, herif de gülecek. Kaş gözle onu masaya çağıracaksın. Şıp diye damlayacak, emin ol. Gelmezse ne zarar edersin? Gelecek fakat. Birbirinize hal hatır sorduktan sonra lâkırdı bana gelecek. Ya o soracak, ya sen anlatacaksın. Diyeceksin ki: «Ben İstanbul taraflarında oturuyorum, fakat Beyoğlu'nda güzel bir oda arıyorum. Yanımdaki adam tellal. Bir iki yer gezdik, beğenmedim, yoruldum. Burada içim biraz serinlesin diye oturdum. Karşıki sokakta bir oda daha varmış. Şimdi o gelip beni oraya götürecek» dersin. O sana «Başka bir yerde buluşalım» falan gibi şeyler söyler. Söz vermezsin. Ben gelinceye kadar oyalarsın. Ben gelince kalkmak isterse bırakmazsın. Beni emlâk tellalı «Zihni Başaran» diye ona takdim edersin. Ben

sana: «Oda hazır, buyurun gidelim» derim. Yüzde seksen herif de gelmek isteyecek bizimle. Seni kaçırmamak için. Tabiî, artık, hafif tertip kırıştırırsın. Bunda namusa dokunur bir şey yok. Herif gelmekte tereddüt ederse, ona «isterseniz siz de bir görün» demekten çekinme. Mutlaka gelir.

Esma yine yüzüme dik dik bakarak:

— Bunlar kolay, dedi, sonra ne olacak? Oda nerede?

— Odayı ben biliyorum. Kendime ararken karşıki sokakta iki tane buldum. Döşeli dayalı ve pahalı. Şimdi gidip bir kere daha bakacağım onlara zaten. Her halde tutulmamıştır. Tutulmuşsa bile başka odalar da biliyorum.

— Peki, ne olacak sonra?

— Hep beraber odaya gideceğiz. Sen beğeneceksin. Kadın ayda seksen liradan beş aylık peşin istiyor. Sana da söyleyecek bunu. Sen «Düşüneyim» diyeceksin. Çıkacağız. Herifin yanında bana diyeceksin ki: «Benim yanımda, iki yüz lira var. Odayı çok beğendim. Pey verip tutsak olmaz mı?» Ben yukarı çıkacağım, güya kadınla konuşup geleceğim. «Başka isteyen varmış, peye razı değil» diyeceğim. Senin herif iki yüz kâğıdı bayılmazsa tükür yüzüme.

— Peki, sonra ne olacak? Tutacak mıyız odayı? Ne yapayım ayol? Orada terzihane açılır mı? Üstelik başıma elin herifini musallat edeceğim.

— Değil be yahu, odayı tutacak falan değiliz. Sen heriften parayı alacaksın. Ben diyeceğim ki: «Durun, ben belki kadına elli kâğıt indirtirim». Parayı bana vereceksin.

Ben bunları söylerken, arada bir herifle göz göze geliyordum. Esma hesabına hafifçe gülümsüyor ve ona cesaret vermeğe çalışıyordum. Bir aralık adam o kadar niyetlendi ki, nerdeyse ben burdan çıkmadan masaya damlayacaktı.

Esma düşünüyordu.

— Peki, dedi, farz edelim ki ben adamdan parayı aldım, sana iki yüz yerine dört yüz mü vereceğim?

— Hayır, dedim, bak nasıl olacak, güya sen bana daha evvelden iki yüz lira vermişsin. Hatta ben ikinci defa yukarıdan inip sizin yanınıza gelince, «Kadın beş aylıktan aşağıya razı olmuyor» diyeceğim ve cebimden biraz para çıkararak güya sana parayı iade etmek isteyeceğim, fakat sen almayacaksın.

— Sonra?

— Sonra, ben tekrar yukarı çıkıp kadına on lira pey toka edeceğim. Güya odayı tutacağız. Sen güya yarın akşam taşınacaksın, öbür akşam da herifi davet edeceksin. Ayrılacağız. Adam iki gün sonra odaya, taze tıraş damlayacak ve tabii seni bulamayacak.

Esma gülümsedi. Plândan hoşlandığını anlamıştım, öyle ya, hiçbir zararı ve tehlikesi yok. Herif parayı vermezse, beş, on dakika eğlenmiş oluruz. Fakat Esma'ya bakan gözleri öyle süzülüyordu ki, ben ne yapar yapar, bu salozdan yüz kâğıt çekerim. Eminim kendimden. Bunları da Esma'ya çıtlattım:

— Bir diyeceğin yok ya, dedim, küçük bir talim yapmış oluruz. Bu işi kıvırırsak bahtımız açılır. Hem sen de benim ne usta pişkin bir delikanlı olduğumu görürsün.

Esma düşünüyordu. Ben kalkmak üzere doğruldum ve gözlerinin içine bakarak dedim ki:

— Düşünme. Gidiyorum. Göreyim seni Esma.

Bir daha gülümsedi.

Aklının yattığını anladım ve dükkândan çıktım. Karşı sokaktaki odalardan birini kiraya veren, tombalak bir Sırp kadınıydı. Dosdoğru ona gittim. Oda hâlâ kiraya verilmemiş. Âlâ.

— Şimdi sana bir kadın kiracı getireceğim, dedim. Bana söylediklerini ona da söyle, odayı beğenirse tutar. Göreceksin ya, münasebetsiz bir karı değildir.

Odadan çıkınca öteki odalara da bir uğradım.

Bir tanesi tutulmuştu, öteki boştu.

Ağır ağır caddeye çıktım. Pastacıya gitmeden, aksi istikamete doğru biraz yürüdüm. Hem Esma'ya biraz daha vakit kazandırmak, hem de düşünmek istiyordum. Acaba herif masaya damladı mı? Tahminlerim doğru çıkacak mı? Dükkâna girersem ne göreceğim? Ya adam kalkıp gitmiştir, ya Esma'nın yanına uğramamıştır; ya hâlâ tereddüt edip Esma'ya yaklaşmağa cesaret edememektedir; ya karşılıklı oturup konuşuyorlar; yahut da... herif Esma'yı kandırmış, alıp götürmüş, beni de orada düdük gibi bırakmıştır.

Bu sonuncu ihtimal, pek uzak olmakla beraber, beni korkuttu ve hemen geri döndüm. Meraktan çatlıyordum. Dükkânın önünden süratle geçip içeriye bir göz atmağa karar verdim. Eğer herif hâlâ yerinden kımıldamamışsa, içeriye girmeyecektim. Cesaret bulması için, biraz daha dönüp dolanacaktım.

Adımlarımı sıklaştırdım, yürüdüm ve dükkânın önünden geçtim.

Tamam! Nasıl da içime doğmuş! İşte herif Esma'nın masasında. Konuşuyorlar. Demincek ki bakışlarından belliydi enayinin. Aman Esmacığım, aman şekerim, dikkat!

Hemen içeri daldım. Masaya doğru ağır ağır yürüdüm. Herife bir selâm çaktıktan sonra. Esma'ya dedim ki:

— Odalar hazır. Bu sefer beğeneceksiniz muhakkak.

Sandalyeye iliştim. Esma beni herife tanıtmağa lüzum görmedi.

— Pekâlâ, dedi, onları bir görelim bakalım.

Çantasına davranıyordu. Adam garsonu çağırıp hesabı verdikten sonra, bizimle beraber ayağa kalktı.

Esma bana dedi ki:

— Abdürrezzak Bey de bizimle beraber gelecek. Yabancı değil.

Ben en tatlı gülüşlerimden biriyle hafifçe eğildim:

— Buyursunlar, dedim.

Ağır ağır yürüdü. Fakat içimden uçuyordum. Esma herifi adamakıllı ökselemişti. Demek daha evvel odayı beraber görmeğe karar vermişler. Âlâ. Şimdi iş plânın son numarasını iyi kıvırmakta, Evvelâ Sırp kadınının odasına gittik. Orada Esma'ya bayıldım. Zeki karı, iyi rol yaptı. Odanın her tarafını sıkı bir muayeneden geçirdi. Ev sahibine öyle şeyler soruyordu ki, ben bile şüpheye düşer gibi oldum ve bir aralık içimden: «Esma bu odayı sahiden tutmağa mı niyetleniyor?» diye düşündüm: Güneş ne taraftan giriyor? Evde başka kiracı var mı? Çocuk var mı? Radyo çalar mı? Geceleri gelen giden olur mu? Terkos kesilir mi? Daha neler de neler... Mutfakta da ev sahibi karıyı sıkı bir imtihandan geçirdi. Rolünü öyle parlak yapıyordu ki. Abdürrezzak'ın içine şüphe girmesine imkân yoktu. Nihayet para bahsi konuşuldu. Ev sahibi beş aylık peşin isteyince, Esma bir durakladı. «Düşüneyim» dedi, ayrıldık.

Sokak kapısının iki adım ötesinde, kaldırımın üstünde durduk. Ha!., İşte, plânın en can alacak noktasındayız. Aman Esmacığım, gözünü seveyim, dikkat, dikkat!

Abdürrezzak hiç sesini çıkarmıyor. Öndeki iki platin dişini göstererek gülüyordu.

Esma evin kapısına, katlarına, pencerelerine de alıcı gözüyle baktıktan sonra, çantasının kulpuyla oynayarak:

— Fena değil, dedi, şimdiye kadar gezdiklerimizin en iyisi bu. Fakat benim yanımda iki yüz lira var. Bunu pey olarak bıraksak da, üst tarafını hafta içinde tamamlasak olmaz mı?

Ben düşünceli bir tavır aldım ve dedim ki:

— Bilmem. Bir kere gidip sorayım.

Tam ayrılmak üzereydim, Abdürrezzak'ın tombul avucu kolumu yakaladı.

— Bırak, dedi, ben gider, hallederim.

Durdum. Esma'nın yüzüne gözlerimle bir S.O.S. çektim.

Abdürrezzak gidip parayı karıya verirse, bizim plân suya düşecekti.

Esma vaziyeti kavradı ve hemen sordu:

— Nasıl halledersiniz?

Abdürrezzak bir elini havada sallayarak:

— Sen bırak bana!

Dedi ve yürüdü. Ne söyleyeceğimi bilmeden hemen peşinden koştum ve onu kapının önünde durdurdum.

— Ne yapacaksınız, beyefendi? dedim.

— Odayı tutacağım.

— Durunuz. Biraz pazarlık edelim. Belki elli lira, yüz lira kırarız.

Esma da imdadıma yetişti:

— Evet, evet, dedi, seksen lira pek çok.

Sonra bana döndü:

— Haydi, sen çık, pazarlık et.

— Baş üstüne. Ne kırarsak kârdır. Onun bana her zaman işi düştüğü için biraz ikram eder.

Abdürrezzak yüzüme baktı. Hareketsiz duruyordu. Haydi be adam, sökülsene. Şüphelendi mi acaba?

Esma çantasını açıyordu:

— Ben sana yanımdaki parayı vereyim de...

Fakat Abdürrezzak hemen arka cebinden kendisi kadar tombul bir cüzdan çıkardı ve avucuma dört yüz lira saydı. Aman Allah'ım! En azı iki yüzü benim. Yaşadık! Hemen paraları pantolonun cebine attım ve yukarı kata fırladım. Karıya on kâğıt tutuşturdum:

— Al şunu. Yarın sabah hanım paranın tamamını getirecek. Şimdi yanında yok.

— Yarın sabahtan fazla beklemem, isteyen olursa veririm.

— Yarın saat onda para hazır Merak etme. Pencereden başını çıkar. Hanıma teşekkür et. «Yarın sabah beklerim» dersin.

— Peki.

Hemen aşağı indim. Esma'ya dedim ki:

— Bir kuruş inmedi karı. Odayı tuttuk. Yarın sabah taşınacağınızı söyledim.

Ve pencereye baktım. Karı başını uzattı:

— Hayırlısı olsun. Yarın sabah beklerim, diyordu.

Ellerimizi salladık ve üçümüz birden caddeye doğru yürüdük. Oh!.. Bir de Abdürrezzak'ı uğurlayıp Esma ile bir lokantaya kapağı atsak...

Köşe başına geldik. Ben durdum. Onlar da durdular. Esma'nın şimdi Abdürrezzak'ı iki gün sonra akşam yemeğine çağırması lâzımdı. Fakat karı pek düşünceli duruyordu. Bekledim. Ağzını bıçak açmıyor. Abdürrezzak da hiç ayrılmak niyetinde değil. Yoksa bunlar başka bir şeye mi karar verdiler? Zannetmem. Paralar bende.

Abdürrezzak bana dedi ki:

— Haydi, sen git artık.

Benim kımıldamadığımı görünce Esma'ya döndü:

— Biz seninle Boğaza doğru bir otomobil gezintisi yaparız.

Esma'nın kaşları çatılmıştı. Abdürrezzak'ın bu teklifi deminden beri yaptığını ve kadının düşünceye daldığını tahmin ediyorum. Herif dört yüz kâğıda böyle lüfer gibi taze ve lezzetli bir metres ele geçirdiğine sevinedursun, Esma birdenbire bana döndü:

— Paraları ver sahibine demez mi?

Şaşaladım. Gözlerinin içine yalvararak baktım ve mırıldandım:

— Ne paraları? Ben verdim onu ev sahibine.

Esma bağırdı:

— Şimdi ağzımı açtırma! Ben yalanı sevmem. Bak, yine dayanamadım. Doğruyu söylerim ben.

Sonra Abdürrezzak'a döndü:

— Biz sana oyun ettik ayol! Paralar bunun cebinde. Git

ev sahibine sor istersen.

Ben donakalmışım. Abdürrezzak da katmerli bir hayretle hem Esma'nın, hem de benim yüzüme bakıyordu. Hangisine şaşsın? Dolandırıldığına mı, karının doğruluğuna mı?

Benim kımıldamak niyetinde olmadığımı gören Esma, yakama yapışarak yine bağırdı:

— Versene paraları herif!

Yoldan geçen ahali birikmeğe başlamıştı.

— Peki, dedim, şöyle yürüyelim.

Esma sağımda, Abdürrezzak solumda birkaç adım yürüdük. Elimi cebime alıp tomarı çıkardım ve herife uzattım:

— Buyur! dedim, on lirası eksiktir. İstersen onu da kendi cebimden ekleyim.

Abdürrezzak durmuş, bir kaşı aşağıda, bir kaşı yukarıda, yüzüme dik dik bakıyordu. Elim havada kaldı. Bir tokat yapıştırmasından ve başımın belâya girmesinden çekindiğim için dedim ki:

— Ağabey, vallahi, billâhi, bu karının hatırı için hep. Para, para, diye tutturdu. Sen de aval aval yüzüne bakıyordun onun. Aklıma geliverdi bu dalavere. Bir halttır ettim. Kusura bakma. Vallahi âdetim değil. İlk defa yapıyorum. Al paranı, kusura bakma. On lirayı da tamamlarım. Al, say!

Abdürrezzak elinin tersiyle parayı tutan elime vurdu ve yüzüme tükürür gibi ekşi bir sesle:

— Koy onları cebine, kirişi kır. Bir daha da bizim gözümüze görünme! dedi.

Afalladım. Ne demek ulan bu? Üç yüz doksan kâğıda Esma'yı satacak mıyım?

Karı da anlamamıştı. Herifi kolundan tutarak sarstı:

— Almıyor musun paranı? dedi.

— Hayır, bizi yalnız bıraksın yeter.

Esma birdenbire elini çekerek sordu:

— Yalnız kalacağız da ne olacak? Ben bildiğin kadınlardan değilim.

— Bir şey olacağı yok canım. Hava sıcak. Şöyle. Boğaza kadar gideriz, orada püfür püfür rüzgâra karşı bir yemek yeriz.

Esma beni göstererek büsbütün canlandı:

— Peki ama, onun ne kabahati var? Seni biz onunla beraber dolandırdık. Eğer bu hoşuna gittiyse, ikimizi de beraber çağırırsın.

Abdürrezzak yan gözle beni tepeden tırnağa kadar bir süzdükten sonra:

— Birbirinize sevdalıysanız, diyeceğim yok! dedi.

Esma hemen çıkıştı:

— Ne sevdalısı ayol? Birbirimizi daha dün tanıdık. Mahkemede bana bugün şahitlik etti.

Abdürrezzak bir eliyle çenesini ovaladıktan sonra ağzını şaplattı:

— Pekâlâ, dedi, o da gelsin.

Ben parayı tekrar uzatarak:

— Al ağabey, dedim, siz güle güle gidin, mâni olmayayım.

— Koy o parayı cebine. Gel bizimle beraber. Sana iş vereceğim. Konuşalım. Senin gibi becerikli bir adama ihtiyacım var. Yürü!

Şekilde bir noksan olmasın diye Esma'nın yüzüne baktım.

— Gidelim bakalım! dedi.

Aman Allah! Parayı cebe indirirken, sevinçten bayılacaktım. Tam adamına çatmışız. Hacı ağa değil bu, vurguncu mudur, karaborsacı mıdır, altın kaçakçısı mıdır, ne halttır. Yaşadık!

En seçme tarafından yepyeni bir Amerikan arabasına atladık. Ben şoförün yanına oturdum, onlar içeriye.

Abdürrezzak'ın tombul sesi emir verdi:

— Çek Boğaza!

İçimden naralar atıyordum: Hey gözünü sevdiğim Abdürrezzak, yaşa, var ol, püfür püfür rüzgâra karşı buzlu rakıyı çekip şiş kebabına çatalı saplamayı düşündükçe, otomobilden fırlayıp uçacağım geliyordu. Cepte de dört yüz liradan fazla para. Yallah! Bas gaza be şoför kardeş. Bu kadar ağır gidilmez.

Esma'nın da hemen çenesi açıldı;

— Ben doğru söze bayılırım!

Diye söze başladı ve dün akşamki kavgadan bu sabahki mahkemeye varıncaya kadar, her şeyi olduğu gibi anlattı. Abdürrezzak ikide bir kahkahayı basıyordu.

Mecidiyeköy'ünden kırlara doğru açılınca, rüzgâr beni biraz kendime getirmeğe başlamıştı. Şoförün dikiz aynasından arka tarafa bakıyordum. Abdürrezzak Esma'nın elini tutmak istiyor, kadın bırakmıyordu. Kendi kendime: «Ben bu karıyı milyona değişmem» dedim bu herife rastladığımıza pişman olmağa başladım. Tabiî, bu gezintiler ve ziyafetler bedava olacak değildi. Herif kurt, Esma'yı avucunun içine alacak. Ben arada meydaneci. Üç beş merhabadan sonra beni sallayacaklar. Bunu düşündükçe, cebimdeki tomarı Abdürrezzak'ın tulum suratına çalıp Esma'yı onun elinden almak ve otomobilden dışarı fırlamak istiyordum.

Bereket, karıdan yüz bulamadığı için ona bulaşmaz olmuştu. Esma da kendini emniyette hissedince, hayalinin dağarcığında ne varsa döküp saçmağa başladı. Anasının nasıl aşifte, babasının nasıl doğru, fakat küfürbaz olduğunu, hepsinin huylarını nasıl aldığını anlatıyordu. Sonra paraya sevdasını, Beyoğlu'nda bir terzihane açmak istediğini söylüyor, çok muvaffak olacağına Abdürrezzak'ı inandırmak için, beni saran bir sürü hayallerini sıralıyordu. Şoföre, moföre aldırdığı yoktu. Kalbini tabak gibi açıyordu. Terzihanenin adını Esma'ya benzesin diye «Asuman Terzihanesi»

koyacakmış. Hollivud'a gidip modeller getirecekmiş. İstanbul'un her tarafında, her keseye göre şubeler açacakmış. İleride büyük bir hazır esvap ve kadın çamaşırları mağazası da açacakmış. Milyon kıracakmış.

Boğazın bilmem ne tarafına yeni yapılmış bir gazinonun önünde araba stop edinceye kadar, Esma anlattı, anlattı. Dikiz aynasından arada bir Abdürrezzak'ın yüzüne bakıyordum. Herif keyiflendikçe keyifleniyor:

— Hepsi olur inşallah, diyordu, sen paradan yana merak etme. Sermaye çok. Terzihaneyi de açarız, mağazayı da.

Arabadan indik. Abdürrezzak şoföre bir elli lira çaktı ve üstünü almadı. Vay canına! Bu sıcağa ne kar dayanır, ne Esma, ne de hatta ben! Eğer şimdi cebimdeki tomarı herifin suratına vurup buradan uzaklaşmazsam, Abdürrezzak beni de her çeşit dalavere işinde kullanacaktı.

Bir davranayım dedim. Ne mümkün! Gazinonun içi kapıdan görünüyordu: Zümrüt gibi deniz, sakız gibi beyaz masalar, ağzımı sulandıran bir tava kokusu ve çatal bıçak tıkırtıları... Hey gözü kör olası para! Esma'ya yan gözle baktım, önde yürüyordu. Kıvrılan belinin altında kalçalarının öyle düzgün, yumuşak, tatlı inişi vardı ki, hemen ayaklarına kapanasım geliyordu. Fakat gidiyor Esma, gidiyor... Bu herifin milyonuna dayanabilirse aşkolsun. Kabil değil. Hele Asuman Terzihanesine de sermaye koyarsa tamamdır.

Deniz üstünde büyük bir masa kuruldu. Aman bir bardak buzlu bira... Sonra da gelsin rakı...

Mezeler...

Abdürrezzak listeyi gözden geçiriyor ve Esma'ya istediklerini sorup garsona kaydettiriyordu. Bana bir şey sormadığı için, masanın üstüne bıraktığı listeyi aldım ve garsona bir sürü şey yazdırdım.

Esma hemen bir hanımefendi tavrı takındı. Ne kadar da

yakışıyordu. Onu bu edalı süzgün duruşu içinde görenler, dün akşam kiracısına en kantarlı küfürleri savuran karının bu olduğuna inanamazlardı. İşte ben de böylesine bayılırım: Karı dediğin mutfakta aşçı, sofrada hanım, bir mecliste hanımefendi, kavgada külhanbeyi, sevdada ateş parçası, işte makine, dostlukta can ciğer olabilmeli. Esma'da bu kabiliyetlerin hepsi var gibi görünüyor: Karı apaş, karı sultan, karı terzi, karı aşifte, karı namusu mücessem, karı yalancı, karı kadıya kör diyecek kadar doğru sözlü, ne tarafından baksan mum direk.

Abdürrezzak'ın yüzüne yan gözle bakarak içimden söyledim: «Yavaş gel koca göbek... Ben de sana Esma'yı kaptırırsam yuf olsun yedi cet ervahıma...»

Abdürrezzak Esma'ya bayat lâflarla Boğazın güzelliğini methederken, bizim sofra donandıkça donanıyordu. Aman Allah... Buzlu ve köpüklü bira da geldi. Onlar kadehleri tokuşturdular. Abdürrezzak bardağını benimkine değdirmeğe tenezzül etmeyecekti. Fakat benim hatırşinas Esmacığım hemen kadehini uzattı, tokuşturduk. Arkasından Abdürrezzak da tenezzül buyurdu.

Soğuk birayı yarısına kadar kana kana içtim. Oh... Hele şu levrek tavası da gelsin, yanı başında bir kadeh Kulüp, ondan sonra Abdürrezzak'ın milyonları vız gelir bana... Fakat herif cin gibi. Sevimli de. Hikâyeler anlatmağa ve Esma'yı güldürmeğe başladı. Ben de hatır için sırıtıyorum. Yoksa bu herifin susması için cebimdeki servetin yarısını feda edebilirim.

Esma rakı içmek istemiyor, biraları yuvarlıyordu.

Abdürrezzak ona diyordu ki:

— Senin doğruyu söyleme huyuna bayıldım. O güzel gözlere de can feda... Artık dile benden ne dilersen... Terzihaneyi açacağız... Yarından tezi yok, bir bina ara. İstediğin kadar hava parası veririm. Temiz bir şey olsun. Ne koyacaktık adını?

— Asuman Terzihanesi.

Ah canım. Ne de ahenkli söylüyorsun. Bir daha söyle bakayım?

— Asuman Terzihanesi.

Sahiden Esma'nın sesi keman gibi tatlı çıkıyordu. Bir duble bira karıyı dayanılmaz derecede güzelleştirmişti. Gözleri süzülüyor, Abdürrezzak'ın gözlerinden ayrılmıyordu. Hatta bir aralık herife bir kompliman çaktı:

— Ne kadar sevimlisin, dedi, sana rastladığıma çok memnun oldum.

Abdürrezzak rakıya davranarak:

— Ya ben? Ya ben? dedi, bak, anla işte, yaptığınız dalavereye kızmadım.

Sonra gözünün ucuyla beni göstererek devam etti:

— Bu delikanlıya da kızmadım. Hatta pişkinliği hoşuma gitti. Onu yanıma alacağım. Bana onun gibi biri lâzım.

Ben de kadehteki rakıyı bir yudumda çekerek.

— Yaşa! dedim.

Esma Abdürrezzak'a cevap verdi:

— Ben onu daha dün tanıdım, dedi, iyi çocuk...

Belki bir şeyler daha söyleyecekti, fakat Abdürrezzak'ı kıskandırmamak için devam etmedi gibi geldi bana.

Esma üçüncü bira kadehini çekiyordu. Bu içkinin neticelerinden biri malûm: Karı ayağa kalktı. Abdürrezzak da kalktı:

— Ben seni götüreyim, dedi.

Kol kola uzaklaştılar. Esma'nın arkasından bakarken içim gidiyordu. Ben onu bu tombalağın elinden nasıl kurtaracağım? Kendi kendime dedim ki. «Ulan, böyle düşüncelerle keyfini kaçırma be... Bak, önünde zümrüt gibi deniz, püfür püfür rüzgâr, bira, rakı, patlayıncaya kadar yiyebileceğin yemek. Levrek tavası da yolda... Bu gece Esma ile aynı çatı altında yatacaksın. İstikbalin tatlı lâflarını düşün.

Geçmişin acı taraflarını da düşün. Daha dün gece, Nişanca yolunu boylarken, bütün bunlar aklından geçiyor muydu? Bir cadalozun evinde ahır gibi yer odasına razıydın. Aybaşını nasıl edeceğini düşünüyordun. Şimdi karşında şahane bir deniz, önünde şahane bir sofra, cebinde dört yüz kâğıt, levrek nerdeyse geliyor, ye iç, otur, keyfine bak.»

Fakat aradan epey zaman geçtiği halde, Esma da Abdürrezzak da görünmemişti. Haydi karı tuvaletten hâlâ çıkamadı diyelim, Abdürrezzak nerelerde? Bunu düşünürken aklıma yıldırım gibi bir şüphe düştü. Boğazdaki gazinoların bazılarının üstü oteldir. Herif karıyı yukarıdaki odalardan birine atmasın? Bunu düşündükçe kıpkırmızı oldum. Boğazım tıkandı. Önümdeki francaladan daha taze bir kıskançlık içimi kapladı. Hemen yerimden kalktım ve bahçeye yürüdüm. Etrafa bakındım. Tamam. Şu yan kapıdan yukarı ki otele çıkıldığı anlaşılıyor. Kapıya doğru bir adım atıyorum.

Dik merdivenin üst tarafında bir çığlık koptu. Evet, muhakkak ki bağıran Esma idi:

— Seni alçak utanmaz rezil şişko! Seni edepsiz, seni yosun tutmuş vapur dubası, beni batakhanelere getirip avlamak istiyorsun ha!.

Arkasından şakk şaak... diye bir tokat sesi . Hemen fırladım, merdivenleri ikişer üçer çıktım. Bir koridorda, Esma kıpkırmızı kesilmiş, önünde iki kat eğilip özür dilemeğe ve karının ellerini öpmeğe çalışan Abdürrezzak'ın başına yumruklar indiriyordu.

Ben hemen koştum, Esma'yı ayırarak:

— Bırak sen, dedim, ben şimdi onu tepelerim.

Esma avaz avaz haykırıyordu:

— Burası batakhane ha! Şimdi gidip polise haber vereceğim.

Garsonlar ve peşinden lokantanın sahibi koştular. Ben de araya girdim. Esma'yı yatıştırdık, Abdürrezzak herkesin

içinde karının elini, eteğini öptü. Barıştılar ve merdivenlerden inmeğe başladılar.

Ben lokanta sahibine bir işaret çektim. Yanıma geldi.

— Bana bak, dedim, karı yamandır. Başına iş açar. Müdüriyette kum gibi ahbabı vardır. Hasislik etme. Birkaç yüz kâğıda kıy da başın belâya girmesin.

Herif hareketsiz gibi duruyordu. Ben yürür gibi yaparak:

— Sen bilirsin, dedim, benden günah gitti.

Lokanta sahibi yağlı meşin cüzdanını açarak yüzlükler arasından bir tane çekti:

— Çocuk musun be? dedim, onun eline yüz lira verilir mi? Kim o haberin var mı?

— Kim?

— Nişancalı Esma!

— Tanımıyorum.

— Amma da toymuşsun be... Bütün İstanbul çalkalanıyor onunla...

— Buraya gelmedi hiç.

— Bundan sonra her akşam gelir. Sen oradan bana üç yüz kâğıt var.

Heriften iki yüz kâğıdı sızdırdım.

— Şimdi korkma, dedim, ben onun menajeriyim. Sözümden çıkmaz. Her akşam buradayız.

— Abdürrezzak Bey'e niçin bunu yaptı?

— Fazla sızdırmak için. Sakın Abdürrezzak'a da karıya para verdiğini söyleme. Çıngar çıkar, bir daha ayağını atmaz buraya karı.

— Yok canım, bizden sır çıkmaz.

— Yaşa!

Merdivenleri koşarak indim. Amma da uğurlu günmüş be! İşte altı yüz. Çıldıracağım. Salonun kapısında kendime bir çekidüzen verdim ve masaya doğru ağır ağır yürüdüm.

Esma kaşlarını çatmış, denize bakıyor, Abdürrezzak başını önüne eğmiş, susuyordu. Ben yerime oturunca, başını birdenbire yüzüme çeviren Esma:

— Neredeydin? dedi.

— Patronu biraz payladım, dedim.

— İyi ettin. Herif burasını işletiyor adamakıllı. Garsonlar da ona göre. Bu efendi beni yukarı çıkardı. Güya oranın tuvaleti daha temizmiş. Bahane. Ben içeri girip çıktım, baktım bu efendi ortada yok. Garson bana: «Bey sizi şurada bekliyor, dedi, bir şey anlamadım tabi, yürüdüm. Garson beni kapısı açık bir odaya soktu. İçeri girmemle bu beyefendinin kapıya koşup kilitlemesi bir oldu. Baktım, bir yatak odası. Ne oldum demeğe kalmadan, boynuma sarılmaz mı? Sanki kırk yıllık manitası imişim. Hemen elinden kurtuldum, kapıyı açıp dışarı fırladım. Peşimden geldi. Arkasından da sen geldin. Yoksa o tombul yanaklarına iki tane daha yapıştıracaktım.

Abdürrezzak sırıtıyor, pişkin bir tavırla yanağını Esma'ya uzatıyor:

— Hevesin kaldı ise vur şekerim, diyordu.

Esma yeniden doğmaya hazır bir öfke ile sordu:

— Sen beni ne zannettin ayol? Ben sokak şırfıntısı değilim.

— Estağfurullah... içimden geldi hani de...

— İçin çıksın.

Abdürrezzak gülüyordu.

Ben önüme bakıyor ve içimden: «Yaşa be Esma, öyle gözüme giriyorsun ki, sana tutulursam fena tutulacağım». Sonra yan gözle tombalağa bakarak içimden devam ettim: «Vay enayi var, sen bu kadının hakkından gelemezsin».

Abdürrezzak kadehini kaldırdı ve Esma'ya yalvaran gözlerle bakarak:

— Haydi tokuşturalım da barışalım, dedi

Esma kadehini onunkine değdirdi.

Bu sefer Abdürrezzak bana da kadehini uzattı:

— Şerefe!.,

— Afiyetine! dedim, olur böyle şeyler... Çekelim.

Üçümüz birden yuvarladık.

Bir kanatlarım eksikti. Yoksa uçacaktım. O kadar keyiflenmiştim ki, kahkaha salıvermek için bahane arıyordum. Ballandıra ballandıra iki, üç hikâye anlattım. Şişko da. Esma da bayılıyorlardı gülmekten. Arada bir yastık gibi kocaman ve yumuşak elini omuzuma vuran Abdürrezzak:

— Yaşa be! diyordu, sen ne maskara herifmişsin, yanıma seni dalkavuk alacağım.

Esma da bana süzgün, çapkın, hayran gözlerle bakıyordu, içimden ona: «Sen beni akşama gör civanım, hele ben kendime bir kat elbise, bir yeni gömlek, bir kundura geçireyim, bitişik odada yalnız yatamazsın, kıvır kıvır kıvranırsın».

Yemek uzadıkça uzadı ve neşelendikçe neşelendik. Benim yerimden kımıldamağa hiç niyetim yoktu. Fakat Abdürrezzak saatine baktı ve sıçradı.

— Aman! dedi Sümer Bank'a kamyon gidecek, ben yarım saate kadar yazıhanede bulunmalıyım.

Sonra bana döndü:

— Sen bana kaçta gelirsin?

— Kaçta emredersen.

— Sabahleyin dokuzda.

— Baş üstüne.

Çakmakçılarbaşı'ndaki adresini verdi. Garsona kırk iki lira, sekiz kâğıt da bahşişle tam elli lira suladı. Çıktık. Otomobilde şarkılar söyleyerek döndük. Abdürrezzak Esma'yı ertesi gün öğle yemeğine davet etti. Beni çağırmadı. Bu sefer karı da benim bulunmamı şart koşmadı. Randevulaştılar. Sesimi çıkarmadım. O kadar keyifliydim ki, artık en belâlı meseleleri halledeceğimden emindim. Esma'yı Be-

yoğlu'nda otomobilden indirdim.

Onunla yalnız kalınca:

— Haydi dedim, seninle aynı pastacıya gidelim. Şöyle baş başa bir konuşalım. Bu herife karşı bir siyaset lâzım.

Esma beni terslemedi. Yüzünde bana karşı büyük bir... ne derler ona. . sam... sampeti... yok be... sempati mi nedir, işte o vardı. Düşündü:

— Ben eve gideyim artık, dedi. Senin odanı hazırlıyayım. Kaçta gelirsin gece?

— Dur be Esma, başka bir şey yapalım. Sen şimdi git, odayı hazırla. Akşamüzeri pastacıda buluşalım, beraber yemek yiyip eve beraber dönelim. Olmaz mı Esmacığım, benim davetlimsin.

Canım karı, o lokum dudaklarıyla:

— Peki, dedi, kaçta?

— Yedide pastacı da bulun.

— Yedide gelirim.

Hemen cebimden para destesini çıkarıp ona yüz elli lira uzattım:

— Al şunu da.

— Nedir o, kira mı?

— Canım ne kirası. Al işte. Aramızda böyle hesaplar kaldı mı? Ben sana yakında bir avuç para daha vereceğim. Kısmet açıldı artık

Esma gülüyor, fakat parayı almıyordu. Çantasına tıktım. Keklik gibi seğirterek uzaklaştı. Sevincimden caddenin ortasında şıkır şıkır oynamak istiyordum.

4

Hemen büyük bir mağazaya koştum. Tam üstüme uyan bir sarı spor ceket, bir kaşe pantolon, bir poplin gömlek, bir kravat, bir çift çorap, bir çift kundura, yüz doksan dört lirayı bayıldım. Mağazanın prova odasına girip perdeyi çektim. Baştan aşağı çamaşırları ve elbiseleri değiştirdim. Eskilerini bir paket yaptırıp mağazada bıraktım.

Oradan berbere. Bir kaymak tıraş. Menekşe losyonuyla bir friksiyon. Koltuktan kalktığım zaman kendimi tanıyamadım. Alla...h!... İngiliz prensi misin be mübarek? Ne yakışıklı adammışım da haberim yokmuş. Kendime, tabii Esma'nın gözleriyle bakıyor ve bir kat daha böbürleniyor, huylanıyor, keyifleniyordum.

Saat beşi geçiyordu. Yediye kadar ne yapacağım? Haydi sinemaya, ikinci filmi tam seyrettim. Yediye kadar caddede sürttüm. Bütün kadınlar bana bakıyor sanıyordum. Berberin fiyakalı bir tarak vuruşuyla dalgaladığı kumral saçlarım, çekik elâ gözlerim, rakıdan ve usturadan iki kat pembeleşen yüzüm, afili yürüyüşüm galiba hiçbir kadının gözünden kaçmıyordu. Beni bu halde görünce, Esma'nın Abdürrezzak'a metelik vermeyeceğine emindim.

Yediye on kala pastacıya düştüm. Gözüm etraftaki aynalarda idi. Hop kendi başıma, yeni ceketime, kırmızı zemin üstünde sarı benekli kravatıma, bej rengi gömleğime bakıyordum. Sonra gözlerim kapıya dikildi. Aman Esmacığım, neredesin? Gel artık, gel be yahu, gel de gör beni...

Demeğe kalmadı. Esma kapıdan içeriye girdi. Sabırsızlığımdan hemen kalktım. Pantolonumu da görsün diye

ona doğru yürüdüm. Gözlerinde hayreti likör gibi içmek için gözlerimi yüzüne dikmiştim.

Esma durdu, ağzını yarım açarak beni tepeden tırnağa bir süzdü ve müthiş bir kahkaha salıverdi. Dükkânda herkesin bize baktığını sandım ve şaşırdım.

Alçak ve titrek bir sesle:

— Gel yahu, dedim, ne yapıyorsun? Rezil oldum be!

Masaya oturduk. Esma hâlâ kıvranarak gülüyordu.

Kızardım ve sordum:

— Ne var yahu? Beğenmedin mi? Maskaraya mı döndüm?

Esma daha fazla gülmemek için yüzüme bakmaktan çekiniyor, cevap vermiyor, kahkahalarını gırtlağında boğmak için yutkunuyordu.

— Ne var yahu? Söyle Allah aşkına, pek mi kötü? Sen terzisin, anlarsın.

Esma yüzüme bir damla baktıktan sonra:

— Atlıkarıncaya da bindin mi? diye sordu.

Büsbütün kızardım. Yüzüm yanıyordu.

— Ne atlıkarıncası be? Bayram çocuğuna mı dönmüşüm?

Esma birdenbire kendini topladı ve gönlümü almak ister gibi:

— Yok yok, dedi, şaka ediyorum.

— Allah aşkına doğru söyle, pek mi biçimsizim?

— Vallahi değil, ceketin rengi de, biçimi de güzel. Gömlek de, kravat da pek uymuş. Hepsini çarçabuk ne iyi yakıştırmışsın. Ben senin bu kadar acele değişmene gülüyorum. Eskilerini ne yaptın? Nerede değiştirdin hepsini?

— Bir mağazada, yarım saat, bir saat içinde hepsi oldu. Ben sana becerikli herifim dedim ya...

Esma çapkın bir yan bakışla gözlerini süzüp:

— Vallahi hoşuma gidiyorsun!

Demez mi? Ben bittim. Sevincimden çıldıracaktım.

— Aman Esma, dedim, Esmacığım, gülüm, ruhum, kızma bana, bunlar hep senin için. Bitiyorum sana güzelim. Bak gördün. Senin verdiğin ilhamla neler yaptım. Şişkoyu buldum, para buldum, terzihaneye sermaye buldum, kendime parlak bir iş buldum. Bunlar hep senin bana verdiğin zihin açıklığı, cesaret, pişkinlik sayesinde oldu. Bak daha neler olacak, ruhum. Kurban olayım ben sana.

Esma elinin tersini yüzüme doğru salladı:

— Sus, dedi, ben öyle cıvık sarhoş ağzını sevmem. Neden kurban oluyormuşsun? Erkek dediğin kibirli olur. Ben öyle anında ayılıp bayılan erkeklere erkek demem.

Şaşırdım ve saçmaladım:

— A canım, doğru söylüyorsun ama, sen başka... Bizi talihimiz başka türlü yan yana getirdi. Ben her karıya bayılmam. Fakat senin gibi karı...

Esma sözümü kesti:

— Ben «karı» değilim. Biraz daha terbiyeli konuşsana..

— Affedersin. Şaşırttın beni yahu...

— Erkek dediğin şaşırmaz.

— E...y, sen de!

Diyecek oldum. Esma birdenbire kaşlarını çattı ve sustu. Ne acayip karı, pardon, ne anlaşılmaz kadın yahu... Kızdırdık yine. Gönlünü nasıl alayım?

Sordum:

— Nereye gidelim? Arnavutköy'ünde saz dinleyip yemek yiyelim mi?

Esma, kaşları daima çatık, kapıya bakıyor ve cevap vermiyordu.

Ürkek bir sesle sordum:

— Kızdın mı? Şaka ettim.

Başını sağa sola bir silkeledi:

— Hayır, dedi, aklıma başka bir şey geldi. Eve gideceğim ben.

Çantasını aldı ve doğruldu. Kalkmağa hazırlanıyordu. Eyvahlar olsun, gider mi gider.

Telâşımı belli etmemeğe çalışarak sordum:

— Niçin? Ne geldi aklına?

— Sana her şeyi söyleyecek değilim ya. Daha dün bir, bugün iki. Yılışma!

Hemen kendimi topladım, en ciddi tavrımı takındım ve sustum.

Esma kalktı, gidiyor.

Dükkânın tavanı başıma yıkılıyor sandım. Fakat renk vermedim. Ben de yavaşça kalktım, önüme bakıyor ve hiçbir şey söylemiyordum. Duruşum sağlamdı. Bir de içime sor bakalım. Esma'nın gitmemesi için ayaklarına kapanmak istiyordum. Ben de ne gevrek herifim be. Bir kadına bu kadar çabuk tutulur mu insan? Kendi kendime emir verdim: «Sıkı dur ulan. Giderse gitsin. Kaçmıyor ya. Gece bir çatı altındasın».

Fakat Esma'da bir tereddüt sezdim. Hemen ayrılamamıştı. Yüzüme bakıyor ve galiba gözlerimi arıyordu:

— Sen oturacak mısın? dedi.

— Yoo... dedim, ben yalnız başıma ne yapayım burada?

— Çıkalım öyleyse.

İçimde bir ümit parladı. Hesabı verdim. Caddeye çıktık. Sessiz yürüyorduk.

Esma birdenbire:

— Arnavutköy'ünde saz var mı? diye sordu.

Dargın bir sesle:

— Var, dedim.

— Erken dönelim ama.

— Tabiî. Gel şu köşeden bir otomobile atlayalım.

Yürüdük. Daha şimdiden duyacağımız oynak şarkılar ağzıma doluyordu. Keyfimden ya uçacağım, ya çıldıracağım, ya bayılacağım. Fakat belli etmemek şart. Esma'nın

huyunu almağa başlamıştım. Dimdik ve raconlu yürüyordum. Hiç telâş etmiyor, içime gelen her şeyi söylemekten kaçınıyordum.

Gazinoda ciddî oturdum. Esma buna sinirlendi:

— Bana bak, dedi, öyle sopa yutmuş gibi oturma! Buraya günah çıkartmağa mı geldik, eğleneceğiz.

Garson masayı donatıyordu. Ben kendimi şöyle bir gevşek bıraktım, fakat ölçüyü taşmamak için de yine biraz derli toplu oturdum. Saz Kürdili Hicazkâr faslına girmişti. Ben musikiden biraz çakarım. Sesim de güzelcedir. «Ehli aşkın nişvegahı küşei meyhanedir» şarkısını Esma'ya doğru eğilerek sazla birlikte hafif hafif söylemeğe başladım. Bu sefer bira değil, rakı içen sevgilimin gözleri süzülüyordu.

— Ne güzel sesin var, dedi.

— Ben biraz da ut tıngırdatırım. Yarın Beyazıt'tan bir ut alayım, evde sana çalarım.

— Yeni şarkıları da bilir misin?

— Bilirim.

— «Bir hadise var, can ile canan arasında» yı bilir misin?

— Bilirim.

— «Mümkün mü unutmak?»

— Bilirim.

— «Göze mi geldin?»

— Hım.

— «Sen arzu ettin...»

— Onu da, hepsini bilirim.

— Aman bana öğret. Ben de biliyorum ama eksik biliyorum. Hani o, ne derler, hani, tekrar tekrar söylenir?

— Nakarat mı?

— Ha, işte ondan sonra gelene ne derler?

— Meyan.

— İşte o meyanları pek beceremiyorum.

— Hepsini öğretirim sana ben.

Kadehler çarçabuk sona geldi. Garson doldurdu. Esma ile ben Arnavut ciğerine iki cepheden taarruza geçtik.

— Ben buna bayılırım, dedi.

— Ben de öyle.

Hep eski şarkılar çalıyorlardı: «O ne gözler yaratan Tanrı'ya kurban olayım». Onu da hafif hafif mırıldandım. Fakat hafif hafif sinirlenmeğe de başlamıştım, öndeki masada iki herifin biri ötekine bizim masayı gösterip gülüyordu.

Yanımda oturan Esma da buna dikkat etmiş, kulağıma eğildi.

— Bunlar bize mi gülüyorlar? dedi.

— Aldırma, keyfimiz kaçmasın. İstersen şimdi tepelerim ikisini de.

— Yok yok, biz buraya kavga etmeğe gelmedik, fakat daha fazla münasebetsizlik ederlerse...

— O vakit, çare yok, tepelerine bineceğim. Görmemezlikten gelelim şimdi.

Kanun taksim yapıyordu. Esma:

— Ben de bunu hiç sevmem, dedi.

— Kanunu mu, taksimi mi?

— İkisini de.

— Benden de al o kadar. Şimdi yeni şarkılara geçerler. Ondan sonra da curcunalar, eğleniriz. Şimdi şu Abdürrezzak'ı konuşalım.

Esma şöyle bir omuzunu savurdu:

— Bırak o mendeburu, dedi.

Dayanamadım:

— Hay ağzını öpeyim, dedim, yahu, seninle benim huylarımız ne kadar benziyor birbirine. Fakat bugün caddenin ortasında beni kepaze ediyordun. Doğruyu söylemek huyundan vazgeçmez misin sen Allah aşkına?

— Ne yapayım, elimde değil.

— Fakat bu dalavere dünyasında biraz da yalan lâzım.

— Doğruyu söylediğim için adam benim sokak süprüntüsü olmadığımı anladı. Onu da unutma.

— Doğru söylüyorsun şekerim ama, her zaman böyle olmaz. Bazen da başımıza belâ gelir. Her ne hal ise... Şimdi bu Abdürrezzak'ın maksadı malûm. Seni avlamak niyetinde. Beni de arada kullanacak. Kim bilir ne dalavereli işlere girip çıkacağız. Simdi bizim ona karşı bir politikamız olmalı. Ne yapacağız? Sen ne düşünüyorsun? Herif terzihaneyi açıncaya kadar yanağını bile ona koklatmazsın tabiî. Fakat açtıktan sonra ne olacak? Hem Abdürrezzak senden yüz bulmazsa açar mı terzihaneyi bakalım? Fakat bugün oteldeki haline bayıldım senin. Yaman karısın vesselâm.

— «Karı» deme bana. Sinirime dokunuyor.

— Affedersin yahu, samimi çıktı ağzımdan. Şimdi onu bırak. Şu Abdürrezzak meselesini konuşuyoruz.

Esma kaşlarını çattı. Düşünüyordu. Bu meseleyi nasıl halledeceğini merak ediyordum. Bir yanda para, öte yanda namus. Ara yerde de ben. Bakalım Esma bu işin içinden nasıl çıkacak!

Sustum ve bekledim, önümüzdeki masanın bıçkınları bizimle meşgul değillerdi. Galiba gözlerimden başlarına geleceği anladılar. İnşallah öyledir.

Esma güzel boynunu hafifçe şişiren bir gururla dedi ki:

— Abdürrezzak benimle ortaklık yapacaksa ne âlâ! Ben çalışırım, o da sermaye koyar. Ne kazanırsak paylaşırız. Üst tarafı bana gelmez. Avucunu yalasın. Ben ona söylerim bunu.

— Yaşa Esma! Ben de senden bu cevabı beklerdim. Fakat iki gözüm, herife bir az ümit vermezsen...

Esma sözümü kesti:

— Ben aşifte değilim, dedi, hoşuma gitmeyen erkeğe tırnağımı vermem. Ümit vermek ne demek? Sonra başıma

belâ mı alacağım? Kürt Hasan'dan çektiklerimi ben bilirim.

— O da kim?

Esma'nın yüzünde bir tiksinti buruşuğu toplanıp dağıldı:

— Aman, musibet! dedi, itin biri. Yukarı ki mahallede oturuyor. Hamallar kâhyasının oğlu mu imiş, ne imiş. Beş sene evvel bir kadını yaralamış. Hapisten yeni çıkmış. Herif bana musallat. Peşime takılıyor. Lâf atıyor. Evvelsi gün yine yanıma geldi. Acele yokuşu çıkıyordum. Birdenbire durdum:

«— Ayol, sen bana baksana, dedim, beni rahat bırakmayacak mısın sen? Boş yere peşime düşme. Bir bana bak, bir de aynada suratına bak. Hem dünya güzeli olsan yine ben senin bildiğin kadınlardan değilim.

«Herif utanmadan:

«— Ah anam! demez mi?

«Hemen çantamı maymun kıçı gibi kırmızı suratına doğru salladım:

«— Şimdi senin anandan, avradından başlarım, dedim, çekil yanımdan kuyruklu Kürt!

«Herif durakladı, iri siyah gözlerini gözlerime dikti, kaşlarını çattı:

«— Aklını başına topla Esma, bıçağı iki memenin ortasına saplarım! dedi.

«— Sapla bakayım! dedim.

«Hiç kımıldamadan duruyordu. Gözlerinin içi zifiri karanlıktı. Ben de korkmuş gibi görünmemek için durup bekledim. O kımıldamayınca, ağır ağır yürüdüm. Peşimden gelmedi. Akşamüstü karakola gidip söyledim. Komiser; «Ben onu çağırırım, çanına ot tıkarım» dedi.

Sonra ne yaptı, bilmiyorum, iki gündür herif meydanda yok.»

Esma anlatırken, öteki masadaki sulular yine bizim ta-

rafa doğru bakarak yılışmağa, söz ve kahkaha atmağa başlamışlardı. Kadına doğru eğildim, alçak sesle:

— Bana bak, dedim, kafam kızmağa başladı. Sabrım tükeniyor.

Esma bir omuzunu kaldırdı:

— Aman, dedi, elin pis Kürdü için keyfini bozma.

— O değil yahu, şu masadaki herifler yine edepsizliğe başladılar. Arkan onlara dönük de görmüyorsun.

— Kuzum, sen de görmemezlikten gel, mesele çıkarma, rahatımız kaçar. Karakollara düşeriz. Aldırma emi tontonum?

Bu «Emi tontonum» beni hemen yumuşatmıştı. Hemen kadehimi kaldırdım ve Esma'nın kadehine değdirerek bağırdım:

— Yaşa sultanım, çekelim.

Ve sazın çaldığı bir şarkıyı alçak sesle söyledim. Esma da söyledi. Masadakiler alayı kesmişlerdi. Keyfim yerine geldi. Hikâyeler anlattım ve Esma'yı güldürdüm. Sonra gidip yanına oturdum. Kendiliğinden bir elimi tuttu ve avucunun içinde sıkmağa başladı. Benim sert elim, onun sıcak ve yumuşak avucunda, kaymağın içine yatmış gibiydi. Göğsünden ve arada bir yukarı kalktıkça açılan koltuk altından hafif bir ten kokusuyla karışık lavanta kokusu beni sarıyor ve rakıdan fazla sarhoş ediyordu. İçimden. «Ah, Esma, yahu, bırak da içimi dökeyim. Hiç olmazsa bu kadarcık boşalayım, sana bitiyorum ben. Esma, bayılıyorum, elmasım, bayılıyorum.»

Gözleriyle gözlerimi arayarak sordu:

— Ne sustun birdenbire?

— Seni düşünüyorum, dedim.

— Benim nemi düşünüyorsun?

— Kızmayacağına söz verirsen, söylerim.

— Söyle.

— Elmasım, billâhi...

— Aman, dedi, işte ben bu «elmasım» sözünü hiç sevmem.

— Ruhum dur Allah aşkına, biraz müsaade et, anam.

— Bana «anam» da deme, çok sinirime dokunuyor.

Kendimi tutamadım ve bağırdım:

— Yahu söyletmiyorsun ki sana kalbimi açayım...

Öteki masadan duydular. Bir kahkaha koptu, iki yılışıktan biri, benim taklidimi yaparak ötekine bağırdı:

— Söyletme beni derdim büyüktür, kalbim, ah kalbim...

Birdenbire gözüm karardı. Elimi Esma'nın avucundan kurtardım ve yerimden fırladım. Taklidimi yapan herif toparlanmağa vakit bulamadan gırtlağına bir yapıştım, onu bir çektim ve sandalyesiyle birlikte yere devirdim. Gırtlağını avucumdan kurtarmağa boş yere çabalıyor, bağırmak istiyor, boğuk sesler çıkarıyordu.

— Ulan kerata, kafanı paralayacağım senin!

Dedim ve başını yere vurmağa başladım, öteki herif arkadaşını kurtarmak için üstüme saldırırken, bir şangırtı ve bir çığlık koptu. Esma masadaki rakı şişesini kapmış, herifin kafasına çarpmıştı. Dükkân birbirine girdi. «Ay başım, gözüm!» diye feryatlar yükseliyordu.

Altımdaki herifin pestilini çıkardıktan sonra, ayağa kalktım. Ötekinin üstüne yürüyecektim.

Esma beni kucakladı:

— Yeter artık, ben de onun hakkından geldim, dedi, bak, nasıl kıvranıyor!

Şişeyi kafasına yiyen herif de, bir sandalyeye çökmüş, başını avuçlarının arasına almış, sallanıyor ve inliyordu. Garsonlar ve öteki müşteriler etrafımızı çevirmişlerdi.

İçlerinden biri, bana:

— Elin var olsun! dedi, bunlar her zaman böyledir. Kaç defa karakola gittiler, yine akıllanmadılar.

Hâlâ yerde yatan ve kıvranan bıçkına bir tekme vurdum:

— Kalk ulan, dedim. Hemen defolun buradan. Bir daha sizi burada gözüm görmesin.

İkinci tekmeden kurtulmak için kalktı, ite dürte onu kapıdan dışarı attım. Arkadaşı da onun peşinden sıvıştı.

Yanımıza gelen patrona:

— Onların hesapları bende! dedim.

— Aman efendim, dedi, defolup gittiler ya, hesap filân aramam. Onlar buraya musallat. Ne zaman bir kadın görseler böyle yaparlar.

Müşterilerden biri:

— Bir daha gelmezler artık, dedi.

Üstümü başımı düzeltip yerime oturdum. Bir aralık fasılaya uğrayan saz hemen çalmağa başladı.

Esma elime yapıştı:

— Gittikçe gözüme giriyorsun! dedi.

— Sen beni daha anlarsın, dedim, ben bir kere seversem ateş kesilirim. Sana da ben bayıldım. Ne güzel yapıştırdın şişeyi herifin kafasına.

— Sen beni o kadar hissiz mi sandın ayol?

Aman Allah'ım! Esma'nın bu sözü bana bir sevda itirafı kadar tatlı geldi. Dayanamadım, onu kucakladım ve dudağının üstünden öptüm. Arka masadan bir alkış koptu. Herkesin bizi birbirimize yakıştırması ve bu hareketimi güzel bulması Esma'yı yatıştırdı. Yoksa masadaki su şişesini de benim kafama indirebilirdi.

Gülümsedi:

— Sazendelere söyle de «Her yerde senin hüsnünü» şarkısını çalsınlar! dedi.

Artık ondan sonra keyfimiz son dereceyi buldu. Sıra oynak şarkılara gelince, bütün millet coştu. Esma da fıkırdayıp duruyordu. Nerdeyse kalkıp oynayacaktı.

Fakat içimde bir korku vardı. Neşelendikçe büyüyordu. Neden korktuğumu düşünmeğe başladım. İlk önce anlayamadım. Sebebi Esma idi şüphesiz. Düşündükçe anlıyordum. Bütün sevdalıların korkusu: Ya bu kadın beni sevmezse? Ya beni aldatırsa? Ya bırakırsa? Ya başka birini beğenir ve severse? Beyoğlu'nda fiyakalı bir terzihane açacak. Kim bilir ne güzel esvaplar yapacak, tabii kendisi de bunları giyecek. Para kazanacak. Bir sürü kibar erkekler onun peşine düşecek. İçlerinde zenginleri, güzelleri, malûmatlıları, yüksek mevkide olanları bulunacak. Her biri Esma'ya dil dökecek, apartmanlar, otomobiller vadedecek. Artık onun gözü beni görür mü? Uzaktan merhaba... Hâlbuki ben de bu karıya tutulursam, elimden giderse ince hastalığa tutulurum.

İşte buna benzer şeyler düşünerek sustum ve keyfim kaçtı, Esma avucundaki elimi sıkarak yüzüme baktı:

— Ne oldu? dedi, uykun mu geldi?

Mahzun mahzun cevap verdim:

— Hayır, Esma.

— Nen var?

İçimi çekerek:

— Birdenbire efkârlandım, dedim.

— O münasebetsizlere mi kızdın?

— Yok canım, onları unuttum gitti bile.

— Nedir öyleyse?

Cevap vermedim. Bu muammalı duruşun sözden ziyade Esma'ya tesir ettiğini çakmıştım. Zaten içimde de kasavet vardı. Başımı şöyle yana doğru hafifçe salladım:

— Bırak, dedim, sorma.

Esma büsbütün meraka düştü ve yüzünü yüzüme yaklaştırarak:

— Bir şeye canın mı sıkıldı? dedi.

— Sorma! diye tekrarladım.

— Bana mı gücendin?

O böyle sordukça, ben de, sahiden bir kederim varmış gibi kederleniyordum. Şu sevda ne anlaşılmaz şeydir. Ne garip halleri vardır. Boğazımda bir şey düğümleniyor, adeta ağlayacak gibi oluyordum.

Elimi çekti, göğsünün altına götürdü ve oraya bastırdı:

— Söylesene... dedi.

Oh, ne tatlı keder... Utanmasam gözlerim yaşaracaktı. Onun beni bu kadar düşünmesi, merak etmesi gururumu okşuyordu. İçim dolup taşıyordu. Söylemeliydim. Yoksa biraz evvelki kavgada dayağı ben yemişim gibi ağlayacaktım. Yaşarmağa hazırlanan gözlerle yüzüne baktım:

— Esma, dedim, sana içimi dökmeğe cesaretim yok.

— Niçin yok?

— Ne söylesem beğenmiyorsun.

— Buna mı gücendin?

— Hayır, hayır... içim dolup taşıyor, Söyleyemiyorum. Ondan efkârlanıyorum.

— Söyle, dinleyeceğim.

— Başka zaman.

— Hayır, şimdi söyleyeceksin.

— Şimdi boğazım düğümleniyor.

— Söyle, açılırsın. Sözünü kesmeyeceğim.

İçimi çekerek dedim ki:

— Esma, beni şıpsevdi zannetme.

— Ne demek o, şıpsevdi?

— Önüne gelen kadını, kızı şıp diye sevenlere böyle derler. Bunlar çabuk fitili alır, çabuk sönerler. Sevdalanmadıkları zaman yoktur. Mutlaka birine tutkundurlar. Ama yaşlı, ama genç, ama evli, ama dul, ama kız, ama sarışın, ama esmer, ama güzel, ama çirkin, farkı yoktur. Çünkü bunlar bir kadını veya kızı değil, sevmeyi severler.

Esma güldü:

— Ay, bu pek hoş! dedi.

— Ben onlardan değilim, gülüm. Ben hayatımda hiç sevmedim. Bir kere seversem, nasıl diyeyim, ateş kesileceğim.

— Kesil.

— Alay etme dinini seversen.

— Vallahi alay etmiyorum. Ne kesilirsen kesil. Bana bir ziyanı dokunur mu?

— Hayır, ateş kesilirsem, kendimi yakarım.

— Onu da istemem.

Yüzüne dikkatle baktım:

— Sahi mi Esma? dedim, istemez misin?

— İstemem tabiî.

— Neden «tabiî»?

— Hiç kimsenin üzülmesini istemem.

Boynumu bükerek:

— Ha!., dedim, bana mahsus değil.

— Senin üzülmeni hiç istemem tabii.

Mahzun bir gülüşle güldüm. Bu bana bir teselli sadakası gibi geldi. Yine içimi çektim. Sonra birdenbire kendimi toplayarak:

— Bak, dedim, ben şimdi çok ciddiyim. Bir eğlence yerinde olduğumuzu unuttum. Neler düşünüyorum.

— Ne düşünüyorsun?

— Ben seni seversem ne olur, diye düşünüyorum. Sen de iyi düşün. Kestirme cevap verme. Bir şey sorayım mı? Müsaade eder misin?

— Haydi, sor.

Yutkundum ve, biraz düşündükten sonra sualimi şöyle kıvırdım:

— Ben seni sevmeğe lâyık mıyım?

Esma durdu. Alaylı bir şey söyleyecek diye ödüm patlıyordu.

Vereceği cevabı o kadar merak ediyordum ki, yüreğim çarpmağa başladı. Ben de ne yufka yürekli herifim. Bütün tecrübelerim, pişkinliklerim, cesaretim, metanetim, bazen, bir anda eriyiverir. Kendi kendimi içimden dürtükledim. «Ne oluyorsun? Dünyada başka kadın kalmadı mı?»

Esma dedi ki:

— Ben seni daha dün tanıdım. Ne söyleyebilirim?

Bundan daha doğru lâf olur mu? Fakat benim yüreğime ekmek bıçağı gibi saplandı.

— Haklısın, dedim, fakat ben de seni dün tanıdım. Ne çıkar? Bir iki saat içinde her şey olup bitti.

— Ne demek? Anlamadım.

— Yani... Sevmek için şart mı uzun zaman beklemek? İnsan insanı birkaç saat, hatta birkaç dakikada tanır. Benim hakkımda senin hiçbir düşüncen yok mu?

— Var tabiî.

— Neyim ben? Fena bir adam mıyım?

— Şimdiye kadar bir fenalığını görmedim.

— Bundan sonra görür müsün?

— Ne bileyim?

— Göreceksin.

Sesim titremişti. Esma yine bir teselli sadakası verdi:

— Senden bir fenalık ümit etmem, dedi, iyisin sen çok. Isındım sana ben de.

Isınmak?.. Eh, ona da eyvallah... Benim gibi daha ilk ahbaplık saatlerinde keşkülünü uzatıp aşk sadakası dilenenlere bir kadının verebileceği de bundan fazla olamazdı. Akıl böyle diyor. Fakat bir de gönlüme sor: Mahzun o, mahzun...

Sustuğumu görünce:

— Gidelim artık, dedi.

Garsonu çağırdım ve hesabı verdim.

Kalktık.

Otomobilde susuyordum. Esma'nın cevabı korkularımı

çoğaltmıştı. Bir köşeye büzüldüm. Kalbim dolu idi. Onu istediğim gibi boşaltamamıştım. İçimde ağlamak arzuları vardı. «Dizlerine kapansam...» şarkısı hatırıma geliyordu.

Esma bir elimi tuttu ve yine avucunun içine aldı:

— Ne oldu yine sana? dedi.

Artık hiçbir şey söylemek istemiyordum. Boğazım düğümleniyordu:

— Hiç! dedim.

Üstüme varmadı. Anlıyordu. Elimi okşamağa başladı. Boynuna sarılmak, onu delice öpmek istiyor, kendimi zor tutuyordum.

Esma sordu:

— Sen «Titrer yüreğim...» şarkısını bilir misin?

Gecikerek cevap verdim:

— Bilirim.

— Ben onun bazı yerlerini çıkaramıyorum. Söyler misin?

— Yarın.

— Şimdi olmaz mı?

Yalvaran bir sesle tekrarladım:

— Yarın, Esma.

— Ben şimdi istiyorum.

— Şimdi olmaz, iyi değilim. Keyfim yok.

— Hasta mısın? Çok içtin.

— Çok içmedim. Ben iki kilo içsem, bana mısın demez.

— Neden söylemiyorsun öyleyse?

— Efkârlıyım, dedim ya. Anlattım sana sebebini.

— Ben sana fena bir şey söylemedim ki. Değil mi? Söyledim mi?

— Söylemedin.

— Neden efkârlandın öyleyse? Anlamıyorsan anlatamam.

— Gücendin mi bana?

— Hayır, Esma. Seni rahatsız etmek istemiyorum, onun İçin susuyorum.

— Beni neden rahatsız edecekmişsin? Ben senin konuşmandan hoşlanıyorum. Çok hoşlanıyorum. Haydi, şarkıyı söyle.

Benim için Esma'yı kırmak mümkün müydü?

— Peki, dedim.

Ve titreyen sesimle, İçimden Kele gele, pes perdeden şarkıyı söyledim. O da beraber söyledi ve bazı yerlerini tekrarlattı. Başım ona doğru kayıyordu. Yanaklarımız birbirine değdi. Sonra dudak dudağa geldik. Bir elimi göğsünün üstüne koydum ve bastırdım. Bayılacak gibiydim. Esma'nın dudağı ağzımın içinde lokum gibi eriyordu. Birdenbire başını ve göğsünü çekti. Ben de hemen doğruldum. Onun huyunu biliyordum, üstüne varmak doğru değildi. Kibar davranmak lâzımdı.

Otomobil Nişanca'ya Beyazıt tarafından gitti. Yokuşun başında indik. Yürüdük. Kaldırım berbattı. Esma koluma asıldı. Merdivenli yokuştan sonra dar yokuşu inmeğe başladık. Ben hafif bir sesle şarkıyı tekrarlıyor, Esma'nın çıkaramadığı yerleri ona öğretmeğe çalışıyordum.

Birdenbire durdu ve bana, yüz adım ileride bir duvarın önünde duran gölgeyi gösterdi:

— Kürt Hasan! diye...

Hiç tereddüt etmeden:

— Yürü! dedim, vız gelir.

— Geriye dönelim, istemem kavga çıkmasını.

— Çıkarsa çıkar. Ne yapalım. Ya ben onu temizlerim, ya o beni.

Esma kolumu sımsıkı tutarak:

— İstemem, istemem! dedi.

— Sen iste, isteme, herif bu tarafa doğru geliyor.

Gölge bize doğru ilerliyordu. Esma geriye dönmenin fay-

dasız olduğunu anlayınca yürümeğe mecbur oldu.

Yanımda silâh değil, çakı bile yoktu. Herif bıçak çekerse beni yaralayabilir, öldürebilirdi. Erken davranıp hiç ummadığı zamanda suratını dağıtmak lâzımdı. Ben çocukluğumdan beri kapıları yumruklarım. Bu heves bana sinemalardan gelmiştir. Bir yumrukta hasmını yere yıkan polislere, haydutlara bayılırım. Ellerim de iri ve serttir. Kavgada çeneye nişan alırım. Karşımdakini hiç beklemediği anda, peşrevsiz yapıştırırım. Tam isabet vaki olursa, ne âlâ.

Herif kendini toparlayıncaya kadar ben onu tepelerim. Yoksa boğuşma lâzımdır. Vücutça o kadar kuvvetli değilim. Çevikliğimden başka marifetim yoktur. Kürt Hasan beni altına alırsa hapı yuttum.

Yürürken bunları düşünüyordum.

Esma kendisini de, beni de korumak istiyormuş gibi koluma sımsıkı yapışmıştı.

— Sen beni rahat bırak!

Dedim ve kolumu kurtardım. Sinirlerim geriliyordu. Atik davranmak lâzımdı. Herif yaklaşırsa, bir saniye kaybetmeden çenesini dağıtmalıydım.

Kürt Hasan, yolun ortasına çıkıp durmuştu. Bekliyordu. Esma onun yanından geçmemek için sağa doğru biraz açıldı. Ben dosdoğru yürüyordum.

Kavgaya o kadar hazırlanmıştım ki, herif kımıldamasa bile, içine bütün kuvvetini doldurduğum yumruğu çenesine indirmek istiyordum.

Fakat Kürt Hasan, bize birdenbire arkasını döndü ve koşarak uzaklaşmağa başladı. Bu kaçış cesaretimi büsbütün artırmıştı. Ben de koştum ve arkasından bağırdım:

— Dur! Kaçma! Vururum!

Fakat herif kulübemsi bir evin önüne gelmişti. Anahtarı kapıya soktu. Ben daha ileri gitmek istemedim. Durdum. O içeriye girdi ve kapıyı kapadı. Biz yürüdük.

Esma hemen yanıma geldi:

— Senin cesaretine bayılıyorum, dedi.

Eve geldik. Kapının önünde. Esma çantasından anahtarı çıkardı. Küf kokan, serin ve rutubetli bir taşlığa girdi. Esma elektriği yaktı. Sağ tarafta bir merdiven ve onun yanında alçak bir kapı vardı. Esma durdu. Düşünüyordu.

— Ne durdun? diye sordum.

O küçük kapıyı gösterdi:

— Senin odan burası. Fakat... istemiyorum orada yatmanı. Göstermek bile istemiyorum. Bu gece sen benim odamda yat, ben orada yatayım, olmaz mı?

Esma'nın bu fedakârlığı benim için dünyanın en büyük hediyesinden daha kıymetliydi. Nereden gelmişti ona bu his?

— Çıldırdın mı? dedim, neden yatmayacak mışım orada?

— Sana göre bir yer değil orası. Kömürlükten bozma. Çok rutubetli, istemem orada yatmanı. Yarın başka bir çare bulacağım. Yukarıda bir sandık odası var. İçinde lüzumsuz bir sürü eşya dolu. Onları çıkarıp seni oraya alacağım.

— İyi ya... Ben yatarım burada.

— Olmaz, katiyen olmaz.

— Ben seni orada yatırmam Esma. Aklından çıkar onu.

— Ben de seni orada yatırmam.

— Öyleyse... Bak ne yaparız. Sen odanda yatarsın. Ben de bir köşede otururum. Zaten uykum yok. Sana bir ziyanım dokunmaz. Parmağımın ucunu dokundurmam sana.

— Biliyorum ama olmaz öyle şey.

— Neden Esma?

— Olmaz. Sen uyanık dururken ben nasıl uyurum? Zaten benim de yok uykum.

— Öyleyse oturur, konuşuruz.

— Hayır hayır.

— Öyleyse ben kömürlükte yatarım.

— O da olmaz.

Esma içini çekti. Ben onun oda haline getirdiği kömürlüğü merak ediyordum.

— Göreyim şurasını bir kere, dedim.

Ve yürüdüm. Esma koştu ve beni kolumdan tuttu:

— Olmaz, dedi, görme, istemiyorum. Çok fena. Ben orasını öyle yerlere alışık fakir bir kadına kiralayacaktım. Yatırmam seni orada, içim rahat etmez.

— Öyleyse Esma, senin odanda, yere yatak serelim. Ben orada yatayım. Kimsenin haberi olmaz. Ben de seni rahatsız etmem. Emin ol onu da istemezsen ben çıkarım, bir otele giderim.

— Otel nerede şimdi? Olmaz o da.

Esma düşünüyordu. Merdivenin sahanlığındaki bir küçük kapıyı göstererek dedi ki:

— Benim odam da şurası. Aksi gibi sofa falan bir şey de yok. Merdivenin yukarısında camlı bir bölme var. Öte taraf kiracılara ait.

— İyi ya canım, öyleyse ben giderim. Sabaha kadar dolaşırım. Vallahi yorulmam da, sıkılmam da, darılmam da. Üzülme sen. Ben senin kiracın değilim artık, arkadaşınım.

Esma birdenbire kararım verdi:

— Peki, dedi, senin yatağını odama yapacağım.

Taşlıkta yayları fırlamış eski bir koltuk vardı:

— Sen şurada biraz otur, dedi, ben her şeyi hazırlayıncaya kadar bekle. Olmaz mı?

— Sana yardım edeyim.

— Hayır hayır, bunlar kadın işidir. Erkekler karışmaz. Otur orada. Bir sigara iç.

— Peki.

Koltuğa oturdum ve bir sigara yaktım. Esma benim yatağımı kendi odasına taşıdı. Onun bu fedakârlığına karşı canımı vermeğe hazırdım. Nasıl gönlümü aldı. Ve ben nasıl, onunla bir odada yatacaktım? Ona dokunmamak için

kendimi nasıl tutacaktım? Daha şimdiden erkekliğimle ona karşı duyduğum saygı çarpışıyordu.

Esma da çevikti. Odayı çabuk hazırladı. Bana lâzım gelen yerleri gösterdi. Sonra odaya girdik. Domino kutusu gibi dar ve uzundu. Esma'nın pirinç karyolası geniş olduğu için odanın yarısını doldurmuştu. Benim yatağım onun ayak tarafında, yerde idi. Kapı açılınca kanadı ona takılıyordu.

Esma bana dedi ki:

— Sen biraz dışarıda dur. Ben soyunup yatağa gireyim. Ondan sonra, sen yat.

Dışarıda bekledim. İçerisini görmüyor, fakat görüyormuş gibi. Esma'nın soyunmasını gözümün önüne getiriyor, huylanıyordum. Kendi kendime: «Sakın bir biçimsizlik edeyim deme. Efendiliğini göster» diyordum.

Esma içeriden seslendi.

Odaya girdim.

— Ben bakmıyorum, Rahat et, dedim.

Eşyalarımı öteki evden almadığım için, pijamam falan, hiçbir şey yoktu. Çabucak soyundum ve yatağa girdim.

Esma sordu:

— Işığı söndüreyim mi?

— Söndür.

— Allah rahatlık versin.

— Sana da.

Işığı söndürdü. Hiç uykum yok sanıyordum, fakat başımı yastığı koyduktan biraz sonra dalmışım. Fakat dalmamla uyanmam bir oldu galiba.

Esma'nın sesini duyuyordum:

— Uyudun mu? diye soruyordu.

— Hayır! dedim .

Fakat sesimde uyku bulutları vardı.

— Uyandırdım seni galiba, dedi.

— Hayır, Esma, uyumamıştım.

— İki defa seslendim, cevap vermedin.

— Biraz dalmıştım.

— Uyu öyleyse. Benim uykum kaçtı da.

Hemen kendime geldim.

— Benim de uykum yok. Konuşalım, dedim.

— Terzihanenin adını düşünüyorum. dedi. «Asuman» fena isim, eski isim değil mi?

Onun şimdi terzihaneyi düşünmesi daha fena idi. Ben onun beni düşündüğü için ve arzular duyduğu için uyumadığını sanmıştım. Terzihane meselesi Abdürrezzak'ın tombalak hayalini de gözümün önüne getirdi.

— Evet, dedim. «Asuman» eski isim.

— Ne koyalım adını? Zihnime takıldı da uyuyamıyorum.

— «Esma» koyalım.

— O daha fena. Mahalle karısı adı. Ben ismimi hiç sevmem. Terzihane açılırsa değiştireceğim adımı da.

— Senin soyadın nedir Esma?

— Babamdan kalan soyadı Denizer. Bahriyeliydi ya babam. Kocamdan kalan soyadı da Varol.

— İkisi de terzihane ismi olmaz. Dur bakalım. «Sema Terzihanesi» desen nasıl olur?

Esma'nın karyolasında birdenbire somyanın gıcırdadığını duydum. Galiba ismi beğendiği için sıçramıştı.

Nitekim bağırdı:

— Bu çok güzel... Bayıldım... Hem ben dc kendi adımı «Sema» ya çeviririm, bu mahalle karısı adından kurtulurum. Değil mi?

— Evet, dedim, çok hoş olur.

Fakat bu cevabı verirken onun sorduğu şeyi değil, yorganın altında, belki de bana çaktırmak istemediği arzularla kıvranan vücudunu düşünüyordum. Belki de bu terzihane adı filân hep bahane idi. Ne zamandır erkeksiz kalan Esma,

kendi yatak odasında, ayak ucunda, karanlıkta, benim gibi her tarafı arzu ile yanıp tutuşan ve tuttuğunu koparan bir erkeğin yattığını düşününce uyuyamamış, beni kendisine doğru çekmek için böyle havadan bir lâkırdı kapısı açmıştı.

Ben de bunu düşünür düşünmez, biraz evvel beynimi bir duman gibi dolduran uykum kaçıvermiş, her tarafım gerilmişti. Yataktan fırlayıp, hiç değilse onun karyolasının yanında diz çökmek için bir işaret bekliyordum.

Esma terzihaneye ait hayallerini anlatıp duruyordu. Bunların çoğunu dinlemiyor, hep onun beyaz ve bol geceliği içinde, serbest kımıldayan sıcak vücudunun parçalarını düşünüyor, yüzüme kan çıktığını hissediyordum.

Esma bir aralık bağırdı:

— Ayol, yine mi uyudun?

— Yok canım, ne münasebet!

— Soruyorum, ne cevap vermiyorsun?

— Duymadım vallahi... Ben başka şey düşünüyordum.

— Başka şey ne?

— Seni düşünüyordum.

— Yalanı bırak. Beni düşünseydin, dinlerdin beni.

— Ben senin sözlerini değil, gözlerini düşünüyordum.

— Ne var gözlerimde?

Yatağın içinde doğrulup oturdum. Karanlıkta onu uzaktan olsun görmeğe çalışarak cevap verdim.

— Ne yok Esmacığım! Asıl sema, asuman, kâinat senin gözlerin.. Ben ne yapacağım bilmem ki.

— «Ne yapacağım» ne demek?

— Fena oluyorum ben Esma.

— Miden mi bulanıyor? Çok içtin bu akşam.

— Yok canım, ne midesi, hasta değilim, turp gibiyim.

— Neden fena oluyorsun öyleyse? Yer yatağına alışık değil misin?

— Hayır, ruhum, hayır... Seninle bir odada, karanlıkta, senin ayak ucunda yattıkça bir tuhaf oluyorum.

— Ayak ucumda yatmak sinirine mi dokunuyor? Odada başka yer yok ki.

— Yok efendim, iki gözümün bebeği... Ne münasebet!

— Neden fena oluyormuşsun? Anlamıyorum. Odanın havası mı az geliyor? Pencereyi açayım mı?

Canım, anlayıver işte... Erkekçe fena oluyorum. Anlamadın mı?

Esma'nın karyolası bir daha gıcırdadı.

Cevap yok.

Davet mi bu? Ümitlendim. Yatağa baktım. Esma'nın beyaz yastığından, siyah saçlarından ve yorganın kabartısından başka bir şey göremiyordum. Ayağa kalkmak istedim, vazgeçtim, Hele biraz daha sabır.

Tekrar sordum:

— Anlamadın mı?

Yorganın altından boğuk bir ses geldi:

— Anlamadım.

Sonra kısık bir kahkaha.

Bu sefer kalktım ve karyolanın yanına gittim. Esma'nın yüzü yastığa gömülüydü. Yorgan bütün vücudunu örtüyordu.

Başına doğru eğildim ve alçak sesle:

— Esma, Esmacığım... dedim.

Hiç kımıldamadı ve cevap vermedi.

Elimi hafifçe onun omuz tarafına doğru yorganın üstüne koyarak tekrarladım:

— Esma, Esmacığım...

Yine hareket ve cevap yok.

Daha fazlasına cesaret edemedim. Ben ateş, o barut... Patlar mı. patlar. Karının şakası yok. Bir babası tutarsa

haykırmağa başlar, mahallenin altını üstüne getirir. Daha yavaş ilerlemek lâzım.

Yorganın ucunu hafifçe çektim, ödüm kopuyordu. Yüzünü birdenbire bana çevirdi. Karanlıkta gözlerinin içini iyice görmüyordum. Öfkelendi mi azaba?

En tatlı sesimle:

— Esmacığım, dedim, acı bana.

Birdenbire başını yastıktan kaldırdı. Eyvah. Bu sefer kaşlarını çattığını gördüm.

— Baksana bana, dedi, ben senden şüphe ediyorum.

Şaşırdım:

— Benden mi? dedim.

— Senden.

— Ne şüphesi?

— Lâkırdıyı karıştırıyorsun.

— Hangi lâkırdıyı?

— Demin ben sana adını sordum, cevap vermedin, zihnimi karıştırdın. Nerdeyse ben de fena olacaktım. Senin adın yok mu?

— Var yahu, olmaz olur mu?

— Niçin saklıyorsun?

— Saklamıyorum yahu.

— «Yahu» deme. Ben kibar terzihane açacağım. Kulağım alışmasın bu sözlere,

— Saklamıyorum. Benim adını «Zihni Başaran». Pastacıda sana söyledim ya.

— O senin uydurma adın değil mi?

— Vallahi uydurma değil. Yarın nüfus cüzdanımı getireyim de gör.

Sesi birdenbire yumuşayan Esma;

— Peki, dedi, git yat, Başaran! Böyle, başımda Azrail gibi durma.

Bu söz pek dokundu bana. Acıklı bir sesle;

— Azrail mi?

Dedim ve hemen yatağıma dönüp yattım. Rakı mı vurmuştu başıma nedir? İçime ağlamaklar geliyordu. Sevda bu mudur? Ben hiç ömrümde bir sözün bana böyle dokunduğunu hatırlamıyorum. Azrail... Ben Azrail'im ha... Esma, Esma... Kalbimi kırdın. Ben ki seni bu kadar, bu kadar... Sonra... Hımm... Galiba adamakıllı tutuldum bu karıya ben... Kendi kendimden de utanıyorum. Amma da yufka yürekli, dayanıksız erkekmişim ben... Gözlerim yaşarıyor... Ben gecede üç Kulüp şişesi devirmiş herifim, yine de bu kadar gevşemezdim yahu... «Yahu» deneyecekmişim. Karı o Tekirdağı karpuzunu gördükten sonra kibarlaştı. Peki Esmacığım. ben «Yahu» demem, sen de bana «Azrail» deme. Bak, ağlıyorum, bir lâf daha edersen kalkıp giderim.

Ben bütün bunları içimden düşünüyordum. Sanki bir telsizle Esma hepsini duydu. Olur şey değil billâhi.

En tatlı sesiyle:

— Başaran! dedi.

Cevap vermedim

— Gücendin mi bana? diye sordu.

Yine cevap vermedim.

— Kalk, gel yanıma, bak ne söyleyeceğim, dedi.

Gel de kalkma, Hemen fırladım.

Karyolanın kenarını açtı:

— Otur şuraya, dedi.

Süs köpeği gibi dediğini yaptım. Elini uzattı ve elimi tuttu:

— Gücendin mi? diye sordu.

— Hayır, dedim, fakat... Dokundu bana o söz.

— Affet beni, emi?

Hemen elini öptüm:

— Unuttum, gitti, dedim,

— Beni dinle, dedi, senin için de, benim için de marifet nedir, biliyor musun? Böyle, bir odada, uslu uslu yatmaktır. Ben bir sokak kadını olsaydım seni üzmezdim, değil mi? Hangisini istersin? Benim bir sokak kadını olmamı mı, üzülmeyi mi?

— Üzülmeyi.

— Ben ikisini de istemem. İstiyorum ki, iki erkek yahut iki kadın arkadaş gibi birbirimize ilişmeden yatalım,

— Ben sana iliştim mi Esma?

— İlişmedin ama fena oldun.

— Oldum ya.

— Olma. Sonra ben de fena olurum, işler karışır. İyisi mi, sabret.

— Bu bir vaat mi. Esma?

— Bilmem, Zihni. Senin hisli bir kalbin var. Ben insanı anlarım. Bu daha hoşuma gidiyor. Sevmek, beklemek, ümit etmek, sabretmek, falan; daha güzel. Ben sana şimdiden kendimi vadedersem yine olmaz. Düşerim. Benden bir şey isteme. Düşürme beni.

— Esma!

— Söyle!

— Sen çok yüksek bir kadınsın.

— Değilim. Benim de arada bir ayağım kaydı. Birkaç kere düştüm ben de. Fakat insan her zaman kurtulabilir, değil mi? Bazı kadınlar, bir defa düşerlerse, artık bir daha kalkamazlarmış sanırlar. Doğru değil bu, değil mi?

— Değil Esma.

— Bak seninle ne güzel arkadaş olduk. Bunun sonu hayırlıdır inşallah. Fakat bilinmez, hiçbir şey bilinmez. Ben senin kalbini de, ahlâkını da, yüzünü de beğenmeğe başladım. Fakat bilinmez değil mi, hiçbir şey bilinmez.

— Bilinmez Esma.

— Bana hürmet edeceksin değil mi? Beni düşürmeye-

ceksin değil mi?

— Hayır Esma. Söz veriyorum. Allah var.

— Düşecek gibi olursam, beni tutacaksın, kaldıracaksın, değil mi?

— Evet. Esma.

Şimdi beni yalnız alnımdan öp ve yat. .

— Peki Esma,

Yatağıma girdiğim zaman ben ben değildim, içimde bir ferahlık ve başkalık vardı. Yine seviyordum onu, fakat başka türlü. Ne bileyim ben? Sanki ilk defa insan olmuşum gibi bir hal vardı içimde.

Uyumakta zorluk çekmedim.

5

Ertesi sabah Esma benden evvel uyanmış, haberim olmadan odadan çıkmış, kahvaltı hazırlamıştı.

Karanlık taşlıkta, onun mutfaktan taşıdığı külüstür bir masada, karşılıklı oturup kahvaltı ettik.

Ben hemen Abdürrezzak'a gidecektim. Esma beni yolcu ediyordu:

— Aman aman, şu musibet evden kurtulalım, terzihaneyi açıp para kazanalım, diyordu.

Ben onun cesaretini kırmamak için korkularımı söylemedim ve başımı sallayarak tasdik ettim:

— Tabii, tabii...

Abdürrezzak'ın yazıhanesi.

Çakmakçılar yokuşunda, karanlık ve kalabalık bir hanın içinde, küçük ve karmakarışık bir oda idi. Oraya girebilmek için bir sürü işporta, tahta araba, kamyon, hamallar, işçiler, atölyeler arasından geçtim. Basamakları görünmeyen karanlık merdivenlerden çıktım.

Abdürrezzak'ın yazı masası üzerinde, yazıya ait hiçbir şey yoktu. Bir sürü kumaş parçaları, bezler, paketler yığılıydı. Odaya girip çıkanlar sayısızdı. Bana eliyle kapının yanındaki bir dengin üstüne oturmamı işaret eden Abdürrezzak, onlara, emirler veriyordu:

— Öğleye kadar faturaları hazırla. Kamyonu beklet. İbrahim postanede Said'i arasın. Moiz'e otuz top Karamandol vereceksin. Öğleden sonra Fatih bayiine git, kuponları götür.

Ben bu küçük odanın neresinde oturup çalışacağımı

düşünüyordum. Sol tarafımda bir yazı masası daha vardı, fakat onun etrafına üç kişi zar zor sığışmış, makbuza, faturaya, benzer bir şeyler yazıyorlardı.

Çeyrek saat kadar bekledim. Gelip gidenlerin ardı arkası nihayet kesildi. Yanımdaki masada oturanlardan iki kişi de, ellerinde dip koçanlarıyla dışarı çıktılar. Odada üç kişi kaldık.

Abdürrezzak üçüncü adama da emir verdi:

— Fettah, sen git Yerli Mallar'a kadar, Malatya'dan bir haber var mı, sor!

O da gidince, Abdürrezzak'la yalnız kaldık.

— Çek şu sandalyeyi, dedi.

Karşısına geçip oturdum.

Vaktin kıymetini bilen iş adamları gibi, peşrevsiz, taksimsiz hemen anlattı:

— Ahaliye basma, kaput bezi falan tevzi eden bayiler var ya, dedi.

Yüzüme baktı.

— Var, dedim.

— Sana onlardan birini bulacağım. Bu Fettah'ı senin yanına vereceğim. İşi bilir o. Fakat senin gibi açıkgöz değildir. Yapılacak iş kolay ama pişkinlik ister. Biliyorsun: Halka ucuz fiyatla basma falan verirler. Fakat istihkak sahiplerinden kimisi parası bol olduğu için almaz. İki metre bez için bir kovuğun başında saatlerce beklemez. Kimisi de parası olmadığı için almaz.

Meselâ yüz bin metre tahsis değil mi? Bunun elli bini, altmış bini kalır. Marifet bunları satılmış gösterip buraya aktarma etmekten ibaret, Fettah sana onun usulünü öğretir. Kendisi bir ara bayilik etti, beceremedi. Malın çeşitleri vardır. Temizce bir müşteri geldi mi, kötüsünü sürmek istersin, almaz, kalır. Fettah biraz yumuşaktır. Sen becerirsin. On bin metrede beş yüz lira payın var. Ayrıca, iki yüz lira da maaş veririm sana. Anladın mı?

— Anladım.

— Yarın başlarsın.

— Nerede?

— Evvelâ buraya gel. İki yerde bayilik münhal. Bugün uğraşacağım bu işle. Birinden birine seni koyduracağım. Benimle çalışan altı bayi var böyle. Sonra hepsini öğrenirsin.

— Peki.

Ayağa kalkıyordum.

— Otur! dedi.

Kapının önünden geçen kahveciye seslendi:

— İki şekerli.

Sonra tabakasını uzattı:

— Şimdi şu Esma'yı konuşalım, dedi.

— Konuşalım,

— Karıya bittim be. Hem külhanbeyi, hem hanımefendi; hem aşifte, hem namuslu; hem kurnaz, hem saf; hem mahalle karısı, hem kibar... Ben de böylesine bayılırım.

— Farkındayım.

— Ha!.. Baksana şu hanın haline... Sabahtan akşama kadar burada yürek, burada nefes tüketiyoruz. Allaha şükür, beş on kuruş da kazanıyoruz. Fakat insan biraz da eğlenmek ister yahu… İnanır mısın, iki aydır ben ilk defa Beyoğlu'na çıktım. Hani öyle zamparalığa falan niyetim yoktu. Rasgele girdim o pastacıya. Kısmetmiş işte onunla tanışmak. Doğruyu söylemesi de çok hoşuma gitti. Ben hovarda adamım. Haydan gelen huya gider. Çok şükür param var. Hem yerim, hem kazanırım. Bittim karıya. Senin adın ne?

— Zihni Başaran.

— Bittim be Zihni! Sevda mevda bana vız gelir ama başka türlü hoşlandım Esma'dan. Korkarım abayı yakacağız.

— Öyle görünüyor.

Abdürrezzak bir kahkaha attı:

— Öyle görünüyor değil mi? Senin gözünden kaçmaz. Cin gibi bir şeysin sen. Zaten benim senin gibi bir herife ihtiyacım var, çok. Burada it sürüsü gibi bir sürü adam var, fakat akıl yok tepelerinde. Boş ver. Hepsini, her dakika tasmalarından çekmeli. Bana lâkırdıdan anlayan bir arkadaş lâzımdı. İnşallah seninle iyi bağdaşırız. Yüzün biraz para görür. Bu karanlık, pis hanı yabana atma. Kapıda dilenci gibi herifler görürsün. Her biri birer, ikişer milyonluktur. Ada'da, Moda'da köşkleri, Taksim'de arsaları vardır. Sen de gözünü açarsan, senesine kalmaz, kelleyi kulağı doğrultursun.

— Açtım gitti.

Kahveler geldi. Abdürrezzak bana bir sigara daha uzatarak:

— Şimdi söyle bakalım, dedi, Esma ile ne yapacağız?

Biraz düşünerek cevap verdim:

— Maksadı bileyim de ona göre.

— Maksadı ben bilmiyorum ki sana söyleyeyim? Hoşuma gitti karı. İşte o kadar. Pek öyle kolay ele geçer mal değil. O da hoşuma gitti.

— Maksat eğlenmek o halde.

— Yok be... Alırım da vallahi... Kırkı geçtim. Bekâr kalıp da ne olacak? Eğlenmeğe razı olursa eğleniriz, evlenmek isterse evleniriz. Yalnız elimden kaçmasın.

Abdürrezzak bana doğru eğildi, alçak sesle:

— İnan bana, dün gece gözümü zor uyku tuttu, dedi.

— Hep onu düşündün ha!

— Sardı beni kâfir.

Boş bulunarak:

— Sarar, dedim.

Sonra kendimi toplayarak düzelttim:

— Hoş kadın. Ben başkasına sevdalı olmasam, ona ben de abayı yakardım.

— Sen de mi sevdalısın be?

— Öf... Hem de nasıl!

Abdürrezzak bir kahkaha daha attı:

— Eh, dedi, ben de galiba abayı yakacağım.. Şimdi sen bana anlat bakalım, ne yapayım?

Lâf olsun diye cevap verdim:

— İstediği terzihaneyi aç.

— Ha!.. Bak, onu açacağım. İşime gelir benim. Bir de imalâthane lâzım. Bir kadın çamaşırları kooperatifi gibi bir şey filân. Epeyce tahsis koparırız. Onu yapacağız. Ne olacak? Para değil. Kırk elli bin lira kâfi.

Şaşırdım. Herife bak. Kırk elli bin liraya para demiyor. Milyonluklardan biri de bu. Vay canına... Tevekkeli mi dün bir tahtada beş altı yüz liraya kıydı. Gözümün ucuyla etrafa bir baktım, Şu külüstür odada milyon kırıyorlar be. Sonra ben Ermeniden ayda seksen kâğıt alacağım diye gümrük kapılarında her gün bir alay toz yutup didiniyorum.

— Eh dedim, terzihaneyi açarsan başka olur.

— Gözüne girerim, değil mi?

Abdürrezzak'ın karı meselelerinde pek toy olduğu muhakkaktı. Hemen tasdik ettim.

— Tabiî, dedim, gözüne de girersin, özüne de.

Bir kahkaha attı:

— Yaşa be, dedi, seninle bu akşam Beyoğlu'nda bir rakı içelim.

— İçelim.

— Anasını satayım bu dünyanın kime kalmış ki?!.

— Hiç, nihayeti iki metre bez ve bir çukur.

Bu lâfım herifi birdenbire ciddileştirdi. Galiba ölümden bahsedilmesini pek sevmiyor. Neyse, çıktı ağzımdan bir kere. Onun da huyunu alırım.

Birdenbire doğruldu ve kaşlarını çatarak:

— İşte böyle! dedi, yarın sabah gel!

— Baş üstüne,

— Odadan çıktım, yürüdüm.

Merdivenlerde, aşağı katlarda, hanın büyük kapısı önünde rastladığım her kılıksız herifi bir milyoner sanarak, hayretler içinde gidiyordum. Birkaç gün sonra, benim de Ada'da köşküm, Bostancı'da arsam, bankada yüz binliklerim olacakmış gibi, içimde bir zengin kibri vardı. Yokuşun işportacılarına bakıp kendi kendime soruyordum: «Bu enayiler ne diye kaldırımda sürünüyorlar? Hanın içine girip milyon kırsalar ya!»

6

Dosdoğru bizim Ermeniye gidip istifayı dayadım. Somurtarak otuz kâğıt verdi. Çıktım. Konya Lezzet'te nefis bir dönerle iki tabak pilâki yedikten sonra, nereye gideceğimi ve ne yapacağımı şaşırdım. Ertesi sabaha kadar iş yoktu. Zihnim allak bullaktı. Esma'yı bulup ona her şeyi anlatmaktan başka bir şey istemiyordum. Adeta bir şeyi onsuz düşünürsem işim rast gitmezmiş gibi geliyordu bana. Fakat bu kadının üstüne düşmek çok fena. Ne kadar ağır alırsam o kadar kıymet veriyor bana. Sululuğu hiç sevmiyor. Abdürrezzak da tutuldu ona. Sonu ne olacak?

Bilmem. Zihnim allak bullak. Hep gözümün önüne Esma geliyor. Sonra onu Abdürrezzak'ın karısı olmuş falan diye düşününce başıma kan çıkıyor. İkimiz birden Esma'ya tutulduk, tutulacağız. Bunda şüphe yok. Ben bunu bileceğim. Abdürrezzak bilmeyecek. Esma'nın şimdilik gönlü bana yatkın. Fakat ne diyor? «Bilinmez, hiçbir şey bilinmez». Yarın bakarsın, Abdürrezzak'a doğru kayıverir. Ben çıldırırım, herifi tepelemeğe, boğmağa kalkarım. İşler altüst olur. Para da gider elden, karı da.

Velhasıl karmakarışık. Ferah düşünemiyorum. Esma ile konuşmak istiyordum. Onu bu akşam da saza götüreyim. Allahtan Abdürrezzak unuttu, akşama benimle buluşmak istemedi. Şimdi Esma evde midir? Evdedir.

Beyazıt'a kadar yürüdüm. Fırının yanındaki sokağı dönerken karşıma biri çıktı ve durdu. Birdenbire tanımadım. Yüzü limon gibi sarı, yanakları pancar gibi kırmızı, gözleri kömür gibi siyah, başı açık, saçları kıvırcık, iri bu-

runlu bir delikanlı, yüzüme hem dikkatle, hem de yalvarır gibi bakıyordu. Onun da beni tanımağa çalıştığını farkettim.

— Ne istiyorsun? dedim .

Yanıma yaklaştı ve ceketimin düğmesini tuttu. Uzaklara bakıyordu.

— Ağabey, dedi, kusura bakma. Sen Esma ablanın kiracısısın, değil mi?

— Evet.

— Seninle biraz konuşmak isterim. Bir kahve içelim beraber, olmaz mı? Şurada!.,

Caddeyi gösterdi. Hafif Kürt ağzıyla konuşuyordu. Anladım: Kürt Hasan. Kaşlarımı çattım.

— Ne konuşacaksın? dedim.

İçini çekti, çekti, birdenbire «pof!» diye gürültülü bir nefes bıraktı.

— Ağabey, dedi, fenayım ben..

— Nen var? Hasta mısın? Kimsin sen?

— Geçen akşam, hani Esma abla ile sen, geceleyin, iniyordunuz yokuşu... Beni görmedin mi ya, Kürt Hasan. Esma abla tanıdı beni... Hastadan beterim be ağabey. Aklımı bozacağım. Elimden bir kaza çıkacak. Bak, elim cebimde, bıçağımın sapım okşuyorum hep. Vuracağım onu ben.

— Neden vuracakmışsın?

— Gel de konuşalım be ağabey, akıl ver bana biraz.

Geriye döndüm. Caddeye doğru yürüdük. Yanımda, başı öne doğru sarkmış, ayrık ve sarsak adımlarla, sağa sola yalpa vurarak önümden gidiyordu,

Beyazıt'ta bir kahveye girip oturduk. Karşımda, dirseklerini masaya dayadı ve başını avucunun içine olarak şişkin parmaklarını saçlarının arasına daldırdı. Kaşlarını kaldırıp indiriyor, alt dudağını sağa sola çekiyor, bir şeyler homurdanıyor, söze başlayamıyordu. Sarhoş muydu? Değildi. Beterdi. Çıldırmak üzere imiş gibi bir hali vardı.

Sigara paketimi ona uzattım:

— Çek şundan bir tane de anlat bakalım, dedim.

— Ne anlatayım ağabey, dedi, aklımı bozacağım. Dün gece sabaha kadar uyuyamadım. Hep evinin önünde bir aşağı, bir yukarı dolaştım. Yanıyorum be ağabey. Kurtar beni. Sen de ona sevdalısın, değil mi?

— Değilim.

Birdenbire başını kaldırdı ve siyah gözlerini sapladı.

— İnsan onunla bir evde kalır da sevdalanmaz mı ağabey? Ne kıskanıyorum seni bilsen!

— Boş ver. Kıskanma. Ben başkasına sevdalıyım.

— Yalan vallahi.

— Doğru söylüyorum. Ben bir Ermeni kızı seviyorum.

Kürt Hasan yine başını avuçlarının içine aldı ve iki tarafa iki üç defa salladıktan sonra:

— Hey gidi kahpenin kızı, dedi. Anası da böyle imiş. Bittim ben, bittim. Bir gün evine bir dolap taşıdımdı. İşte o gün çıplak gördüm onu.

— Çıplak mı?

— İşte, yani, öyle... üstünde kolsuz, göğsü açık bir gömlek vardı. Etekleri kısa. Bacakları çorapsızdı. Aha... Bittim be. Yanıyorum, ağabey.

— Anladık ama senin dengin değil o.

— O gün birkaç defa sürtündü bana. Şöyle yan yan da baktı. Hani «Gel kucağıma» der gibi. İçime kor düştü. Hoşlandı benden o gün ağabey. Anladım ben.

— Yok canım, sana öyle gelmiştir.

Kürt Hasan birdenbire masayı bana doğru iterek ayağa kalktı ve yıkılmış gibi tekrar sandalyeye çöktü.

— Yanıyorum be ağabey! diye bağırdı.

Kahvedekilerin hepsi ona baktılar. Ben de şaşırdım ama çaktırmadım.

Kürt Hasan iki elini de yüzüme doğru sallayarak:

— Bırak be ağabey, dedi, fena oluyorum ben. Asasına

bakarsan bütün böyle taze kanları görünce fena oluyorum. Başım dönüyor, kasıklarım ağrıyor.

— Hah, dedim, şimdi anlaşıldı. Sen evlen bire Hasan. Başka bir karı bul. Geçer bunların hepsi. Ne iş yaparsın sen?

— Hamallık, kapıcılık, tellallık, her iş yaparım. Duramıyorum bir yerdeki. Düzgün çalışamıyorum, kaçıyorum hemen. Şimdi işte, orada burada hamallık falan, beş on kuruş çıkarıyorum,

— Sen aslan gibi delikanlısın. Kazanırsın çok. Daha fazla kazanırsın. Ben sana iş de bulurum istersen. Fakat bu mahalleden çık artık. Başka bir karı bul, evlen. Arada bir Beyoğlu'na filân çıkıp eğlenmiyor musun? Orada da hazır karılar var be Hasan. Onlarla eğlen, açılırsın. İlâcı budur.

Yok be ağabey. Hiçbiri gözümde yok onların. İlle de Esma. Vurulmuşum ona ben

— E ne yapalım ama, yok çaresi.

— Var ağabey, var.

— Nedir? Sana varmaz o.

— Biliyorum varmaz. Ben de vuracağım onu.

— Çaresi bu mu?

— Vuracağım. Ben üç sene yattım. Darağacı da vız gelir bana.

— Anladım ama onu vurursan ne eline geçer?

Haşan yine birdenbire başını kaldırdı:

— İçim rahatlar be! diye bağırdı.

— Nasıl şey o? İnsan sevdiğini öldürürse içi rahatlar mı?

— Rahatlar ya... Kulağını ver de caddeyi dinle. Müvezzi çocukları «Cinayeti yazıyor» diye bar bar bağırıyorlar. Önüne gelen sevgilisini öldürüyor. İnsan rahatlar ağabey. Başkasına gideceğine cehenneme gitsin.

— Değil öyle Hasan. Esma'yı vurursan sen, için rahatlamaz, büsbütün azap çekersin. Hapishanede saçlarını yolarsın. Ağlarsın.

— Şimdi de saçlarımı yoluyorum ağabey, şimdi de ağlıyorum.

— O zaman daha fena olursun.

Hasan kemerinin hizasında bıçak taşımak için yapılmış bir yan cepten bir kama çıkardı, dudaklarının üstüne sürdü, tekrar yerine soktu:

— İşte bir sevgilim de budur benim! dedi.

— Boş ver, dedim, saçmalama.

— Ben kaç kişiyi yaraladım be ağabey.

— İyi halt mı ettin? Senelerce hapis yattın.

— Hapishane daha iyiydi.

— Darağacı o kadar iyi değildir.

— Vız gelir vallahi be ağabey, ipimi kendim çekerim. Öteki dünyada buluşuruz Esma ile. Orada da bırakmam peşini.

— İşte o zaman cehennemi boylarsın. Sen şimdi boş lâfı bırak da beni dinle. Sana iki şey lâzım: Güzel bir iş ve güzel bir karı. Evlenirsin ve namusunla çalışırsın. İkisini de bulurum sana. Oldu mu? Bak ne kadar rahatlayacaksın. Dünyanın tadını o zaman alacaksın.

Kürt Hasan bu sefer bir avucunu gözlerinin üstüne kapadı ve soludu. Oğlana içimden hak veriyordum. İnsan Esma'yı severse böyle sever. Bir de baktım ki zavallı Kürdün avucunun altından yaşlar sızıyordu. Ağladığını saklamak için gözlerini avucuyla örtmüştü.

Başını sallıyordu. Hıçkırıktan boğulan alçak bir sesle:

Vuracağım ağabey, dedi, çare yok.

— Hayır hayır, dedim, bunlar sevda cilveleri, geçer, geçer.

— Vuracağım.

— Aklından çıkar böyle saçma şeyleri. Sana yarın ben güzel bir iş bulurum. Çok geçmez bir de güzel kız.

Kürt Hasan başını sallıyor ve tekrarlıyordu:

— Vuracağım ağabey, görürsün. Kurtulamayacak elimden. İslediği kadar «Haso, Haso, canım Haso» desin.

— Anlamadım. Ne Hasosu?

— Anam söylerdi böyle. Ben azdığım zaman. Boğmağa kalkardım Şerife'yi. Anam üstüme varır, yalvarırdı: «Haso, Haso, canım Haso, bırak!» derdi. Bırakırdım. Sinirlerim gevşeyiverirdi. Fakat Şerife söylerse bırakmazdım.

— Şerife kim?

— Halamın kızıydı. Öldü.

— Boğdun mu?

— Yok canım. Tifodan öldü. Bize misafir gelir kalırdı. Güzel kızdı. Onu gördüğüm zaman da başım dönerdi, şuralarım ağrırdı. «Güreş edelim seninle» derdim. Kaçmak isterdi, yakalardım, altıma alırdım, bağırırdı, o zaman boğazını sıkardım. Anam üstüme varmasa boğardım onu. Öyle azardım onun üstüne çıkınca.

Sırası gelince kullanmak için elime bir silâh geçmiş gibi, onun ağzıyla anasının taklidini yaparak sordum:

— Nesil derdi annen? «Haso, Haso, canım Haso» Öyle mi?

Ben bunu söyleyince. Kürt Hasan burnuna bayıltıcı bir ruh koklatılmış gibi gevşedi, yılıştı, sırıttı:

— He... Ha... İşte öyle... dedi.

Sonra gözleri daldı. Yavaş yavaş kaşları çatılıyordu. Bir elini masanın üstüne koydu. Yumruğunu sıkıyordu. Homurdanmağa başladı.

— Çıkmasın sokağa, dedi, vuracağım onu.

Ben birdenbire kızdım:

— Sen galiba adamakıllı bir karakol dayağı yememişsin! dedim.

Bağırdı:

— Kemiklerimi kırdılar be, dedi. Nah bilek kalınlığın-

da sopa ile dövdüler. Bir damla yaş çıkmadı gözümden, Vız gelir bana ağabey.

Ben artık hayretimi saklayamaz olmuştum. Omuzlarını kaldırdı, bütün vücudu sarsılarak başını salladı:

— Darağacı da bana vız gelir ağabey! dedi..

Ben artık bu herifle değil, kendi kendimle ve Esma ile konuşmalıydım. Hesabı gördüm ve kahveden çıktım. İçime adamakıllı korku düştü. Esma'yı hemen bu mahalleden çıkarmaktan ve izini kaybettirmekten başka çare yoktu.

Esma evde sandık odasını kömürlükten bozma odaya nakletmekle meşguldü. Beni görünce, neşe içinde:

— Senin yeni odanı hazırlıyorum, dedi.

Teşekkür ederim, dedim, zahmet oluyor sana. Ne zaman işin biter?

— Bir saat sonra biter. Niçin sordun?

— Seninle biraz konuşacaklarım var. Ciddîdir. Bugün Abdürrezzak'ın hizmetine girdim. Biraz evvel de Kürt Hasan'la görüştüm. Ciddidir diyorum. Bu akşam bir yerde oturup konuşalım seninle. Birlikte yemek yeriz yine. Ben davet ediyorum.

Esma kaşlarını çattı ve başını iki tarafa sallayarak:

— Yoo!... dedi, bu sefer ben çağırıyorum seni. Şimdi git, akşama erken gel, burada yemek yeriz.

— Olmaz burada ruhum. Biraz da rakı içeriz.

— Burada içeriz.

Saz da dinleriz canım.

— Burada dinleriz. Ben radyoyu aşağıya indiririm.

— Eh, baş üstüne civanım.

— «Civanım» deme. Sevmem. Külhanbey ağzı.

— Baş üstüne şekerim.

— Aman kuzum. «Şekerim» deme hiç. Herkesin ağzında. Çiklet gibi adi bir söz.

— Bu huya da ilk defa sende tasladım. Ne söyleyeceği-

mi şaşırıyorum. Peki. Akşama gelirim.

— Güle güle.

Tamam. Soluğu Beyoğlu'nda aldım. Şöyle temizce bir pastacıya girdim, tenha bir köşeye oturdum. Oh... Gelsin bir şekerli kahve. Başım dinlensin biraz. Ne yapacağımı düşüneyim.

Kendi kendime şöyle bir nutuk çektim:

«— Zihni, evlâdım, hayatında ilk defa talih senin yüzüne gülüyor. Cebinde birkaç yüz lira. Başını sokacak bir yer buldun. Erkekleri çıldırtan güzel bir kadın sana ısınmağa başladı. Onunla bir çatı altındasın. Zengin olmak ümitleri baş gösterdi, Abdürrezzak'ın peşinde, gözünü her gün biraz daha açarak servete konabilirsin. Baban kondüktördü. Allah rahmet evlesin, şimendifer kazasında gümledi gitti. Altı yaşında yetim kaldın. Anan el kapılarında tahta sildi, çamaşır yıkadı, seni biraz okuttu, büyüttü, o da gümledi gitti. Yedi senedir bu dünyada yalnızsın. Girmediğin iş kalmadı. Tahsilin az olduğu için hiçbirinde dikiş tutturamadın. Fakat pişkinsin, açıkgözsün, taştan ekmeğini çıkarırsın. Marangozluktan tulûat aktörlüğüne kadar her işi az çok becerdin. Biraz maymun iştahlı olmasaydın bir baltaya sap olurdun belki. Şimdi, geçelim hepsini. Topunun üstüne bir kırmızı kalem çek. Allah seni kapı dışarı eden ev sahibinden razı olsun. O sayede Esma'yı, Abdürrezzak'ı buldun. Kafan daha iyi işlemeğe başladı. Şimdi iki gözüm, fırsat bu fırsat, göreyim seni. Hem şu karıyı, hem de patronu iyi idare edeceksin. Terzihane açılacak. Sen de bayilik işini iyi kıvıracaksın. Esma'nın da gönlünü fethedeceksin. O da kazanacak, sen de. Nihayet evlenip rahata kavuşacaksın. Belki apartmanların ve otomobillerin de olacak. Bunların hepsi mümkün. Şimdilik iki tehlike var. Birincisi Kürt Hasan. Herif aklına koymuş. Esma'nın iki memesi arasına o gösterdiği uzun bıçağı saplayabilir. Evvelâ sevgilini o cenabet mahalleden bir kurtar. Kabilse terzihanenin açılmasını

bekleme. Beyoğlu'nda bir oda tut, Esma'yı oraya götür. Sen de orada otur. Kürt Hasan sittin sene arasa bulamaz Esma'yı. Onu şaşırtırsın. Esma'nın bir pamuk tüccarıyla Adana'ya gittiğini söylersin. O da kalkar, gider oralara. Arar durur. Bu belâyı böylece defedersin. İkinci belâ: Abdürrezzak. Bu herif de Esma'ya tutkun. Hımm... Burada da incelik ister gözüm. Esma'yı da, herifi de idare edeceksin. Marifet şurada: Karı sana abayı yakmalı. Abdürrezzak da ondan ümidi kesmemeli ve Esma'nın seni tercih ettiğini çakmamalı. Bunların hepsini becerebilirsen, tamamdır. Yoksa Esma kıkırdar, Abdürrezzak senden yüz çevirir. Karı da, iş de, zenginlik ümitleri de elden gider. Sokak ortasında sipsivri kalırsın. Haydi, buyur, kahve geldi.»

Höpürdettim. Bu nutuktan sonra zihnim biraz daha açılmıştı. Evvelâ bu akşam Esma'ya kendimi sevdirmek için neler yapabileceğimi düşünüyordum. Hemen gidip ona hediyeler almalı. Neden hoşlanır? Dur bakalım. Şimdi onun aklı fikri terzihanede. Gidip içinde moda resimleri bulunan birkaç Amerikan mecmuası alayım. Bu iyi, bak. Hoşlanır, bayılır. Paraya kıyıp alamamıştır o. Ben pahalılarını alırım. Tamam. Bu bir. Bir de, bir de... Lâvanta? Kumaş? İğne Küpe? Tabaka? Birinden biri. Şöyle bir dolaşır, bakarım. Bayılacağı bir şey bulurum. Göreyim seni, iyi seç. Abdürrezzak enayisi böyle şeyler düşünmez.

Peki sonra. Taşlıkta oturup rakı içeceğiz, radyo dinleyeceğiz. Ben üçüncü kadehten sonra cıvıtacağım, Esma'nın dizlerine kapanmağa kalkacağım, karının gözünde bir paralık haysiyetim kalmayacak. Hayır, dişimi sıkmalıyım, gayet kibar durmalıyım. Kibar, ağır, sessiz... Az içmeliyim ve ona çok içirmeliyim. Hah! Eğer buna muvaffak olursam, belki o bana sulanmağa başlar. O zaman ben çekingen durum. Zor ya bu, çare yok. Başka türlü Esma beni sevmez. Onun tabiatı bu. Anlattım ben.

Sonra birkaç güzel şarkı okurum ona. Fakat gevşememek, yılışmamak şart. Gayret, Zihni evlâdım. İşte bu kadar. Üst tarafı yerine göre idare edilir. Senin tahsilin yok, ailen yok, arkan yok, paran yok. Bir gençliğin var, bir de cin gibi aklın. Budalalık edersen bu fırsat da elden kaçar.

Avucumu çeneme götürdüm. Ha... Tıraş olmak da lâzımdı. Yarın sabah için bir tıraş lakımı almak da lâzım. Dükkândan fırladım. Beyoğlu'nda iki saatten fazla dolaştım. Enfes moda mecmuaları aldım. Bir buket yaptırdım. Bir de Paris lâvantası. Neydi adı? Arpaj, Arpacı gibi bir şey. Kendime de iki pijama, terlik, havlu, biraz çamaşır, tıraş makinesi, bıçağı, sabunu, yüz kırk lirayı bayıldık. Helâl olsun. Hepsi lâzım aldıklarımın. Oldu olacak bir de taksiye atladım, gırrrrt evin önüne. Esma kapıyı açtı, şoför de paketleri taşıdı. Fakat otomobilin arkasında, sağ kaldırımda, Kürt Hasan gözlerini dikmiş bana bakıyordu. Herif saldırmasın diye içeriye girip kapıyı çabuk örttüm.

Esma, elinde paketler, yüzüme hayretle bakıp soruyordu:

— Ne oluyorsun? Bu telâşın ne?

Ben de onun taşlığa astığı kuvvetli bir ampulle boşalan aydınlığa kurduğu güzel sofraya hayretle bakıp cevap verdim:

— Sus! Anlatırım şimdi. Yavaş konuş!

— Ne var? diye bağırdı.

Parmağımı dudağımın üstüne bastırıp alçak sesle tekrarladım:

— Sus! Anlatacağım!

Aksiliğe bak ki, Kürt Hasan kapının önünden ayrılmaz da içeriyi dinlerse, sofrada konuştuklarımızı, benim okumağa hazırlandığım şarkıları duyacak. Esma ile seviştiğimi anlayacaktı. Ben de birkaç kadeh parlattıktan sonra kafam kızabilir, bu serseri ile başım daha bu akşamdan belâya girebilirdi. Fakat benim nikâhlı karımmış gibi Esma'nın

getirdiğim paketleri elinde tutarak neşeli bir yüzle bana bakması her şeyi unutturdu bana.

— Gel, dedim, bak, sana neler getirdim. Evvelâ şu çiçekleri suya koy! Esma buketin kâğıdını açarken candan seviniyor ve bağırıyordu:

— Ah ne güzel güller, ne güzel... Bayılırım, bayılırım.

Güzel yüzünü çiçeklerin arasına sokarak derin derin kokluyor ve bağırıyordu:

— Ah, ne güzel!

Korku ile sokak kapısına baktım. Kürt Hasan orada ise bunu duymuş olacaktı. Hay gözü kör olası haydut, bana bu geceyi zehir edecek.

Esma moda mecmualarına da, lavantaya da bayıldı. Sevincinden boynuma sarıldı:

— Ayol, dedi, sen ne ince adammışsın, nasıl bildin benim sevdiğim şeyleri? Ne zamandır bunlar hep gözümde tüten şeylerdi.

Alçak sesle dedim ki:

— Ah ruhum, senin sevincin beni sevincimden çıldırtabilir. Fakat ayaklarını öpeyim, yavaş konuş, dışarıda bizi dinleyen var.

Esma birdenbire durakladı ve kapıya bakarak sordu:

— Dinleyen mi var?

Gözleri korkudan büyümüştü.

— Korkma! dedim, anlatacağım. Oturalım şuraya. Gel yanıma. Alçak sesle konuşalım. Doldur kadehleri.

Birer tane çektik.

Merakla yüzüme bakıyordu.

— Dinle! dedim, evvelâ Abdürrezzak'la konuştuklarımızı anlatacaktım, fakat merak ediyorsun madem ki, tersinden başlayalım.

Kürt Hasan'la konuştuklarımızı başından sonuna kadar anlattım ve dedim ki:

— Biraz evvel ben otomobilden inince kaldırımda idi o. Gözlerini dikmiş, bana bakıyordu. Belki kapıdadır şimdi. Biraz sonra çıkar, bakarım.

Esma dehşete düştü:

— Olmaz, olmaz, dedi, bırakmam.

— Yahut yukarıdan, pencereden bakarım.

— Olmaz, yavaş konuşuruz. Zararı yok.

— Peki ama ben patlarım. Nasıl olur? Keyfimiz kaçar. Şarkı söyleyemeyiz, eğlenemeyiz.

— Senin odanda otururuz. Yeni odan arka tarafta senin. Hiç kimse duymaz bizi.

— Ha!.. Bu iyi. Sofrayı oraya mı taşıyacağız?

— Ne olur? Taşırız. Haydi. Evvelâ boşaltalım üstünü.

Boşalttık. Masayı iki tarafından tuttuk, merdivenlerden çıkarıyorduk. Esma durdu birdenbire ve bir çığlık kopardı. Sağ taraftaki küçük pencerenin teli arkasında Kürt Hasan'ın yüzü vardı. Çatık kaşlarının altında büyümüş gözleri parlıyordu. Masayı iki tarafından kavrayıp sahanlığa kadar çıkardım, hemen geri döndüm ve basamakları hızla inmeğe başladım. Kan tepeme sıçradığı için kerata ile hesaplaşmağa karar vermiştim.

Esma arkamdan koşuyor ve bağırıyordu:

— Gitme, gel, Zihni, gel, bayılacağım şimdi.

Ben dinlemedim, sokak kapısını açtım, dışarı fırladım. Hasan pencereden yere atlamış, bıçağını çekmiş, üstüme yürüyordu. Esma kapının eşiğinde avazı çıktığı kadar haykırmağa başladı:

— Yetişin! İmdat! Yetişin!

Ben Kürt Hasan'ın bıçağı tutan elinin bileğini ve kolunu iki elimle yakaladım, silâhı almağa çalıştım. Fakat herif öyle kuvvetliydi ki bir çekişte elini kurtardı ve bıçağı yüzümün hizasında havaya kaldırdı. Şaşırdım. Belinden yakalasam, bıçağı iki kürek kemiğimin arasına girebilirdi.

Geriye kaçsam göğsüme saplanabilirdi. Birdenbire hatırıma geldi. Son ümidim bu idi. Hemen anasının taklidini yaparak:

— Haso, Haso, canım Haso, bırak! dedim.

Aman Allah! Ne tılsım be! Kürt Hasan birdenbire gevşedi, kolları iki yana sarktı ve bıçak yere düştü. Hemen eğilip silâhı aldım ve hareketsiz duran Hasan'ın koluna girdim:

— Yürü, git evine, dedim, şimdi gelirler, yakalanırsın.

— Ver bıçağımı ağabey.

— Yarın veririm. Haydi şimdi eve. Burada seni bir daha görürsem ciğerini deşerim.

Bıçağın benim elime geçtiğini gören Esma artık bağırmıyor, kapının eşiğinde hayretle bize bakıyordu.

Ona seslendim:

— İçeriye gir sen kapıyı kapat.

Esma dediğimi yaptı.

Hasan'ı kolundan çekerek:

— Yürü, dedim, bak pencerelerden bakıyorlar. Şimdi mahalleli üşüşür, hapse girersin. Yürü, kaç buradan.

Yürüdü. Üç dört adım sonra durdu, yüzüme bakarak:

— Ağabey! dedi, sen yalan söyledin. Kucaklaştın sen Esma ile. Ben gördüm pencereden.

— Oğlum, şimdi kafamı kızdırma. Bak, bekçi düdük çalarak geliyor. Sen namusunla gidecek misin evine? Yoksa teslim ederim seni. Hapı yutarsın.

— Gidiyorum ağabey.

— Tüy hemen buradan.

Fakat geç kalmıştı. Bekçi koştu. Arkasından polis, yakaladılar. Ben geceyi karakollarda ifade vermekle geçirmemek için, polise Esma Hanım'ın yeni kiracısı olduğumu anlattım:

— Yok bir şey, dedim, Esma Hanım korktu ve bağırdı.

Polis Kürt Hasan'ın suratına okkalı bir tokat yapıştır-

dıktan sonra bağırdı:

— Ulan sen uslanmayacak mısın? Yine mahalleyi birbirine mi katıyorsun?

Ve bekçi bir koluna, polis de bir koluna girerek Hasan'ı yokuş aşağı sürüklediler. Ben sıvışıp eve girdim.

Esma bir eliyle yüzümü, gözümü okşuyor:

— Bir şey oldu mu sana? diye soruyordu.

— Hayır, hiçbir şey olmadı. Herifi de bekçi ile polis karakola götürdüler. Fakat biz yine masayı arka odaya taşıyalım. Mahalleli uyandı. Sesimizi duymasın.

Masayı ve üstündekileri benim odaya taşıdık. Esma sofrayı yeniden kurdu. Çiçekleri de koydu. Yan yana oturduk. Elini tuttum. Rengi uçmuştu ve titriyordu.

Arka cebime attığım bıçağı çıkardım ve yatağımın üstüne fırlattım.

— Korkma, dedim, ben varken o senin kılına dokunamaz.

— Ödüm koptu, dedi, biraz daha bıçağı saplıyordu sana. Ne söyledin de düştü bıçak elinden?

Esma'ya «Haso» hikâyesini anlatmayı unutmuştum. Anlattım ve dedim ki:

— Herifin tılsımını buldum. Fakat bu olmasaydı da ben onun hakkından gelirdim. Yanımda silâh yoktu da ondan bocaladım. Şimdi bu bıçak bende iken zor yanaşır. Bir de tabanca alacağım yarın.

Esma yanağını yanağıma değdirerek:

— Aman cicim, dedi, ben artık bu evde, bu mahallede oturamam. Ne yapıp yapıp seninle başka bir yer bulalım.

— Hah! diye bağırdım, aklınla bin yaşa! Ben de sana bunu söyleyecektim. Paramız var. Daha da olacak. Beyoğlu'nda yarın bir oda tutarız.

— Aman tutalım, iğrendim bu mahalleden. O heriften de gözüm yıldı. Kanıma girecek benim. Anlıyorum, hissediyorum.

— Ben onu aldatacağım. Senin bir pamuk tüccarıyla Adana'ya gittiğini söyleyeceğim. Hatta üstünde Adana damgası bulunan bir zarfın içine senin bir mektubunu da koyacağım. Göstereceğim ona. Gidip seni Adana'da arasın. Bulamazsa ver elini Konya, Kayseri… Dolaşır durur. O zamana kadar da ümidini keser, unutur gider.

— Ya unutmazsa, ya yine gelirse?

— Koskoca İstanbul'da seni bulamaz. Bırak artık, bunları düşünme. Çekelim birer tane daha.

Kadehleri tokuşturduk. Abdürrezzak'la konuştuklarımızı anlattım. Fakat herifin ona tutkun olduğunu söylemedim.

— Maksadı seninle eğlenmek... dedim, fakat terzihaneyi açacağı muhakkak. Bir de imalâthaneye ihtiyacı varmış,

— Avucunu yalasın. Ben o musibet şişkoya tırnağımın ucunu bile vermem.

— Sen tırnağının ucunu verme ama ümit ver.

Esma ağzıma hafif bir tokat vurdu:

— Ne fena şeyler söylüyorsun! dedi.

— Canım, dedim, ben sana bunu bir kere daha söylemiştim. Elbette bir düşündüğüm var.

— Hayır, istemiyorum, söyleme. Ben kimseye boş yere ümit vermem.

Başımı geri çektim:

— O daha fena! dedim.

Yan dolu bir kadehi sonuna kadar çekti, bana yan bakan gözlerini süzdü:

— Ben hoşlandığım insana ümit veririm, dedi.

— Hoşlandığın insana!

— Evet. Ya hoşlanırım, ya hoşlanmam. Hoşlanırsam.,.

— Ey?

— Tamam.

Bu «tamam» sözü bana bir tokmak gibi vurdu, hafifçe

sallandım. Yatağa doğru baktım. Dilimin ucuna geldi: «Tamamsa ne duruyorsun? Haydi! Benden hoşlanmıyor musun?»

Fakat söyleyemedim. Esma ile konuşmak bir marifetti. Onu ikide bir kızdırmanın hoş bir şey olmadığını biliyor ve korkuyordum.

Başımı önüme iğdim:

— Âlâ! dedim, şimdi anlıyorum.

Yüzüme baktı.

Başımı sallayarak devam ettim:

— Demek benden hoşlanmıyorsun.

Kadehe doğru giden elimi tuttu, avucunun içine aldı; sonra kadehi kendi eliyle ağzıma götürerek:

— Hoşlanmasam, senin odanda, senin yanında işim ne? dedi.

— Peki ama. Esmacığım, işte o kadar... «Tamam» değil.

— Benim hoşlandığım insanlar başka. Onlar gelip geçici. Bak senden saklamıyorum: Nazlanmadım onlara. Ben bir insandan ne kadar hoşlanırsam ona o kadar nazlanırım. Huyum öyle.

Tekrar başımı geriye doğru çekerek ona biraz daha uzaktan dikkatle bakarak:

— Eyvah! dedim, ne söyledin sen?

Hafif tertip kızardı:

— Ben doğruyu söylerim, dedi.

— Hayır, o değil, nazlanmadıkların için söylemiyorum. Olmuş bir şey.

— Ya nedir?

— Canım, sen bir insandan ne kadar hoşlanırsan ona o kadar nazlanırsın değil mi?

— Evet!

— İşte onu söylüyorum. Şimdi ben hem sana kavuş-

mak isteyeceğim, hem de senin benden kaçmanı isteyeceğim. Gel de çık işin içinden.

Bir kahkaha attı ve başıyla tasdik ederek:

— Öyle! dedi.

Birdenbire onu kucaklamak istedim, öteki elimi de tutarak beni geriye itti. Üstüne varmadım. Zamanı fena seçmiştim. Onun nazlanıp nazlanmayacağını tecrübe etmek istiyormuşum gibi bir şey olmuştu.

Dargın gözlerle yüzüne baktım.

— Yok...k! dedi. ben istersem hiçbir şey olmaz, ben istersem her şey olur.

Hafifçe sesimi yükselttim:

— Ne zaman isteyeceksin, ya hu!

— Belki yarın, belki hiçbir zaman... Onu ben de bilmem, bilsem de söyleyemem. Ismarlama kadın değilim ben.

— Terzi gibi söyledin. Ismarlama değilsin de hazır mısın?

— Hazır da değilim.

Yavaşça ona sokuldum, elini tutup dudağıma götürdüm ve dedim ki:

— Allah'ın aşkına söyle, beni şu anda istemiyor musun?

Başını salladı ve güldü:

— Budalasın sen! dedi.

— Niçin be Esma? Yanıyorum ben senin için.

— Budalasın, dedim ya.

— Niçin? Yandığım için mi?

— Hayır, anlamıyorsun.

Şaşırdığımı gizleyemedim:

— Gözüm çıksın ki anlamıyorum, dedim, senin için canımı vermeğe hazır olduğumu görüyorsun. İşte, bir odadayız. Bizi anahtar deliğinden gözetleyen yok. Kürt Hasan karakolda şimdi kim bilir kaçıncı sopayı yiyor. Önümüzde

sofra. Çiçekler. Rakı şişesi. Elimizde kadehler. Ben çıldıracak bir haldeyim. Sen kaçıyorsun.

Esma başını sudan yeni çıkarmış gibi arkaya attı. Gözleri ateş böcekleri gibi parlıyordu. Baygın bir gülüşle güldü. Sonra birdenbire toplandı:

— Aptal! dedi, ben de çıldıracak gibiyim.

Sonra dirseklerini arkaya doğru gerdi, göğsünü şişirdi, gerindi, esnedi, silkindi:

— Ben de yanıyorum! dedi.

Bu sefer onu daha büyük bir gayretle kucaklamak istedim. Kadeh devrildi.

Esma ayağa kalktı. Ben de kalktım. İki eliyle masanın kenarını tutarak bağırdı:

— Otur! Yoksa bütün masayı deviririm.

Ben kalıp gibi dondum, o beni büsbütün çıldırtmak istiyormuş gibi gidip karyolanın kenarına oturdu.

Yavaşça yürüdüm, karşısına geçtim. Gözünden düşmeyeceğimi bilsem, eski zaman sevdalıları gibi diz çökecektim. Yapmadım. Boynumu büktüm:

— Esma, dedim, bilemezsin, şimdi seni ne kadar güzel görüyorum. Saçlarının her teli elektrik dolu. Esma. Kıvılcımlanıyor. Gözlerinde elmas parıltısı var. Hele ağızın, o içi kıpkırmızı bal dudakların kımıldadıkça vallahi damarlarımda kaynar sular dolaşıyor.

Esma bir kahkaha attı:

— Burnumu unuttun! dedi.

— Burnun, kulakların, çenen, boynun, omuzların, göğsün, belin, karnın, bacakların, ayakların, topukların, tependen tırnağa kadar her tarafın, ayrı ayrı güzel. Hepsine bitiyorum. Sesin içime sıcak bir nefes gibi doluyor. Vallahi ne duyarsam onu söylüyorum. Şair değilim ben. Palavra atmıyorum. Gel bak, elini kalbimin üstüne koy. Nasıl çırpınıyor.

— Peki öyleyse bana bir şarkı söyle.

— Emret. Hangisini istiyorsun?

— Titrer yüreğim.

— Baş üstüne. Meyanı da öğretirim sana. Onun meyanını öğrenmek istiyordun, değil mi?

— Evet.

— Gel, otur yanıma.

Yanıma oturdu. Elini avucumun içine aldım ve şarkıyı okudum. Sonra meyanı birkaç kere tekrarladım, öğrendi. Şarkıyı bir daha beraber okuduk. İkimizin de sesinde, sanki birbirine dolanan ince alevler vardı. Kendisini bir kolumla kucaklamama ve bir elimi koltuğunun altına koymama müsaade etti. Bir kere öpmeme de müsaade etti Fazlasına razı olmadığını anladım ve o vaziyette birkaç şarkı okudum. Şişe sonuna geliyordu. Birer kadeh daha tokuştururken, dışarıda bir şangırtı koptu ve kadehleri tutan ellerimiz havada kaldı. Birbirimize bakıştık.

Ben yerimden fırlamak üzere geriledim ve:

— Kürt'tür! dedim.

Bileğimden sımsıkı yakaladı:

— Otur! dedi. Kalkma.

— Olmaz, Esma, ben tahammül edemem.

— Hayır, otur, bu saatten sonra evimin önünde kavga istemem.

Bir şangırtı daha.

Herifin pencerelere taş attığı muhakkaktı. Bütün camları indirecekti.

— Bırak, Esma, dedim, haddini bildireyim şunun. Rezalet. Bu daha mı iyi? Bütün mahalleli duyuyor. Bütün camlar inecek.

— İnsin. Çıkıp ne yapacaksın? Görüyorsun: Herif karakoldan da korkmuyor. Büsbütün azıyor. Ne faydası var? Bıçaklasın mı seni?

— Bıçağı bende. Bu sefer ben onun leşini yere sereceğim.

— Sonra?

— Sonrasını bilmem. Sen rahat edersin ya, yetişir.

O zaman Esma beni öptü.

— Ben sensiz rahat edemem, dedi.

Sustuk. Kulak verdik. Bekledik. Başka şangırtı yoktu.

Esma biraz cesaretlendi.

— Karanlıkta gidip bakalım, dedi.

Odadan çıktık. Sokak üstünde Esma'nın odası vardı. Oraya girdik. İki pencerenin de camı kırılmıştı. Sokakta bekçi düdük öttürüyordu. Ben pencereden bakacak oldum, Esma beni kolumdan çekti, arka odaya döndük.

Ayakta, birbirimize bakarak, susuyorduk.

Esma mırıldandı:

— Çok fena. Bu herif bana musallat. Korkuyorum.

— Çıkacağız bu evden Esma.

— Öyle galiba.

— Hem de yarın.

Yüzüme dalgın gözlerle bakıyordu.

— Evet, dedim, yarın, Beyoğlu'ndaki o odayı tutacağız, icap ederse ben başka yerde, hatta burada kalırım. Dediğim gibi. Kürdü aldatacağım, senin Adana'ya gittiğine onu inandıracağım. Bana bırak sen.

— Beyoğlu'nda da bulur beni o.

Katiyen... Adana'ya da gider o. Göreceksin. Hem senin birdenbire Beyoğlu'na gittiğini nereden bilecek? O kalabalık yerde seni nasıl bulacak? Şaşırır, orada o. Bu serseriler alıştıkları yerde kabadayılık ederler, başka yerlerde denizden çıkmış balık gibi olurlar. Sen bana bırak.

— Peki. Fakat korkuyorum ben.

— Korkma, ben varım.

«Ben» derken, Esma'nın aşkıyla kendimi büsbütün kuvvetlenmiş buluyordum.

— Hem ben onu başka türlü de temizlerim, dedim.

— Nasıl? dedi.

— Sorma. Kakırdan gider. Kimse farkında olmaz. Ne sana ziyan gelir, ne bana.

— Yok yok, öyle şeyler istemem.

Anladım. Lüzum yok şimdilik. Yani ben varken korkma demek isterim.

Esma doğruldu ve kulak kabarttı:

— Kapı çalınıyor! dedi.

— Yine mi o haydut?

Ayağa kalktık.

Esma can sıkıntısı içinde etrafa bakarak mırıldandı:

— Bilmem ki...

Belki de bekçi veya polistir.

— Ha... Evet.. Ben pencereden bakayım.

Çıktı. Ben de oda kapısında durdum. Merdivenin sahanlığındaki pencereden baktıktan sonra aşağıya indi ve kapıyı açtı. Uzunca bir şeyler konuştu. Sonra geldi:

— Polis! dedi, bekçi ile beraber gelmiş. Camın nasıl kırıldığını sordular. Anlattım. Şaştılar. Karakolda Hasan'a biraz evvel adamakıllı bir dayak çekmişler. Daha kemiklerinin sızısı geçmeden gelip camları indirmesine akıl erdiremediler. Hatta inanmamışlar. Fakat karşıki evden görmüşler. Hasanmış. Gidip şimdi evinde yakalayacaklar. Beni de karakola çağırıyorlar. İfademi alacaklarmış.

— Ben de geleyim.

— Hayır, çağırmazlarsa gelme. Dedikodu olmasın. Ben gideyim.

— Sakın yalnız gitme.

— Yok canım. Murat Efendi beni götürecek.

— Kim o?

— Polis işte. Çok iyi adamdır.

Esma çarçabuk sofrayı topladı.

Ben de yardım ettim. Masayı çıkardık. Rakı kokusu çıksın diye pencereleri açtık.

— Sen istersen yat, dedi, erken kalkacaksın, uykusuz kalma.

— Peki, bakalım.

Kürt Hasan'ı enselemiş ve karakola götürmüşler. Biraz sonra polis gelip Esma'yı da aldı.

Ben de yattım ve karmakarışık düşürtenler içinde uyudum.

7

Ertesi sabah Çakmakçılarbaşı'na damladım. Abdürrezzak yanıma bir adam kattı. Fatih taraflarında, bir hırdavatçı dükkânının yan tarafında dasdaracık bir odaya gittik. Pamuklu tevziatı orada yapılıyormuş. Orada da bir adam vardı, işi bana anlattılar. Vilâyetten henüz emir çıkmadığı için, ben şimdilik gayri resmi olarak çalışacakmışım. Zaten yeni parti mal da gelmemiş. İki saat kadar orada kaldım ve işi kavradım Sonra Abdürrezzak'ın yanına döndüm. Şişko o gün daha keyifliydi.

— Bugün öğle yemeğini Mısır Çarşısı'nda beraber yiyelim, dedi.

Oda kalabalıktı. Ben bir gaz sandığının üstüne oturarak iki saat kadar oradaki acayip muameleleri seyrettim. Gittikçe bu işin girdisini çıktığını daha iyi anlıyordum. Vurgunun tam yuvasına düşmüşüm. Gözümü açarsam altı aya kalmaz Talimhanede bir apartman satın almak işten değildi. Üstüne oturduğum gaz sandığı bana maroken koltuk gibi rahat, yumuşak, saltanatlı geliyordu. Tahtanın kıymıkları etime batmış, karnım acıkmış, fakat ben farkında değildim. İki saat pek çabuk geçti.

Mısır Çarşısı'ndaki fiyakalı lokantada Abdürrezzak'la karşılıklı oturduk.

— Bizim aftostan ne haber? diye sordu. Yarın akşam üstü onu alıp bir Boğaz gezmesi daha yapalım.

— Yapalım.

— Fakat sen gelme.

Yutkundum ve başımı yana eğdim:

— Baş üstüne.

Abdürrezzak bir gözünü kırparak ve sağ elinin başparmağını omzunun istikametinde geriye doğru sallayarak:

— Benim bu sefer başka bir numaram var, dedi.

Anlatsın diye bekledim. Fakat araya garson girdi, yemekler ısmarlandı. Abdürrezzak da numara bahsini unuttu.

Ben açtım:

— Demin numara buyurmuştunuz.

Abdürrezzak hatırladı ve başını salladı:

— Ha!., dedi, bu sefer düşecek.

Tabii, dedim, sizin elinizden hangi kadın kurtulur?

Ben bunları söyler söylemez çatal ile tabağa vurdu, garsonu çağırdı:

— Şu bira şişelerini al, rakı getir! dedi.

Sonra bana döndü:

— Evet, zor kurtulur, dedi, seninle biz iki ahbap çavuşuz, aramızda kalacak değil mi?

— Aman efendim, benden sır çıkmaz.

— Ha... Biz seninle çok iş yapacağız. Bizim kumpanyaya lâzımsın sen. Daha çok şeyler öğrenirsin. Karı işleri de ayrı.

— Merak ettim.

Çirkin bir kahkaha koyuverdi.

— Anlatacağım, dedi, acele etme! Sen yalnız onu yarın akşam bana temin et.

— Çalışırım.

— Yok. Senin elinde, farkındayım. Karıyı avucunun içine almışsın. Süreceksin piyasaya. Fakat iyice açılmamış daha. Yetiştiriyorsun.

— Eh, kim bilir.

— Biz çakarız. Ayıp değil a, bu da bir zanaat. Bu dünya açıkgözlerin. Ahlâk mahlâk, fasa fiso. Getir sen bana onu yarın akşam. Üst tarafına karışma. Oteldeki gibi bağırsın da göreyim.

— Bağırmaz mı?

— Kuzu olacak, kuzu...

— Hayret!

— Evvelâ Rumeli tarafında kafayı çekeceğiz. Mehtap var. Bir sandal gezmesi. Doğru Anadolu kıyısına. Şöyle bir gezinti. Dönüşte bir de bakacağız, sandal uçmuş. Oraya koşacağız, buraya koşacağız, sandal yok, vapur yok, haydi orada, tepede bir ahbap evi var. İşin doğrusu benimdir orası da ya. Öyle diyeceğiz işte. Gideceğiz. Bir de ne görelim? Eğlenti sofrası kurulmuş, sazendeler de var... Gelsin rakı, şarap, şampanya... Ne isterse! Eğlence, kıyamet... Sonra Allah rahatlık versin. Herkes odasına. El ayak çekildikten sonra ben Esma'nın başucundayım. Nasıl, iyi mi?

— Parlak! Bayıldım!

— Ne yapar? Bağırır mı yine?

— Belki de bağırır,

— Ha!.. İstediği kadar bağırsın. Arka taraf koru. Evde benden başka kimse kalmayacak. Bir de iki sadık adam. Fakat bağırırsa ben odadan çıkacağım. Adamlarım girecek. Ağzını bağlayacaklar. Göğsünü açacaklar. Bıçağın ucunu iki memesinin arasına dokunduracaklar. İnat ederse öteki dünyayı boylayacağını ona haber verecekler.

Öfkemden kıpkırmızı kesildim, fakat kendimi tutarak:

— Yaşa yahu, dedim, dehşetsin. Olur mu böyle şey?

— Kaç defa yaptım bunu ben. Hem de oraya kız oğlan kızlar bile götürdüm. Hep aynı numara.

— Peki ama, kadın kızar ve korkarsa keyfi kaçmaz mı? Zorla olur mu?

— Ha!... Hele o bir korksun, gönlünü almak kolay sonra...

— Büyük marifet.

— Değil. En kolay iş o. Korkan bir insanı elde etmek çok kolaydır. Ne ziyan edecek yahu. Dul karı. Âlâ kafayı çekmiş. Tenha ev. Kimse görmez, duymaz. Bir de pırlanta iğne takarım göğsüne. İnat ettiğine pişman olur. Tecrübesi-

ni çok yaptım.

— Hayret!

— Beğendin mi?

— Çok güzel.

— Şimdi sen yarın akşama getir onu bana. Dün öğle yemeğine söz vermişti, gelmedi. Telefon etti, özür diledi. Yarın akşam mazeret dinlemem. Söyle ona.

— Baş üstüne.

— Terzihane için de Mis sokağında bir apartman buldum. Onu da söyle.

— Söylerim.

— O yalan değil vallahi. Buldum. Eski bina. Çok geniş. Arkası var. İmalâthane de olur. Yapacağız bu işi.

— Baş üstüne.

— Biraz çıtlat ona da aksilik etmesin.

— Baş üstüne.

— Haydi, göreyim seni.

8

Yemekten sonra Esma ile Beyoğlu'na çıkıp oda arayacaktık. Vilâyetten henüz emir gelmediği için o gün işim yoktu. Abdürrezzak'tan izin aldım ve eve geldim. Esma hazırlanmış, beni bekliyordu.

— Biraz oturup konuşalım, dedim, acelemiz yok.

Benim odamda oturduk. Dedim ki:

— Bu Abdürrezzak göründüğü gibi açık kalpli, saf bir adam değil. Bir haydut bu, haydut! Kafası kesilecek bir haydut, bir karaborsacı, bir ırz düşmanı, bir dalavereci; velhasıl sütü bozuk bir herif... Bereket versin biraz aptal. Ağzında bakla ıslanmıyor. Sana bir tuzak kuracağını söyledi.

— Ne tuzağı?

Anlattım. Esma köpürdü. Önüne geçmeseydim yerinden bir fırlayış fırlayacak, soluğu şişkonun önünde alacak, tavanı başına yıkacaktı.

— Vay namussuz herif! Vay alçak! Vay bumbar suratlı haydut! Şimdi ben ona gösteririm, diye bağırıyordu.

Kapının bir adım gerisinde onu kucakladım ve bu bahane ile göğsünü göğsümün üstünde sıktım.

— Dur sevgilini! dedim, bir çuval inciri berbat etme.

— Ne inciri? Başına çalsın o terzihaneyi de, parasını da... Ben ona haddini bildireyim de görsün.

— Dur iki gözüm. Otur şuraya da konuşalım. Sen akıllı kadınsın. Bir taraftan Kürt Hasan'la, bir taraftan da Abdürrezzak'la uğraşmayalım. Dinle beni.

Yanaklarından öptüm. Oturdu.

— Söyle! dedi.

— Sen yarın akşam bu herifin yemek davetine gideceksin.

Esma yine kıpkırmızı oldu ve bağırdı:

— Allah göstermesin. Deli mi oldum ben? Neler söylüyorsun bana? Senden de şüphe ederim sonra!

— Aman Esmacığım, lütfet, dinle beni, arkası var.

— İstemem, sus, ben bir daha bu herifin yüzünü görmem. Görürsem o yüzsüzün yüzünü yara, bere, tırmık, çürük, tükürük içinde bırakırım.

— Yaparsın, biliyorum, ondan şüphem yok. Fakat biz de bu hayduda bir tuzak kuralım, onu pençemizin içine alalını, ona Hanya'yı Konya'yı gösterelim.

Esma durakladı ve yüzüme dikkatle baktı:

— Nasıl göstereceğiz? dedi.

— Öfke ile, hiddetle, şiddetle olmaz bu ruhum. Soğukkanlılık ister.

Esma biraz yatıştı ve gülümsedi:

— Benim kanım soğuk değil, sıcak. Buzdolabına mı koyayım?

— Senin de kanın kaynıyor, benim de. Fakat bu dünyada sıcakkanlılıkla görülecek işler başka, soğukkanlılıkla görülecek işler başka.

— Malûm, malûm. Ne yapacağız, onu söyle.

— Hah! Sen yarın akşam onunla Boğazın Rumeli tarafına kadar gideceksin, orada yemek yiyeceksin. Fakat yemekte ıstakoz yiyeceksin.

— Hiç sevmem.

— Sev, sevme, yiyeceksin. Çünkü biraz sonra zehirlenmiş gibi yapacaksın.

— Ha!.. Eve dönmek için değil mi?

— Eve, yahut şehre dönmek için. Karnın ağrıyacak, kıvranacaksın, ter dökeceksin. Göster marifetini.

— Yaparım, yaparım.

Hatta bu rol Esma'nın hoşuna da gidiyordu. Beni dinlerken gözlerinin sevinçle alev almasından belliydi.

— Biliyorum, dedim, mükemmel yaparsın. Tabii, o vaziyette sana mehtap gezmesi teklif edemez. Hatta sancın tutmadan evvel, mehtap gezmesini sen istersin. Sancın tutunca şehre dönmek şart olur tabii. O seni karşı yakaya geçirmekte ısrar etse de sen şiddetle reddedersin. Bir diyeceği kalmaz.

— Evet, evet, bak bu olur.

— Tamam. Ondan sonra ben onu sıkıştırırım, terzihane mukavelesini hemen ona imzalatırım. Sen yarın akşam ona çok müsait davranacaksın. Yani lâkırdı ile her şeye razı olacakmışsın gibi görüneceksin. Belki o sana bir saz eğlentisi filân da teklif eder. «Ah ne iyi, bayılırım» diyeceksin.

— Peki canım, bana aşiftelik dersi verme.

Esma bir kahkaha attı.

Başımı salladım:

— Ha şöyle! dedim, gördün mü işte, anlaşıyoruz. Aşifte görünmek başka şey, aşifte olmak başka şey.

— Anladım: Rol yapacağım.

— İşte o kadar. Sen şimdiye kadar ters anlıyordun hep.

— Peki.

— Herife karşı öfkeni hiç belli etmeyeceksin. Onu avucumuzun içine alacağız. Bak sonra ben onu nasıl tuzağa düşüreceğim.

Böyle konuştuktan sonra Beyoğlu'na çıktık. Yugoslavyalı kadının odası tutulmuştu. Cihangir'de, dul bir kadının apartmanında 75 lira aylıklı küçük bir oda bulabildik. Üç aylık peşin verip tuttuk. Ben yine Nişanca'daki evde yatacaktım. Kürt Hasan belâsı yüzünden Esma ile bir çatı altında yaşamak zevkinden mahrum kalacaktım. Fakat Esma beni yeni ev sahibine «ağabeyim» diye tanıtmıştı:

— Arada bir bana misafir gelir, belki de gece kalır. Odada yatak yapar mısınız? diye sormuştu.

Kadın buna razı olduğu için teselli mükâfatından mah-

rum kalmamıştım.

Esma ile tekrar Nişanca'ya döndük. Oradan bazı eşyasını bavula koyup Cihangir'e götürdük. Sonra Beyoğlu'na çıkıp her zamanki pastacıda oturduk.

— Bak işe, dedim. Abdürrezzak'ı aldatmak için yalancıktan oda ararken, sahiden tuttuk.

Parayı ben vermiştim. Esma'nın hatırına bir şey gelmesin diye hemen ilâve ettim:

— Ne yapalım, helâl olsun. Fakat sen parasız kalma.

— Hayır, iki yüz lira kadar daha var bende. Üç dört gün sonra da Abdürrezzak'tan sızdırırım.

Orada biraz daha oturup konuştuktan sonra, Esma ile bir sinemaya gittik ve akşam yemeğini bir lokantada beraber yedik, içki içmedik. Sevgilimi Cihangir'deki odasına götürüp bıraktım, anahtarı aldım ve Nişanca'daki eve döndüm.

9

Kürt Hasan, kapının karşısındaki kaldırıma oturmuş, bakıyordu. Anahtarı kapıya soktuğum zaman, ağır ağır yerinden kalktı ve yaklaştı. Halinden, saldırmak niyetinde olmadığını anladığım için sakin durdum.

Yanıma geldi. Çatlak sesiyle:

— Ağabey! dedi, yalnız mısın bu akşam?

Yüzünde merak ve korku vardı. Kocaman gözleri küçülmüştü. Beni yumuşatmak için sırıtıyordu.

Kaşlarımı çattım:

— Baksana sen bana, dedim, bu sevdadan vazgeç. Başın belâya girecek.

Önüne baktı:

— Dün gece uyumadım ben ağabey, dedi.

— Tabiî, karakolda yediğin dayaktan kemiklerin sızlamıştır.

— Dayak bana vız gelir ağabey. Esma'yı gözümün önüne getirince bütün ağrılarım geçiyor. Ben onsuz yaşayamam.

— Onunla hiç yaşayamazsam.

— Eh, ne yapalım, beraber ölürüz onunla, öyle ise. Ben her şeyi gözüme almışım.

Elini göğsünün sol tarafına vurdu:

— Yanıyor burası, yanıyor!

— Bir bardak buzlu su dökersin, geçer.

— Alay etme ağabey, benim şakam yok. Arada sen kaynarsın sonra.

Burun buruna gelecek kadar yüzümü onun yüzüne yak-

laştırarak sordum:

— Anlamadım. Bir daha söyler misin?

— Onu görünce gözlerim kararıyor, ne yaptığımı bilmiyorum.

— Ben senin gözlerini açarım!

— Kabadayılığı bırak ağabey. Benim seninle işim yok.

Elimdeki anahtarı gözlerine sokacakmışım gibi iki kaşının ortasına doğru yaklaştırarak dedim ki:

— Hasan! Aklını başına topla. Git, yat, uyumağa çalış, uyursun. Bir daha bu evi taşlarsan yahut Esma'nın sokakta yanına yaklaşırsan gözlerini oyarım senin.

— Kolay değil ağabey.

Tek kelime söylemeden çenesinin sağ tarafına havaleli bir yumruk indirdim. Yarım metre geriye fırladı ve iki kat oldu. Ağzından kan boşalıyordu. Eve girdim ve kapıyı kapadım. Merdiveni ağır ağır çıktım. Sahanlığın penceresinden sokağa baktım. Hâlâ iki kat duruyordu. Kanın devam edip etmediğini görmedim.

Odama girdim, soyunmağa başladım. Herife hem kızıyor, hem de acıyordum. Göğsüne vurarak «yanıyor burası, yanıyor!» deyişi gözümün önüne geldi. Benim de içimde sevda yangını vardı. Anlıyordum. Hem ikimiz de aynı kadın için tutuşuyorduk. Fakat arada büyük bir fark vardı. O ümitsizdi, ben değildim. Ümitsiz sevda olmaz, derler. Ne umuyordu bu herif? Esma'yı korkutup zorla elde edebileceğini mi sanıyordu? Hiç böylesini görmemiştim. Kadının ona göz ucuyla küçücük bir ümit vermiş olabileceğine de inanmıyordum.

Yatmadan evvel pencereden bir daha baktım. Kürt Hasan yine karşıdaki kaldırıma oturmuştu. Elinde bir mendil vardı ve arada bir ağzına götürüyordu.

Işığı söndürdüm ve yattım. Başımı yastığa koyar koymaz kapı çalındı. Hay gözleri çıkasıca deli Kürt! Çattık be!

Uyku gözlerimden akıyor. Kapıyı açarsam, herif bu sefer bana saldıracak ve başım belâya girecek.

Aldırmadım. Kapı gittikçe daha şiddetle çalınıyordu. Karşıki evin pencereleri açıldı. Gürültülerinden anladım. Kürt Hasan, sokak kapısını tekmelemeğe başlamıştı. Ev sarsılıyor ve çürük çerçeveler zangırdıyordu. Bir müddet daha aldırış etmemeğe çalıştım. Fakat kan tepeme çıkıyordu. Pencereden herifi terslemeğe ve bekçiye seslenmeğe karar verdim.

Esma'nın odası kapalıydı. Yine merdivendeki pencereden başımı uzattım ve kapının önünde duran Hasan'a bağırdım:

— Çekil git, yoksa çok fena olur!

Kürt Hasan, hiç ummadığım bir yumuşaklıkla yalvardı:

— Ağabey, canım sana kurban. Kızmadım sana ağabey. Kusuruma bakma. Bir çift lâfım var.

— Ne lâfı ulan! Çekil, git!

Pencerenin önüne geldi ve daha alçak sesle:

— Vallahi gideceğim ağabey. Bir şey söyleyip gideceğim.

— Söyle de defol!

— Aşağı gel!

— Gelemem.

— Vallahi sana bir şey yapacak değilim, ağabey.

Bu söz kibrime dokundu, indim aşağı, kapıyı açtım ve sordum:

— Yine ne saçmalar yumurtlayacaksın?

— Estağfurullah, saçma değil vallahi, ağabey.

— Uzatma, söyle.

— Bu gece gelmeyecek mi?

— Sana ne ulan? Çekil, git başımdan.

— Söyle de gideyim ağabey, yoksa uyku uyutmam sana bu akşam.

— Galiba deminki yumruk az geldi.

— Az gelir, vız gelir ağabey.

Sahiden de herifi tepelemenin hiç faydası yoktu. Daha beter saraka olacaktı.

— Gelmeyecek bu gece, dedim, haydi, çek arabayı,

— Nerede kalıyor?

— Büyükada'da.

— Büyükada'nın neresinde?

— Ahret suali sorma. Çekil git be. Aklını mı bozdun sen?

— Bozdum ağabey. Bir dirhem akıl kalmadı bende. Yanıyorum!

— Hay Allah belânı versin. Büyükada'nın neresinde bilir miyim ben? İki günlük kiracıyım burada.

Birdenbire aklıma geldi. İleride Hasan'ı aldatmak için hazırlığa başladım.

— Ağzından kaçırdı, dedim, Adanalı bir tüccarla berabermiş.

— Ne tüccarı?

— Pamuk tüccarı.

— Adı ne?

— Elinin körü. Defol artık. Yeter be!

— Peki ağabey, kızma. Gidiyorum. Yarın gelecek mi?

— Gelmiş ne olacak, gelmemiş ne olacak!

— Onu görmediğim gün daha fena oluyorum ağabey.

— Bilmiyorum. Belki gelir. Fakat sen ondan ümidi kes.

— Kesemem ağabey.

— Bir kadın zorla elde edilir mi? Andavallı!

— Ben ondan çok bir şey istemiyorum ağabey.

— Ne istiyorsun?

— Benimle evlensin.

— Daha ne isteyeceksin! Şu haline bak da utan be. Sen Esma'yı alacak adam mısın?

— Bizim Harput'ta bağlarımız, bahçelerimiz var ağabey.

— Fakat sen burada sürünüyorsun.

— Esma'yı alıp gideceğim oraya ağabey.

— Haydi be, saloz!

Kapıyı öfke ile kapattım. Çıkıp yattım. Hemen uyumuşum.

10

Sabahleyin evvelâ Çakmakçılarbaşı'na gittim. Emrim gelmiş. Fatih'e koştum. İşler birdenbire arttı. Akşama kadar çalıştım, öğle yemeğini peynir ekmekle savuşturmağa mecbur olmuştum. Kan ter içinde uğraştım, fakat işi de adamakıllı kavradım.

Akşam saat altıya doğru Cihangir'deki eve gittim. Abdürrezzak saat yedide Esma'yı Şişli'deki muhallebiciden alacak. Sabahleyin öyle kararlaştırdık.

Esma'ya dedim ki:

— Ben akşam yemeğini şuralarda yerim. Sonra gelir, seni burada beklerim. Yedide buluşacağız, sekiz, sekiz buçukta Boğaziçi'ndesiniz. Nihayet bir saat de orada oturun. Ona, on bire doğru buradasınız.

— Sen bu odayı tuttuğumuzu ona söyledin mi?

— Hayır, burada teyzen olduğunu söyler, otomobille gelirsin buraya. Ben görünmem. Herif tabiî içeriye girmez.

— Olur.

Böylece anlaştık. Ben yemeğimi yedikten sonra Cihangir'deki eve geldim. Esma'nın odasında oturup beklemeğe başladım. Saat dokuzu geçiyordu. İki saat kadar gazete okudum, sıkılmadım. Fakat saat on birden sonra pirelenmeğe ve sabırsızlanmağa başlamıştım. Nerede bu kadın? Hesapça nihayet on birde gelmeleri lâzımdı. Ne oldu? Zehirlenme rolünü yapmadı mı, yapamadı mı? Abdürrezzak onu kandırıp götürdü mü? Aralarında bir kavga çıkıp karakollara mı düştüler?

Aklıma her şey geliyordu. Kapı vuruldu ve ev sahibi kadın göründü:

— Esma Hanım geç mi gelecek? diye sordu. Ben yatacağım da. Anahtar almadı. Kapıyı ona siz mi açarsınız?

Allahtan iyi bir kadındı ve bana bakan gözlerinde emniyetsizlik yoktu.

— Ben açarım, dedim. Biraz geç kaldı.

— Peki öyleyse, ben yatayım.

— Allah rahatlık versin.

Kadın gittikten sonra ben odada sabırsızlıkla dolaşmağa başladım. Saat on ikiye geliyordu. Kendi kendime: «Evdeki pazar çarşıya uymaz, diyordum, lâkırdıya dalmışlardır. Terzihane bahsi açılmıştır, Esma'nın zehirlenme rolü geç kalmıştır». Hayır, böyle düşünmenin manası yoktu. Abdürrezzak'ın plânına göre, mehtapta sandalla Anadolu tarafına geçeceklerdi. Bizim plânımıza göre, Esma zehirlenme taklidi yapıp şehre dönecekti. Pencereden baktım. Gökte mehtap suyunu çekmişti.

Aksi gibi uyku da bastırıyordu. Odadaki kanepeye uzandım. Dalıp dalıp uyanıyor, saate bakıyordum. Aman Yarabbi! iki, üç... Esma ortalarda yok. Acaba ben uykuda iken geldi, kapıyı çalıp çalıp döndü mü? Hayır. Uykum çok hafiftir. Hem ev sahibi alt katta yatıyor. Kapıyı ben duymasam o duyar.

Uykum kaçtı ve oturdum. Mutlaka bir şey var. İkiden biri: Ya Abdürrezzak Esma'yı kandırıp götürdü, elde etti, yahut aralarında bir kavga çıktı, karakollara düştüler. Fakat bu karakol faslı da sabahlara kadar sürmez ya, saat üç buçuk. Neredeyse ortalık ağaracak!.

Vay şişko, vay hinoğlu hin, vay domuz, karıyı elde etti mi yoksa? Neredesin Kürt Hasan! Çek bıçağını! Sapla ikisinin de karnına! Ben de seninle beraberim! Hak veriyorum şimdi sana!

Artık hiç gözümü uyku tutmadı. Sabahladım. Esma'dan yine haber yok. Ev sahibi kadın da şaştı kaldı. Sonra

yüzüme manalı manalı bakarak:

— Şimdiki tazeler böyle! dedi.

Ben sabırsızlıktan kendimi sokağa attım. Doğru Çakmakçılar yokuşu. Saat dokuza geliyordu. Abdürrezzak yok. Fatihteki işi asarak bekledim. Saat ona kadar herif gelmedi. Meraktan çıldırıyordum.

Fatihe gittim. Aksi gibi iş pek çoktu. Fakat öğleden sonra fırladım, bir taksiye atlayıp Cihangir'e geldim.

Kapıyı açan kadın:

— Esma Hanım hasta! dedi.

Hiçbir şey sormadan odaya çıktım. Esma sapsarı bir yüzle yatıyordu. Beni görünce sevindi ve bağırdı:

— Neredesin ayol?

Hayretle durakladım:

— Sen neredesin? Sabaha kadar ben bu odada idim. Meraktan ne çektiğimi Allah'la ben bilirim. Sen nerede idin? Ne oldu? Neden hastalandın?

— Ölüyordum. Sahiden zehirlendim.

— Zehirlendin mi?

— Evet. Yalandan değil, sahiden zehirlendim. Hem de ıstakozdan zehirlendim.

— Aman! Nasıl şey o?

— Sorma! Biz yine o lokantada oturduk. Rakılar geldi. Abdürrezzak havanın, mehtabın güzelliğinden bahsetmeğe bağladı. Ben ıstakoz istedim. Malûm ya. Öyle karar vermiştik. Istakozdan zehirlenecektim.

— Malûm, malûm.

— Garson ben ıstakoz isteyince söyle bir durakladı. «Var ama size göre değil» dedi. Ben «Olsun, olsun, istiyorum» dedim. Istakoz geldi. Ben çok yedim, o az yedi. İkide bir «Mehtap çok güzel, bir sandal gezmesi yapalım» diyordu. Ben de çaktırmamak için «yapalım. Çok iyi olur» diyordum. Rolümü yapmağa hazırlanıyordum. Derken bende sahiden bir sancı. Bir çarpıntı. İki kat oldum ve kıvranmağa

başladım. Abdürrezzak'a da yapıştı bir sancı. Fakat benimki kadar değil. O benden daha az yedi. Aman! Ölüyorum! Bizi yukarıya odalara aldılar. Telefon ettiler. Bir Rum doktor geldi. İğne yaptı bana. Fakat hiç fayda etmedi. Abdürrezzak da bitişik odada yatıyordu. Aman, neler çektim. Yukarıdan, aşağıdan, hep gasyan, ishal... İkide bir yüz numaraya taşınıyordum. Otel birbirine girdi. İki defa geldi o doktor. İlâçlar, eczaneler... Sabaha kadar uyumadım. Sabaha karşı dalmışım. Uyandığım zaman öğleye yakındı. Abdürrezzak gitmiş. Bana bir taksi göndermiş. Binip geldim buraya. Hemen yatağa girdim.

Esma'nın doğru söylediği yüzünden belliydi. Yatağın başına bir sandalye çekip oturdum ve saçlarını okşamağa başladım:

— Vah yavrum, vah sevgilim, şimdi nasılsın? diye sordum.

— İyiceyim biraz. Ağrılar geçti. Bulantılar falan da geçti. Fakat içimde bir eziklik var.

— Tabii yahu, o kadar olur. Zehirlenmişsiniz.

— Sorma. Allah yardım etti galiba. Rol yapmağa lüzum kalmadı.

— İstersen bir doktor alıp geleyim.

— Biraz dur. Geçmezse çağırırız. Kalbim de iyi. Çarpıntı kalmadı. Aman, lokantadaki halimi görseydin, korkardın. Sahiden ölüyordum.

— Vah canım, vah Esmacığım. Ben de buradan hana koştum, saat ona kadar bekledim, Abdürrezzak'ı da göremeyince meraktan deli oldum.

— Ben de hep seni düşündüm. Nasıl haber gönderebilirdim? Burada telefon yok. Hem olsa da ben canımla uğraşıyorum.

— Tabi!, tabiî... Neyse... Geçmiş olsun.

— Demek sen Abdürrezzak'ı görmedin bugün.

— Hayır. Ben oradan Fatih'e gittim. Sonra dosdoğru buraya geldim.

Esma ile biraz daha konuştuk.

Akşam üstü geleceğimi söyledim, ayrıldık ve işe gittim.

Dönüşte Abdürrezzak'a uğradım. Herif neşesizdi. Beni bir karış suratla karşıladı. Evvelâ hiçbir şeyden bahsetmedi. Oda tenhalaşınca, kapakları şişmiş gözlerinin bir yan bakışıyla sordu:

— Başımıza gelenlerden haberin var mı?

Bilmiyormuşum gibi yaptım. Nasıl zehirlendiklerini anlattı. Hikâyeyi bir de ondan dinledim. Baktım, yalan yok.

— Cuma akşamı yine buluşacağız, dedi, fakat mehtap geç çıkacak. Zararı yok. Bahane o. Ben tertibatımı yine alacağım.

— Haydi hayırlısı! Geçmiş olsun! dedim.

— Yarın seninle akşam üstü Beyoğlu'nda bir dolaşacağız, terzihaneye bina arayacağız. Ben bir tane buldum, fakat küçük. Yanında bir de kadın çamaşırları imalâthanesi açmak istiyorum. Ona yer yok. Daha büyük bir yer arayalım.

— Baş üstüne.

— Sen yarın akşam geç buradan.

— Baş üstüne.

Handan çıkınca dosdoğru Cihangir'e. Esma iyileşmişti. Yataktan kalkmış, pencerenin önünde oturuyordu. Abdürrezzak'la konuştuklarımızı anlattım.

— Evet, dedi, cuma akşamına söz verdim. Fakat gitmeyeceğim. Hastalanmış gibi yapacağım.

Ondan sonra terzihane meselesini konuştuk.

Ben dedim ki:

— Binayı bulduk diyelim. Nasıl döşeyeceğiz? İçinde kimler çalışacak? Büyük terzihanelerin âdeti nedir? Bana

kalırsa artık bunları öğrenmeliyiz.

Esma yerinden fırlayacakmış gibi doğruldu, yüzü pembeleşti ve gözleri parladı.

— Ben biliyorum, dedi, büyük terzihanelere gittim ben. Nasıl döşeneceğini de, nasıl çalışılacağını da biliyorum.

— Yaşa!

— En az iki büyük salon, bir dikiş odası, bir prova odası, bir yazıhane odası ve telefon lâzım.

— Telefon zor.

— Onsuz olmaz. Ne yapıp yapıp bulmalı.

— Çalışacağız.

— Salonların biri stil döşenecek. Biri de kübik. Pazar günleri apartmanlarda eşya müzayedeleri vardır. Onlara gidip, iki takım bulmalı.

— Sen her şeyi düşünmüşsün Esma!

— Ayol, senelerden beri benim aklım, fikrim bu işte.

— Anladım. Şimdi muvaffak olacağımıza daha çok inanıyorum.

Esma adamakıllı canlanmıştı. Onun bu harareti de muvaffakiyetin işaretlerinden biriydi. Bir kadın terzihanesi işini bütün ömrümde hiç düşünmediğim halde ben de hararetleniyordum.

Esma dedi ki:

— Eşya ile iş bitmez. İkinci bir makastar lâzım. Prömiyer lâzım.

— Nedir o?

— Provalara kim nezaret edecek? Sonra bir de salonyer lâzım.

— O nedir?

— Müşterileri karşılayacak, model beğendirecek, prova günlerini tayin edecek. İdare edecek velhasıl müşterileri.

— Bak hele. Sen ne iş göreceksin?

— Ben hepsini birden idare edeceğim.

— Yaşa!

— Sonra güzel, vücudu biçimli bir kız lâzım. Bebek gibi bir kız.

— O ne olacak?

— Manken olacak. Elbiseleri ona giydirip müşterinin önüne çıkaracağız ki beğensin. Kız ne kadar güzel, vücudu ne kadar biçimli olursa elbise o kadar yakışır.

— Doğru, ince iş bu sanat.

— Sonra görülmemiş modeller lâzım. Büyük kadın terzileri ikide bir Paris'e gidip oradan yeni moda elbiseler, modeller getirirler. O sokakta satılan modellerden kibarlar elbise yaptırmazlar. Herkesin üstünde görünmemeli. Anladın mı?

— Tabi!, tabii... Nasıl derler ona? Orijinal mi derler?

— Galiba.

— Peki, biz de mi Paris'e gideceğiz?

— Tabi!. Başka çaresi yoktur.

— Ben de beraber mi?

— Artık bilmem orasını. Sen olursan daha iyi tabi.

— Yaşadık be,

— Fakat sen bunları Abdürrezzak'a söyleme. Korkmasın.

— Söylemem.

— Sonra iyi dikişçi kızlar lâzım.

— Nasıl bulacağız bunları? Düşünmüşsündür tabi.

Esma başını salladı:

— Tabii, dedi, hepsini düşündüm. Ayartacağım, öteki terzihanedeki işçileri filân ayartacağım. Bazılarına göz koydum.

— Yamansın!

— Sen paradan haber ver. Üst tarafı kolay. Kolay değil ama olmaz şeyler de değil.

— Doğru.

— Sonra reklâm lâzım.

— Gazetelerle değil mi?

— Hayır hayır, kibar terzihaneler gazetelere ilân vermezler.

— Allah Allah! Duvar ilânları mı yaptıracağız?

— O hiç olmaz.

— Ya ne olacak?

— En zor iş bu. Zengin ailelere mektup göndermeği düşünüyorum. Temiz basılmış süslü mektuplar... Terzihanenin açılacağı gün zengin, mükellef bir çay ziyafeti verip hepsini çağırmak...

— Ha!.. Bak, bu iyi fikir...

— Fakat onlara yepyeni elbiseler, gelinlikler, mantolar göstermeli. Daha evvelden hazırlamalı. Bunun için de terzihaneyi açmadan Paris'e gidip birkaç ay kalmalı. Sonra gelip bunları hazırlamalı.

— Aman, ne zor işmiş yahu!

— Başlangıçta zordur, sonraları kolaylaşır. İş müşterinin ayağını alıştırmakta. İşte o çok zordur. En aşağı bir iki sene ziyanı göze almalı.

— Dayansın Abdürrezzak.

— Hatta ben Paris'ten bir makastar, iki üç tane de birinci sınıf dikişçi getirmek istiyorum.

— Yamansın yahu! Sen adamakıllı kurmuşsun.

— Abdürrezzak kesenin ağzını açsa, Beyoğlu'nda kimse benimle başa çıkamaz.

— Vallahi benim de aklım kesti. Sen birinciliği alacaksın.

— Ben Paris'ten kendime bir de diploma uyduracağım.

— Gidip orada terzilik mi tahsil edeceksin?

— Hayır, onu da öğrendim. Terzilik akademileri var. Atölyelerine biraz devam etmek kâfi. Para ile alırsın diplomayı. Hem ben dikiş biliyorum. Makastarlık da biliyorum. Gustom da var.

Esma anlatıyordu. Gittikçe derinlere daldı. İşin inceliklerini o kadar iyi öğrenmişti ki, senelerden beri Bayoğlu'nda terzilik etmiş gibiydi. Ben onu hayran hayran dinlerken içimi gizli bir korku sarıyordu. Esma bu işte muvaffak olacaktı. Sonra? Para kazanacaktı. İstanbul'un en şık ve güzel kadınlarından biri olacaktı. Etrafını züppeler, zenginler, açıkgözler saracaktı. Uğraş dur, işin yoksa. Ben bunları düşünürken kaşlarım mı çatılmıştı, suratım mı asılmıştı, ne olmuştu, bilmiyorum, Esma efkârlandığımın farkına vardı.

— Ne oluyorsun? diye sordu.

İçimi çektim:

— Hiç, Esma, dedim.

Fakat çaktı.

— Neden korkuyorsun? dedi.

Korkak görünmeği sevmem. Fakat Esma'ya yalan söylemek de olmaz. Hemen gülümsedim:

— Korku değil ama, dedim, biraz pirelendim. Sen muvaffak olacaksın. Hiç şüphem yok bundan. Etrafını bir sürü adamlar saracak. Meselâ...

Sözümü kesti:

— Sen beni o zaman anlayacaksın! dedi.

Bunu o kadar güzel söylemişti ki, artık, hiçbir şey konuşmamıza lüzum yoktu, içim ferahladı. Elini öptüm.

11

Ertesi akşam, Abdürrezzak'la Taksim'de bir emlâk komisyoncusunun yazıhanesine gittik. Eskiden tanışıyorlarmış. Abdürrezzak nasıl bir bina aradığını anlattı.

Tellal düşündü:

— Benim elimde bu kadar büyük bir yer yok, dedi, fakat şurada, bahçenin karşısındaki apartmanlardan birinde, bir kat üstünde iki daire var. Birinde bir doktor oturuyor, ötekinde bir Ermeni madam. Kocası iki ay evvel öldü. Kendisi Amerika'ya gidecek. Daireyi başka birine ciro etmek istiyor. Doktor da çıkmak istiyor. İkisini de tutarız. Ev sahibiyle anlaşırız. İki daireyi birleştiririz. Olmaz mı?

Abdürrezzak başını salladı:

— Olabilir, dedi, şimdi gidip görebilir miyiz?

Komisyoncu telefon etti. Madam evde yokmuş. Ertesi güne sözleştiler. Abdürrezzak'la çıktık.

— Gel birkaç kadeh atalım, dedi.

Bir birahaneye girdik.

Birinci kadehte dedi ki:

— Ben elli yaşını çoktan geçtim. Hiçbir karıya tutulmadım gibi bir şey, bugüne kadar. Fakat Esma'nın her hali hoşuma gidiyor. Dün gece zehirlendi ya, kusarken bile hoşuma gidiyordu karı. Vallahi ticaret için değil, sırf onu memnun etmek için açacağım bu terzihaneyi. Ve muvaffak olacak, göreceksin.

Hemen tasdik ettim:

— Ben de eminim, dedim.

— Değil mi? Çok akıllı kadın be yahu! Görseydin, dün gece ne güzel konuştu benimle. Terzihanede neler yapaca-

ğını anlattı. Baktım, her şeyi hesaplıyor. Çok zeki.

— Öyledir.

Abdürrezzak şöyle bir geri çekildi ve gerdanını şişirdi:

— Ben sana bir şey soracağım, dedi, ama doğru cevap vereceksin. Şu ekmek dilimini eline al. Başına koy ve yemin et. Doğru söyleyeceksin.

Ekmeği öpüp başıma koydum.

— Hah! dedi, şimdi söyle. Esma ile senin aranda bir şey var mı?

Hemen yemini bastım:

— Vallahi ağabey, Esma'nın yüzünden ve ellerinden başka yerini gördümse iki gözüm çıksın.

— Canım görmek şart mı, karanlıkta da neler olur!

— Yok ağabey, Allah canımı alsın ki aramızda yok bir şey, olmadı bir şey.

— Fakat sen de ona tutkunsun galiba.

— Hayır, ben haddimi bilirim. Meteliksiz adamım. Esma ne yapacak beni.

— Paraya bakmaz, gönle bakar. Seni konuştuk biraz evvelki akşam. Toz kondurmadı.

— Sever beni. Fakat öylesi değil.

Abdürrezzak düşündü ve dedi ki:

— Allah bu kadını benim için yaratmış. Bir daha ben böylesini bulamam Zihni. Alayım mı şu kadını ne dersin?

Şişko belki de ağzımı arıyordu. Düşündüğümün tam aksini söyledim:

— Ben senin yerinde olsam, durmam, dedim.

— Alırsın ha?

— Alırım.

— Aşiftelik etmez mi?

— Etmez. Ne kadar doğru kadın olduğunu gördün.

— Orası öyle.

Ben bunları söylerken ödüm patlıyordu. Abdürrezzak Esma'yı almağa kalkarsa işler sarpa saracaktı. Kadın ona

varmaz. Varmayınca da Abdürrezzak terzihane işinden vazgeçer. Ustalık lâzım.

Abdürrezzak'ı caydırmalıyım. Fakat çaktırmadan.

— Çok doğru kadın, ev kadını. Ne düşünüyorsun? diye sordum. Maksadım ağzını aramaktı. Bakalım, nerelerde tereddüt ediyordu.

— İyi ama, dedi, ben serseri tabiatlı bir herifim. Çoluk çocuk sevmem. Bekârlıktan şikâyetim yok.

Düşünür gibi yaptım. Devam etti:

— Evlilik başa belâ, demişler.

— Fakat tatlı belâ.

— Yok canım. En güzel kadın evin içinde tatsızdır, insan bıkar değil mi?

— Öyle derler.

— Öyledir. Birçok arkadaşlardan bilirim. Hepsinin gözü dışarda. Evlendiklerine pişman değillerdir ama, çocuk severler. Ben hiç sevmem.

— Değil mi? İnsan çoluk çocuk sahibi olmak için evlenir.

Tasdik ettim:

— Orası öyle, dedim, çocuk sevmeyen evlenmemeli.

— Hah, işte, ben de böyle düşündüğüm için evlenmedim.

— Eh, dedim, evlenmek şart mı? Esma nasıl olsa senindir.

Hacının gözleri parladı.

— Öyle mi dersin?

— Bence öyle, dedim, senden hoşlanıyor.

— Hoşlanıyor, değil mi?

— Ben öyle görüyorum. Fakat sen daha iyi bilirsin.

— Bana da öyle geliyor. Sözümden dışarı çıkmıyor. Ne istersem yapıyor. O cenabet ıstakoz olmasaydı, mehtapta sandal gezmesine gelecekti.

—Acaba onu o eve götürseydin razı olur muydu?

— Orasını bilemiyorum. Daha bu kadının huyunu öğrenemedim. Bir bakıyorsun, çok aksi. Damarı tutarsa ortalığı birbirine katacak.

— Öyledir biraz.

— Benim de bu hoşuma gidiyor ya!.. Hani bazı enayi hovardalar, miras yediler vardır. Sevdikleri karı için neleri varsa hepsini yerler bitirirler, sonunda düdük gibi kalırlar. Ben onlardan değilim ama, bu kadına para yedirmek benim de hoşuma gidiyor.

— Değer doğrusu... Boşa gitmez... insan parayı sevdiği kadına harcamazsa ne anlarım o paradan?

— Sen de hovardasın be Zihni!

— No yapayım ki elime büyük bir para geçmedi.

Boynumu büktüm.

Abdürrezzak yüzüme bütün dikkatiyle baktı. Halime acıdı galiba. Tombul eliyle kadehi yakaladı, kadehime değdirdi ve dedi ki:

— Benim yanımda sen epey dünyalık edineceksin. Tam bana lâzım olan adamsın sen, işi çabuk kavradın. İyi çalışıyorsun. Senden evvelki herif dangalaktı.

— Teveccühünüz.

— Yok yok... Sana dalkavukluk edecek değilim ya!

— Estağfurullah.

— Doğruyu söylüyorum. Ayın sonunu bulalım. Ben sana bir iki bin lira çıkarırım.

— Allah ömür versin.

— Şimdi paraya ihtiyacın var mı? Biraz vereyim mi?

Ses çıkarmadım.

Elini cüzdanına attı, bir beş yüzlük uzattı:

— Al! dedi, ay sonuna kadar yeter sana bu, değil mi?

— Allah ömür versin!

Parayı cebe attım. Birdenbire Abdürrezzak'a ısınmıştım. Ah, arada Esma olmasaydı biz bu adamla ne iyi anlaşacaktık.

Birdenbire canlandı ve sordu:

— Şimdi nerededir o?

— Esma mı?

— Cihangir'de, teyzesinde olacak.

— Evini biliyor musun? Şimdi gidebilir miyiz oraya?

— Bir gidelim bakalım. Evini biliyorum.

Taksiye atlayıp gittik Ben Abdürrezzak'ı arabada bırakıp eve girdim, Esma'yı buldum. «Üçümüzün birlikte bir akşam yemeği yiyeceğimizi anlattım. Nazlandı. Fakat terzihane işinin ciddileşmeğe başladığını ona hatırlattım. Şu günlerde Abdürrezzak'ın gönlünü hoş tutmak lâzım geldiğini söyledim.

Beraber çıktık. Beyoğlu'nda bir lokantada oturduk. Abdürrezzak o akşam çok terbiyeli, hatta sevimliydi Esma'nın da buna hayret ettiğini görüyordum. Bir iki defa süzgün gözlerle haydudun yüzüne bakarak:

— Sen ne hoş adammışsın meğer! demişti.

Nedense kıskanmadım. Abdürrezzak benim için tehlikeli bir rakip değildi. Gözümün önünde idi. Püf noktalarını biliyordum.

O gece eğlendik. Terzihaneye dair hülyalar kurduk. Hepimiz, Esma'nın muvaffak olacağından onun kadar emindik.

12

Aradan bir ay geçti. Bu zaman zarfında olan bitenleri kısaca anlatayım:

Taksim'deki apartman tutuldu; terzihane ve imalâthane ruhsatiyeleri alındı; salonlar döşendi, dayandı; fevkalâde güzel el ve film reklâmları yapıldı. Beyoğlu'nda üç ressam açtıkları bir ilan bürosu bütün bu işleri üstüne aldı ve umduğumuzdan daha güzel yaptı. Bir de telefon uydurmağa muvaffak olduk.

Yalnız Fatih'teki işler parlak değildi. Bayilikler lâğvedildi. Ben Abdürrezzak'ın yanında çalışmağa başladım. Orada da işleri çabucak kavradım ve yükün büyük bir kısmını üstüme aldım. Abdürrezzak çok memnundu ve ikide bir bana:

— Seni bana Allah gönderdi, diyordu.

Herifin karaborsa dalaverelerini bütün incelikleriyle öğrenmiştim. Vergi dalaverelerini de kavradım. Çok çalışıyordum. Akşama kadar Abdürrezzak'ın işleri; öğleyin ve geceleyin terzihane işleri. Esma'nın da başını kaşımağa vakti yoktu. Karşı karşıya oturup bir kadeh bile içemedik. Abdürrezzak da bir daha onunla buluşamadı. Evvelâ Esma hastalanmış gibi yaptı, ertesi hafta Abdürrezzak sahiden hastalandı, nihayet işler bastırdı.

Artık ben de Bayoğlu'nda bir odada yatıp kalkıyordum. Nişanca'ya uğradığım yoktu. Zavallı Kürt Hasan da çıldırmış, Bakırköy hastanesine yollanmıştı.

Şimdi Esma büyük terzihanelerden adam ayartmağa çalışıyordu. Prömiyeri buldu. Birkaç dikişçi kız da buldu. Reklâmlar o kadar tesir yapmıştı ki, her Allah'ın günü

telefon çalıyor ve terzihanenin ne zaman açılacağı soruluyordu. Esma parlak bir küşat resmi ve çay ziyafeti hazırlıyordu.

Bütün bunlar mükemmel. Gel gelelim, ortada sunturlu bir mukavele meselesi vardı. Apartmanın kira mukavelesi de, ruhsatiyeler de hep Abdürrezzak'ın adına idi. İlk günlerin iş fırtınası içinde Esma da, ben de bunu düşünmemiştik, para bahsinde çok eli açık davranan Abdürrezzak'a gözlerimiz kapalı emniyet etmiştik. Fakat ben ayıldım ve bir avukatla konuştum. Arada mukavele olmadığı için, Abdürrezzak istediği zaman Esma'yı kapı dışarı edebilirmiş.

Ben bunu öğrenince Abdürrezzak'ın ağzını aradım.

— Onu karıştırma, dedi, benim hesabım başka.

Baktım ki herifin niyeti bozuk. Fena halde içerledim, fakat hiç sezdirmedim.

— Yamansın vallahi, dedim.

Abdürrezzak ne düşündüğünü söylemedi.

Ben pirelenmiştim. Bir akşam Esma'yı bir lokantada karşıma aldım:

— Bana bak, dedim, sen terzihanenin, ben Çakmakçılaryokuşu'nun iş kasırgası içinde mantara bastık, farkında değiliz. Bu herif bize oyun etti. Seninle mukavele yapmadı. Ben bir avukatla konuştum. Mukavele olmadığı için, Abdürrezzak seni istediği zaman bu işin başından atıp yerine başkasını getirebilirmiş. Hoş bunu avukata sormağa ne lüzum var? Besbelli bir şey. Biz düşünmedik. Abdürrezzak kesenin ağzını fazla açtığı için ona emniyet ettik. Daha doğrusu toyluk ettik.

Esma kıpkırmızı oldu ve dikildi:

— Ay! Boşuna mı uğraşıyorum? diye bağırdı.

— Şimdiki vaziyette öyle. Şişkonun insafına kalmış.

— Fakat ben olmadan bu iş yürür mü?

— Yürümez. Bunu o da bilir. Fakat seni avutur. İş mu-

vaffak olduktan sonra seni atlatmağa çalışır.

— Ben şimdiden mukavele isterim.

— Yapmazsa?

— Terzihanesini de imalâthanesini de başına çalar, çıkarım.

Düşündüm. En kestirmesi bu idi. Fakat bunca emek boşa gidecekti. Bir daha Esma'nın Abdürrezzak gibi zengin bir vurguncuya, hovarda bir sermayedara çatması mümkün değildi. İnsana bütün ömründe böyle bir fırsat bir defa düşer. Bunları Esma'ya anlattım ve:

— Dur, dedim, acele etme. Ben ağzını aradım. Bir şeyler geveliyor. Ne düşündüğünü söylemedi ama maksadını çaktım,

Esma bağırdı:

— Avucunu yalasın. Tırnağımı koklatmam ona.

— Yaşa. Fakat onun maksadı seninle evlenmek.

— Allah göstermesin.

— Âmin. Şimdi ne yapalım da bu herifi kıskıvrak bağlayalım? İşi kestirip atmak kolay. Marifet yıkmak değil, yapmaktır.

Esma gözlerimde zekâmı arayarak yüzüme baktı ve sordu:

— Ne yapalım öyleyse?

— Sen yarın sabah hana damla. Onunla ciddi konuşmak istediğini söyle, öğleye doğru gel. Beraber yemeğe çıkınız. Mukavele meselesini aç bakalım ne diyecek? Ona göre hareket edelim.

— Peki. Sen de gel bizimle beraber.

— Olmaz. Belki benim yanımda açılmaz. Sen konuş. Kavga etme, ipi koparma, maksadını anla.

— Peki

— Yarın akşam yine seninle burada buluşalım.

Ertesi gün öğleyin Esma yazıhaneye geldi. Abdürrezzak'la beraber çıktılar. Akşama aynı lokantada buluştuk. Esma'nın kaşları çatıktı.

— Tıpkı senin söylediğin gibi, dedi, ben ona mukavele istediğimi söyleyince:

«— Esmacığım, dedi, aramızda böyle şeylere ne lüzum var? Benim bütün malım, mülküm, param, canım senin. Şunun şurasında on sene daha ya varım, ya yok. Kimsesiz bir adamım. Bütün bu kazandıklarım kime kalacak? Sen varsın işte. Ben sana gönül bağladım. Yoksa bunca masrafa girer miydim? Görüyorsun: Bir dediğin iki olmuyor. Daha ben dudağımı senin yanağına değdirmedim. Demek ki maksadım başka.

«Ben de ona dedim ki:

«— Teşekkür ederim. Siz eli açık bir insansınız. Terzihaneyi sayenizde açacağız. Fakat bu bir ticaret işidir. Kazanırsak beraber kazanacağız. Ve ben eminim ki kazanacağız. Şimdiden müşteriler sabırsızlık içinde. Herkes bekliyor. Beyoğlu piyasası de merak İçinde. En iyi terzilerin adamlarını ayarttık. Nasıl çalıştığımı görüyorsunuz. Bu iş başka, söylediğiniz başka. Biz aramızda mukaveleyi yapalım, sonra ötekini düşünürüz.

«— Hay hay, dedi, yaparız, mukavele dediğin nedir? Bir kâğıt parçası. Onu da yaparız. Şimdi benim başımı kaşıyacak vaktim yok. Avukatımla görüşürüm. Hazırlar. Sen de görürsün fakat bana biraz izin ver. Aklımı başıma toplayayım.

«— Peki, dedim, birkaç gün geçsin.

«— Birkaç gün, birkaç hafta, bilemem. Acelesi ne? Ben sana bu kadar emniyet ettim, senin bana hiç mi emniyetin yok?

«— Estağfurullah, emniyet meselesi değil, her iş zamanında yapılmalı değil mi?

«— Tabii... Fakat terzihane daha açılmadı, acelesi ne?

«— Mukavele terzihane açılmazdan evvel yapılmaz mı?

«— Öyle, öyle... Fakat görüyorum ki sen beni yabancı yerine koyuyorsun.

« O zaman dayanamadım ve dedim ki:

«— Yabancı değilsin de nesin? Akraba mıyız Abdürrezzak Bey? Nihayet iki ortağız, değil mi? Fazla bir yakınlık var mı aramızda?

«Ben bunu söyleyince çok canı sıkıldı. Tombul yüzü buruştu. Vallahi şirin adam, biliyor musun? Ben git gide ona ısındım, öyle söylediğime de pişman oldum. Yanımda olsaydı, elini tutacaktım, hatta tombul yanağını okşayacaktım. Haydut falanmış ama ben bir fenalığını görmedim. Kalbini kırmalı istemem. Dedim ki:

«— Yoo...k, hatırınıza fena bir şey gelmesin. Demek istiyorum ki akraba falan değiliz. Fakat ben sizi her yabancı ile bir tutar mıyım?

«— Öyleyse Esmacığım, dedi, bu mukavele işinde beni fazla sıkmazsın, değil mi?

«— Peki, dedim, fakat siz de beni fazla sıkmayın. Ben de üzülüyorum.

«— Hayır, senin üzülmeni istemem ben. Fakat öteki meseleyi düşün biraz. Olmaz mı?

«— Peki! dedim.

«Akşama kadar hep bunu düşündüm Senden ne saklayayım? Zihnim biraz yattı.

Esma'nın yüzüne dikkatle bakarak sordum:

— Neye zihnin yattı?

— Abdürrezzak'ın söylediği şeye.

— Yani... Onunla evlenmeğe ha?

— Ne yapayım? Başka çare olmazsa, koskoca işi bırakayım mı? Yıllardan beri hülyasını kurdum.

— Ne çabuk fikir değiştirdin Esma? Dün «Allah göstermesin» diyen sen değil miydin?

— Bendim ama sen de bu iş bozulursa çok yazık olur, demiyor muydun?

Artık sesimi çıkarmadım, başımı eğdim ve sustum. Esma da sustu. Tanıştığımızdan beri aramıza en büyük uçurum şimdi girmişti. Başımı kaldırdım ve işaretle garsondan hesap istedim.

Esma sordu:

— Niçin acele ediyorsun?

— Biraz kendi başıma kalmak istiyorum, dedim.

— Haydi, bize gidelim, dedi.

Sesi hafifçe titriyordu. Pişman olduğunu hissettim. Fakat geç kalmıştı. Ondan hemen uzaklaşmak istiyordum. Ne tuhaf şey bu sevda! İnsan bazen en sevdiği kadının yanında bir saniye durmak istemiyor. İçimi derin bir keder sarmıştı. Caddelerde, şapkamı elime alarak, nereye gideceğimi bilmeden rastgele yürümek, yorgunluktan baygın düşünceye kadar yürümek istiyordum.

Hesabı verdim ve çıktık.

Esma kolumu tuttu ve bırakmadı:

— Haydi, dedi, gidelim bize.

Kederden incelmiş bir sesle:

— Mümkün değil, Esma, dedim.

— Niçin Zizi? Gücendin mi bana?

İlk defa bana «Zizi» diyordu; sesi o kadar tatlı geliyordu ki, yumuşamamak için, dudaklarımı kanatacak kadar ısırmağa mecbur oluyordum. Cevap vermeden kolumu ondan kurtarmağa çalıştım.

— Gelmezsen, ben de sana gücenirim, dedi.

Sonra, çocuk aldatır gibi ilâve etli:

— Bak, sana neler anlatacağım.

Birdenbire kolumu çektim ve bütün ciddiyetimle dedim ki:

— Hayır Esma. Ne ben çocuğum, ne de sen. Hakkın var. Senelerden beri bir terzihane açmağı düşünmüşsün. Eline bir fırsat geçmiş. O karaborsacı da şirin adammış.

Ona ısınmağa başlamışsın. Bana ne demek düşer? Allah bahtiyar etsin.

— Yavrum, neler söylüyorsun? Ben sana düğün davetiyesi mi gönderdim? Ortada fol yok, yumurta yok. Sen benim candan arkadaşımsın. Ne düşündümse söyledim sana. Aklımdan geçen her şeyi yapar mıyım ben? Terzihane de, Abdürrezzak da yerin dibine batsın. Ben senin sayende onu tanıdım. Seni kırar mıyım hiç?

Bu sözler beni ağlatacak kadar sevindirdi.

— Esma, sevgilim...

Diyebildim ve beraber yürüdük.

Koluma girmiş:

— Sen çocuksun, çocuk! diyordu.

— Bilmiyorsun. Esma, bilmiyorsun. dedim, içim yanıyor. İnsanın gönlüne derece koymak mümkün olsa, benim ateşim kırk dereceyi de geçer.

— Ya benimki? diye sordu ve güldü.

— Seninki otuz altı buçuk.

— Budala!

— Bilemedin otuz yedi buçuk. Fazla değil. Bak, sen gülebiliyorsun. İşin alayındasın.

— Ben senin kuruntularına gülüyorum. Bunların kuruntu olduğunu bilsen, sen de gülersin.

— Tabii, dedim, bir kadının senin kadar sevilmesi için, senin kadar zeki olması lâzım.

— Sen benden daha açıkgözsün Zizi.

— Ben açıkgözüm ama zeki değilim senin kadar.

Köşe başında durdum:

— Ruhum, dedim, barıştık. Eve kadar gelmeyeyim. Çok yorgunsun sen. Yarın sabah da erken kalkacaksın. Ben akşama doğru terzihaneye uğrarım.

— Peki canım.

İki elini de öptüm ve ayrıldım. Ellerini değil, yaya kaldırımında bastığı yerleri bile öpmek istiyordum. Onu o

kadar seviyordum. Eğer dargın ayrılsaydım, bu gece bana dünya zindan olacaktı.

Ertesi gün öğleye doğru Abdürrezzak bana:

— Buradan ayrılma, yemeği beraber yiyeceğiz, sana söyleyeceklerim var, dedi.

Anladım ki Esma'dan ve mukavele meselesinden bahsedecekti. Yanılmamışım. Beni Mısır Çarşısı'ndaki lokantaya götürdü.

— Evlât, dedi. Esma mukavele istiyor. Dün gece düşünüp taşındım. Çok naz âşık usandırır. Bu karı cilve yapmağa devam ederse benden paso.

— Hakkın var.

— Sen bana hep hak verirsin. Fakat iyi dinle. Yaş elliyi aştı. Geçen günkü hastalığımda böbreğimde taş olduğu da anlaşıldı. Bir iki sene sonra bana bakılmak ister.

— Tabii. Evlenmelisin artık.

— Hayır, ben evlenemem. Sen Esma'ya söylediklerime bakma. Evlenemem onunla ben.

— Esma'ya ne söyledin? Bilmiyorum ki.

— Bilirsin. Ağız yapma. Her şeyi bilirsin sen.

— Aman, sevgili patronum...

— Dinle beni. Esma ile ben ancak metres yaşayabilirim. O da buna yanaşmaz. Velhasıl, olmayacak bu kadınla. Ben kararımı verdim.

— Terzihaneyi kapatacaksın demek.

— Hayır. Artık bir kere başlamışız, açarız. Fakat mukavele falan yapamam. Canı isterse çalışır, istemezse orasını idare edecek başka birini buluruz. Zaten ben terzihaneden ziyade imalâthaneye ehemmiyet veriyorum. Esma bana emniyet eder de çalışırsa, ne kazanırsak paylaşırım onunla. Fakat yük altına giremem Canım istediği zaman ben terzihaneyi kapatabilmeliyim. Bakarsın iş yürümez.

Mukavele var diye ziyanda ısrar edemem. Anladın mı? Esma benimle ne evlenir, ne de metres yaşar. Farkındayım ben. Bu karıda ümit yok.

— Ne biliyorsun, hazret?

— Biliyorum. Sevdalı o.

— Kim!

— Esma.

— Kime sevdalı?

— Ağız yapma. Sen bilirsin.

— Gözüm çıksın ki bilmiyorum.

— Sus! Bana iyi oyun oynadınız ama yutmam ben.

— Ne oyunu Abdürrezzak Bey? Ne söylüyorsun Allah aşkına? Anlamıyorum.

— Cin gibisin. Anlarsın. Esma senin metresin. Birbirinize tutkunsunuz.

Hemen önümdeki ekmek dilimine yapıştım, öpüp başıma koydum.

— Vallahi de yanlış, billahi de... Esma benim metresim ha... Eğer öyleyse şu ekmek beni çarpsın.

— Her ne hal ise... Artık öyle olmuş, böyle olmuş, bence müsavi. Bana başka bir karı lâzım.

Ne demek istiyordu? Numara mı?

Benim bunlun Esma'ya söyleyeceğimi biliyordu da onu yola getirmek sevdasında mıydı?

— Vaktim yok, dedi, Bayoğlu'nda bir lâmelif çeviremiyorum. Çok dolaşmalı. Yoksa neler düşer. Para var da vakit yok. Esma'ya da onun için bağlanıp kaldım ya... Onun suratına mı bakardım ben.

— Fakat ağabey, dedim, vallahi muvaffak olacak o terzihane işinde. Nasıl çalışıyor bir bilsen...

— Biliyorum Zihni. Ben insanı göz bebeğinden şipşak anlarım. Becerikli karı. Hem de doğru karı. Hepsine eyvallah. Fakat bu terzihane kazansa da ne kazanacak? Bilemedin ayda üç, beş bin lira.

— Fena mı?

— Yarısını karı alacak. Üst tarafı benim dişimin kovuğunda kalmaz. Bak o çuval işi olmak üzere. Sen Yahudiyi iyi atlattın. O iş olursa, vurduk. Sana da bir yirmi bin kâğıt çıkar.

— Hay gözünü seveyim.

— İzmir'den mektup bekliyorum. Bugün yarın gelir.

— Aman!

O zaman beynimde bir şimşek çaktı:

— Ağabey, dedim, sen şimdiye kadar terzihaneye ne harcadın?

Maksadımı anladı ve başını salladı:

— Sana mı devredeyim? diye sordu.

— Yok, hani, öyle bir niyetim yok ama, aklımdan geçti, sordum.

— On bin kâğıdı geçti. Satayım mı sana?

Gözümün içine bakıyordu. Ağzımı mı arıyordu?

— Hayır, dedim, öyle bir şey düşünmedim.

— Ne sordun öyleyse?

— Merak ettim de.

— Defterde parça parça var. Toplamadım. On bin liradan fazladır. On beş bini bulacak. Para değil. Fakat sıkıntılı iş.

— Sıkıntısı Esma'ya.

— Orası öyle.

Düşünceye daldı. Sonra birdenbire «Anasını satayım» der gibi başını omuzlarının üzerinde şöyle bir savurdu:

— Geç! dedi, ben büyük işleri bile bu kadar düşünmedim. Şimdi bana candan bir karı lâzım. Bu gece Beyoğlu'nu bir kolaçan edeceğim.

Beni de çağıracak sandım ve korktum. Nedense, Abdürrezzak'ı tanıdığım günden beri onunla beraber olmak yüreğime sıkıntı veriyordu. Meteliksizken beni paraya ve

biraz rahata kavuşturan bu adamı sevemedim, gitti. Arada bir, ben de Esma gibi ona ısınıyor, sonra çarçabuk soğuyordum. Çünkü herifin adamakıllı bir tabiatı, bir karakteri yoktu. Gün görmüş, kibar bir adam desem, değil. Mirasyedi desem değil. Külhanbey desem, değil. Ayyaş değil, içmesini bilmez; çapkın değil, kadınlara muamele etmesini bilmez; kumarbaz değil, aşçı iskambilini de bilmez. Velhasıl onu şu belli başlı insan raflarından birine koyamadım. Hangisine koysam, bir tarafı sarkıyor.

Akşam üstü terzihaneye uğradım ve hepsini Esma'ya anlattım. Kadın Öfkesinden kıpkırmızı oldu. Nerdeyse camı çerçeveyi indirip dışarıya ağrıyacaktı.

— Sabret, dedim, göreceksin, ben bu meseleyi nasıl halledeceğim. Bu terzihane şenindir Esma. Yoksa benim yüzüme bakma. Emin ol buna.

— Fena sinirlendim. Haydi bu akşam beni çalgılı, danslı bir lokantaya götür de içelim ve dans edelim, olmaz mı?

— Aman Esmacığım, ne güzel düşündün bunu. Seninle hiç dans etmedik.

Cazbant çalınan, çoğu ecnebilerle dolu bir lokantaya gittik. Yemek zamanıydı. Dans eden yoktu. Bir köşeye çekildik.

Esma etrafına baktı:

— Burası ne kibar, ne güzel yer, dedi.

Fakat mahzundu. Mukavele meselesinin onu adamakıllı üzdüğünü görüyordum. Ben de sinirliydim.

— Şu çuval işi olur da Abdürrezzak bana yirmi bin lira verirse terzihaneyi satın alacağım, dedim.

Esma başını iki yana doğru salladı:

— Ah, dedi, ne iyi olur, Yarabbi! Ben o zaman senden mukavele istemem.

— Ben terzihaneyi alırsam sana hediye edeceğim, bütün mukavele ve ruhsatiyeleri senin adına geçireceğim.

Esma, benim arkamdaki masada tek başına oturan bir kadının elbisesine dikkatle bakıyordu. Bana doğru eğilerek, alçak sesle:

— Ne güzel elbise! dedi, nerede yaptırdı acaba?

— Şimdi sen herkese terzi gözüyle bakmağa başladın Esma.

— Vallahi çok güzel. Her halde Paris'te falan yapılmış. Ecnebi mi o kadın acaba?

— Şimdi anlarız.

Garsona bir işaret ettim ve arkada oturan kadının ecnebi olup olmadığını sordum.

— Hayır, dedi, ecnebi değil galiba. Güzel Türkçe konuşuyor.

— Kimdir acaba?

— Bilmiyorum. Son zamanlarda geliyor bize. Ondan evvel hiç görmedim. Hep yalnız geliyor, yemek yiyor, gidiyor.

Garson, uzaklaşınca, ben arka masadaki kadını daha iyi görebilmek için, Esma'nın yanına oturdum.

— İster misin, bu kadınla tanışayım, seni de tanıştırayım? dedim.

Selma canlandı:

— Yapabilir misin? diye sordu.

— Tabiî.

— Ama bir falso olmasın. Burası kibar yer.

— Hiç korkma. Ben de ona kibarca yanaşırım. Sen de şaşarsın

— Ah, çok iyi olur. Hatta... Kabilse gelsin masamıza.

— Kıskanmaz mısın?

Esma cevap vermedi. Susması akıllılıktı. Kıskanması bana emniyetsizlik, kıskanmaması sevgisizlik demekti.

Kadın da bize dikkatle bakmağa başlamıştı. İki defa

göz göze geldik. Birincisinde ben gülümsedim, o ciddi durdu ve gözlerini hemen çevirdi. İkincisinde o gülümser gibi olmuştu. Fakat emin değildim.

Bir aralık tabakasından bir sigara çıkardı ve kibrit arar gibi yaptı. Hemen fırladım yanına koştum, çakmağımı tutuşturdum ve sigarasını yaktım. Gülümsedi ve teşekkür etti.

— Yalnız mısın? diye sordum.

— Evet dedi.

— Nişanlım elbisenizi çok beğendi. Kendisi terzidir. Nerede yaptırdığınızı merak ediyor. Eğer masamıza teşrif ederseniz çok memnun oluruz.

Esma da uzaktan gülümsedi:

— Memnun oluruz, dedi.

Kadın nazlanmadı, kalkarken, başını sudan çıkarıyormuş gibi şöyle bir dalgalandırışından, bir omzunu öne doğru alıp kırıtışından anladım ki: Esnaftır. Fakat biçimli ve kibar soyundan. Âlâ. Bizim Abdürrezzak'a göre tam.

Kendimi ve Esma'yı takdim ettim. O da adının «Jale» olduğunu söyledi. Kocası Amerika'da imiş; onun burada yalnız canı sıkılıyormuş; her akşam lokantada tek başına yemek yiyormuş. Üstündeki elbiseyi geçen sene Paris'te yaptırdığını anlattı. Esma Jale'yi gayet kibar bakışlarla dinliyordu. Ağzından bir iki kelime çıkıyor, dudaklarının etrafında silik bir gülüş görünüp kayboluyordu.

Jale geveze idi. Konumağa iştahlı bir kadının tek başına oturmaktan patlayacak kadar sıkılmasına inandım. Fakat öyle esnafça, patavatsız, laubali konuşuyordu ki, bütün «Amerika ve Paris» hikâyelerini yutmağa yanaşmadım. Kocasının Amerika'da olduğu masaldı.

Belki tanıdığı heriflerden biri oraya gitmişti ve buna arada bir resimli kart üzerinde selâm yolluyordu. Üstündeki elbise Paris'ten gelmiş olabilirdi, fakat Jale'nin Paris'te birkaç sene kaldığına dair hikâyeleri de masaldı. Bana ne? İsterse doğru olsun. Ben ona Abdürrezzak'ın gözleriyle

bakıyor, içimden: «Tamam, diyordum, şişko buna bayılacak. Bu da onun gibi zengin bir herif arar. İkisini tanıştırır ve Esma'yı da, terzihaneyi de kurtarırım. Fakat ustalık lâzım. Jale'yi Abdürrezzak'a birdenbire kaptırmamak onu elimde yem gibi kullanmalıyım.»

Esma da bu maksadımı anlıyormuş gibi, karıya hem dostça, hem de kibarca muamele ediyordu. Viskiler geldi. Jale nazlanmadan kadehleri yuvarlıyordu. Çabuk sarhoş oldu ve kahkahalar atmağa başladı. Bayağıydı ama sıcak kanlıydı. Esma'yı tanımasaydım, bu kadına tutulabilirdim. Gittikçe hoşuma gitmeğe başladı. Fakat Esma'ya sezdirmiyor, ben de biraz ağır alıyordum.

Kadın içtikçe içini dökmeğe başladı. Amerika'daki kocasıyla ayrılmak üzereymiş. Biraz daha sonra, bu adamın kocası olmadığını, İstanbul'da beş sene kadar beraber yaşadıklarını söyledi. Tamam. Biz çakarız. Herifin daha fazla soyulmağa dayanamadığını da itiraf etti ve nihayet:

— Ah Esmacığım, dedi, genç erkek istemem, güzel de olmasın, malûmatlıdan hiç hoşlanmam, züppeleri sevmem. yaşlı olsun, fakat paralı olsun. Sen de öylesin değil mi?

Nişancalı Esma bile bu kadar laubalilikten hoşlanmıyor, fakat benim hatırım için gülümsüyordu. Biraz daha otursaydık, Jale adamakıllı cıvıtacaktı. Kahkaha üstüne kahkaha atıyor, herkesin bakışlarını üzerimize yağdırıyordu.

Esma masanın altından beni dürttü. Hesabı verdim. Hep bir arada çıktık ve bir taksiye atladık.

Jale arabanın içinde bağırıyordu:

— Evvelâ beni evime götürün, bu saatte yalnız kalamam.

Esma onun nerede oturduğunu sordu. Bulgarçarşısı'nda bir apartmanda imiş. Evvelâ Cihangir'e gidip Esma'yı bıraktık. Ben bu sefer şoförün yanından ayrılıp kadının

yanına oturdum. Otomobil kalkar kalkmaz Jale boynuma sarıldı:

— Ayol, dedi, sen bayağı benim hoşuma gittin.

Ben toy bir kız gibi silkindim ve kendimi çektim:

— Aman yapma! dedim.

— Ne o? Ne var? Hasta mısın?

— Hasta falan değilim, turp gibiyim, fakat sevdalıyım.

— Canım o başka, bu başka. Haydi, gel seni pansiyona götüreyim. Ben davet ediyorum.

Hemen şoföre emir verdi:

— Park Otele çek.

— Bu akşam olmaz. Jale, yorgunum.

— Ben seni diriltirim.

Çattık. Karı gözümden düşüyor, fakat tecrübe hoşuma gidiyordu. Böylesini görmemiştim. Bütün o sululuğu içinde Jale'nin kibarca bir hovardalığı da yok değildi.

Paviyonda viskileri çektik ve dans ettik. Oldukça derli toplu adamlarla selâmlaşıyordu. Ben oralarda görülmüş bir sima olmadığım için, Jale'nin tanıdıkları bana hayret ve dikkatle bakıyorlardı. Aldırmadım.

Oturduğumuz zaman sordu:

— Sen kime sevdalısın. Esma'ya mı?

— Sorma! dedim.

— Sormağa ne hacet, besbelli! dedi.

— Nereden belli?

— İnce kadın.. Beğendim vallahi... Kimin nesi o? Kibara benziyor.

— Öyledir.

— Nerede yakaladın onu? Dul mu? Kocası onu boşadı mı? Senin eline nasıl düştü?

— Düşmedi.

— Haydi, haydi.

— Sen onu bırak da bana söyle Jale: Zengin bir erkekle tanışmak ister misin?

Karı hemen doğruldu ve etrafına bakınmağa başladı:

— Nerede? Hani? Burada mı?

— Burada değil.

— İstemez olur muyum ayol? Paralar suyunu çekti. Elmaslarımı Emniyet Sandığı'na koydum Yedi bin liradan fazla borcum var. Bulsana bir moruk bana. Hacı ağa da olsa razıyım. Seni istediğin şekilde memnun ederim.

— Ağzını topla. Ben Doğruyol vasıtası mıyım?

— Ne kızıyorsun ayol? Şimdi her şey menfaat.

— Anladık ama benim mesleğim bu değil.

— Senin mesleğin nedir?

Durakladım. «Tüccarım» diyemedim. Neyim ben? Düşündüm.

— Ayol, dedi, ne biçim zanaatın var? Hatırına gelmiyor.

— Ben komisyoncuyum

— Ne komisyoncusu?

— Tuhafiye üzerine iş yaparım.

— Pek cana yakın, açıkgöz, pişkin bir adama benzersin.

— Öyleyim.

— Kimdir o zengin adam? Çok mu zengin?

— Oldukça,

— Ne zaman tanıştırırsın beni?

— Sen bana adresini ver, Ben konuşayım onunla. Seni ararım.

— Telefon et bana.

— Telefonun var mı?

— Var.

Numarasını kaydettim.

— Pekâlâ, dedim, bir iki gün içinde sana telefon ederim. Fakat bak sana bazı şeyler söyleyeceğim, dikkatle dinle. Açık konuşacağız.

— Söyle.

— Ben çakarım. Gözümden kaçmaz. Sen esnafsın. Eline bir iki enayi geçirmişsin, yolmuşsun, onların kırıntılarıyla geçiniyorsun, fakat yenilerini bulamıyorsun.

Jale kırıtarak:

— Ey, sonra? dedi.

— Bulamıyorsun, çünkü kabahat sende.

— Neden?

— Sulusun.

— Sulu sensin, terbiyesiz, neden sulu oluyormuşum?

— Kızma sultanım. Senin iyiliğin için söylüyorum. Çok konuşuyorsun, çabuk cıvıtıyorsun.

— Dayanamam, lâkırdıyı severim, konuşmazsam patlarım.

— Fakat sen sustuğun zaman bir harikasın. Erkeği mahvedersin. Konuştuğun zaman gözden düşersin.

— Melâhat de bana öyle söyler.

— Melâhat kim?

— Bir arkadaşım. Kendisi benden daha gevezedir.

— Zaten sizin gibilerin bayağılık dillerindedir. Gönülleriniz kibardır. Bak sen hovarda bir kadınsın. Elin açık. Merhametsizsin. Onun için para sahibi olamıyorsun.

Jale hayretle geri çekilerek, alçak sesle:

— Sen falcı mısın ayol? dedi.

— Dinle, papatya!

Ben atmıştım. Jale sıçradı ve bağırdı:

— Ay çıldıracağım! Ne biliyorsun? İsmail bana hep «Papatya» derdi.

— Ben daha çok şey bilirim. Dinle.

— Dinliyorum. Sabaha kadar seni dinleyeceğim. Vallahi hoş adamsın. Seni ben daha evvel niçin tanımadım? Buralarda hiç görünmüyordun. Yeni kazanmağa başladın galiba! Vurguncu musun sen de?

— Yahu! Susmağı öğren biraz, dinlemeyi öğren. Yoksa bir fırsat kaçıracaksın. Sana tanıtacağım adamın karşısında dilini yutacaksın, anladın mı?

— Konuşkanlardan hoşlanmaz mı o?

— Hoşlanır ama, sen konuşurken ne mal olduğunu belli ediyorsun. Az konuş. Dikkat et, bu sözüme. Sonra avı elden kaçırırsın

— Peki, sonra?

— Ben seni ona paşa kızı diye tanıtacağım.

— Yalan mı? Benim babamın annesinin dayısı «Paşa» imiş.

— Babanın annesinin dayısının kızının büyükbabası olmasın!

— Alay etme. Vallahi. «Paşa» derlermiş ona.

— «Derlermiş» ne demek? Sahici «Paşa» değil miymiş?

— Bilmiyorum işte, o kadar biliyorum.

— Peki senin baban neciymiş?

— Sorma onu?

— Söyle be! Sen açık yürekli bir kadınsın.

— Yoğurt tüccarı imiş.

— Yoğurt tüccarı ne demek? Çiftliği mi varmış, yoğurt mu çıkarırmış?

— Hayır, satarmış.

— Mağazası mı varmış?

— Hayır.

— Dükkânı mı varmış?

— Hayır... Sokakta dolaşır, satarmış.

— Suna «Yoğurtçu» desene!

Cazbandın sesim bastıran uzun bir kahkaha koy verdi.

Dedim ki:

— Sen Topçu Müşürü Seyfullah Paşa'nın torunusun. Farzet ki annen baban yeni ölmüş. Onlar sağken bir çapkınla nişanlanmış ve kazaya uğramışsın. Günahın meydana

çıkacak diye evlenmekten korkmuşsun. Seni isteyenlerin hepsini reddetmişsin. Onlar ölmüşler. Sen bir başına kalmışsın. Toysun. Az konuşursun, gözün toktur. Hele parada hiç gözün yoktur. Anladın mı? Farz et ki bir filmde role çıkıyorsun.

— Ah artistliğe bayılırım. O söylediğin adam filimci mi? Artist mi arıyor? Beni bir kere yerli filimlerden birine çıkaracaklardı. Fakat stüdyoda, hani o Şehir Tiyatrosundaki kadın yok mu? İşte o...

— Dur yahu! Sus biraz! Karadenizli misin sen? Ne çok konuşuyorsun! Dinle beni.

— Dinliyorum. Bursalıyım ben. Hani oradaki meşhur kebapçı yok mu? İki sene babamdan yoğurt almış

Kalkar gibi yaptım:

— Sen beni dinleyecek misin? Yoksa gidiyorum.

— Söyle ayol. Sen de ne sinirli herifsin.

— Hangi sinirli? Sen adamı deli edersin.

— Söyle, dinliyorum vallahi.

— Rol falan değil. Tanıtacağım adamın karşısında böyle hareket edeceksin. Ona hafif tertip ümit vereceksin, fakat yüz vermeyeceksin. Öyle tenha yerlerde, otomobillerde falan coşup boynuna sarılmak yok.

— Ben içersem dayanamam ayol. Kıskanır mısın?

Bağırdım:

— Kızım, hâlâ anlamıyor musun? Bütün bunlar senin göze girmen için. Böyle yanarsan Abdürrezzak seni sever, kesenin ağzını açar.

— İyi ama, ben huyumu nasıl değiştireyim?

— Ben seni idare ederim. Gözünü benden ayırma ve işaretlerime dikkat et. Sözlerimden dışarı çıkma. Bana haber vermeden adamın istediklerini yapma.

— Senin bunda ne çıkarın var?

— Ha!.. Bak, o da ayrı mesele. Ben senden ne para iste-

rim, ne de başka bir şey. Abdürrezzak hovardadır, çok cömerttir. Gözüne girersen seni prenses gibi yaşatır.

— Nasıl adamdır?

— Cömerttir, dedim ya.

— Kaç yaşında?

— Elliyi epeyce geçkin.

— İşte o iyi.

— Şişman.

— Olsun. Ben kışın tombulları severim.

— Yazın sevmez misin?

— Kışın şişman, yazın zayıf erkek.

— Kışa kadar bekleyemeyiz yavrum. Şimdi elde bu var. Canın isterse.

— Kısa boylu mu?

— Elinin körü. Bir metre altmış dört santim.

— Benden kısa ayol.

— Fakat aklı senin aklın kadar kısa değil.

Dansa kalktık ve bir Samba oynadık. Jale fazla bel kıvırıyor ve bazı münasebetsizlikler yaparak eşten dosttan alkış topluyordu.

Adamakıllı sarhoştu:

— Hişt! dedim, doğru oyna.

Başını omzuma koyuyor:

— Sana rastladığım ne iyi oldu, diyordu, içim açıldı.

— Anladık ama herkes bize bakıyor. Dans bitince gidelim.

— Hemen gidelim. Beni eve götür.

— Peki.

Otomobilde boynuma sarılacak oldu, kollarını sımsıkı tuttum:

— Allah aşkına doğru dur, dedim, kızdırma beni.

— Hiç senin gibi erkek görmedim. Ayol beni beğenmiyor musun? Eve gidelim de sen vücudumu gör benim.

Sokakta peşime düşen düşene.

— Anladık iki gözüm ama, ben sevdalıyım, sevdalı.

Apartmanında kapıcı yoktu Dış kapıyı da anahtarla açtı. Elinden kurtulamadım. Beni ikinci kattaki dairesine götürdü. Salon şık, fakat dağınıktı. Elimden tuttu, beni divanda yanına oturttu. Elimi göğsünün üstünde gezdirdi:

— Nasıl? dedi.

Sonra:

— Ay fena oluyorum, diye bağırdı.

Titriyordu. Birdenbire boynuma sarıldı ve beni öpmeğe başladı. Bir silkinişte ayağa kalktım. O benden evvel davrandı, koştu, kapıyı kilitledi ve anahtarı aldı.

— Seni bırakmam! diye bağırdı.

Sanki ben kadındım, o erkek. Cins değiştirmeğe razı olmadığımı ona hissettirmek istiyormuşum gibi kaşlarımı çattım ve sesimi kalınlaştırarak dedim ki:

— Bana bak. Ben böyle sululukları sevmem. Aç kapıyı. Gideceğim.

O da kaşlarını çattı ve bir elinin işaret parmağını havada salladı:

— Bir yere gidemezsin. Bu gece sen benimsin.

— Zorla mı?

— Hayır. Biraz sonra sen yalvaracaksın. Şimdi uzan şu divana arka üstü

— Ne olacak?

— Uzan.

Başımı arkaya doğru salladım:

— Geç.

Karının yüzü kıpkırmızıydı. Alay etmediği muhakkaktı. Sarhoşluğun verdiği azgınlığı son kerteye geliyordu. Ömrümde böyle bir hali ve manzarayı ilk defa gördüğüm için, bakakalmıştım.

Jale gözlerini yumdu, açtı, derin bir nefes aldı ve divanı göstererek tekrarladı:

— Uzan şuraya, yoksa fena olur.

Bir omzumu yukarı kaldırdım:

— Fena olup da ne olacak? dedim.

— Krizim tutar.

— Ne krizi?

Ellerini bana uzattı:

— Bak! dedi, titriyorum.

— Sonra?

— Bütün vücudum kaskatı olur. Nefesim kesilir. Bağıra bağıra açılırım. Apartman halkı buraya toplanır. Kepaze oluruz.

Durakladım ve önüme baktım. Mesele. Bütün bunları Esma'ya anlatsam inanır mı? İnansa da mazur görür mü? Ne haldeyim? Göz ucuyla Jale'ye baktım. Güzel karı. Muhakkak. Fakat içim istemiyor, yahu. Hop, Esma gözümün önüne geliyor. Sevdanın ne olduğunu anlıyorum. İşte sevmek buna derler. Ne yapıp yapıp bu kadının elinden kurtulmalıyım. Fakat onu kızdırmadan gürültüsüz patırtısız.

Ben düşünürken, Jale üstünden ipekli robunu çıkarıp attı, Kombinezonla kaldı. Onu da çıkarıyordu, bağırdım:

— Dur! Hatırıma bir şey geldi!

— Ne geldi?

— Giy elbiseni. Telefonla gayet hoş bir arkadaş çağıracağım. Gelirken içki de getirir. Burada radyo ve pikap da var. Adamakıllı eğleniriz.

— O şişkoyu mu çağıracaksın?

— Hayır, başka bir arkadaş. Gayet güzel şarkı söyler. Hikâyeler bilir. Patlarız, gülmekten. Kadınlara da bayılır. Sonra ben sizi bırakır, giderim, olmaz mı?

Jale bu teklifimi birdenbire reddetmedi;

— Beni başkasına mı kamançe edeceksin? dedi.

— Ne yapayım yavrum? Krizin tutmasın.

— Yakında mı arkadaşın?

— Şişli'de, yakında.

Jale hemen elbisesini başından geçirdi:

— Peki, dedi, çağır.

Telefona koştum. Fazıl'ı arayacaktım. Eski mahalle arkadaşı. Sonra mirasyedi, zengin oldu. Arada bir sokakta rastlaşır, ayak üstü konuşuruz. Kibirsizdir. Böyle şeylere de bayılır. Evde bulursam mesele yok.

— Alo... Neresi?

— Ben, Fazıl.

— Hah! Ben de Zihni. Merhaba. Yattın diye ödüm kopuyordu. Soyundun mu?

— Hayır, şimdi sinemadan geldim.

— Bana bak, Fazıl, Bulgarçarşısı'nda bir apartmana hemen koş gel. Evden bir şişe rakı, şarap, viski, ne varsa onu da al, gel. Burada güzel bir kadın var. Bayılacaksın. Evde başka kimse de yok. Cici bir apartman.

Ben konuşurken, arkamda garip bir ses duydum. Başımı çevirdim, baktım, Jale ağlıyordu.

Şaşırdım. Fazıl dedi ki:

— Nereden telefon ettiğini anladım. Bulgarçarşısı değil mi?

— Evet.

— İkinci kat.

— Evet.

— Anladım. Milyon verseler gelemem. Ayşe'yi tanırım.

— Ayşe değil yahu.

— Onun asıl adı Ayşe'dir «Jale» derler. Delidir o.

Sessiz hıçkırıklarla ağlayan Ayşe veya Jale'ye bir göz atarak:

— Amma da yaptın ha!

Dedim. Maksadım Fazıl'ı söyletmekti.

— İki defa Fransız Hastanesi'ne girip çıktı. Çok içer. Eroin de çeker. İkide bir aklını kaçırmağa başladı. Bizim bir arkadaşın metresiydi. Çocuk onun içkisine para yetiştire-

medi ve azgınlığı ile başa çıkamadı. Sen onun hakkından gelebilirsen aşkolsun. Çok belalı karıdır. Benden paso.

— Peki, sen bilirsin. Mademki çok yorgunsun, ısrar etmem! dedim ve telefonu kapadım.

Sonra Ayşe'ye döndüm:

— Yorgunmuş. Niçin ağlıyorsun?

Ben bunu sorunca hıçkırıklar fazlalaştı. Cevap vermiyor, sesli sesli ağlıyordu. Acımağa başladım. Karşımda bir aşifte değil, bir hasta vardı. Yanına oturdum, korkarak bir elini tuttum:

— Jale, dedim, nen var, niçin ağlıyorsun?

— Kendimden iğreniyorum, dedi.

Bu söz bana dokundu. Onu teselli etmek istiyordum.

— Yavrum, dedim, çok içiyorsun. İçki sana dokunuyor. Bak, lokantada, seni ilk gördüğüm zaman içmemiştin, yahut az içmiştin. O zaman ne iyiydin!

— Biliyorum, içmemek için çabucak yemek yiyorum. Fakat birine rastlayınca dayanamıyorum, içki bana yasak. Aklıma dokunuyor. Şimdi ağladım da biraz açıldım. Yoksa daha fena olurum. Çenelerim kilitlenir. Bazen üç, dört gün sesim kaybolur. «Ay» bile diyemem. Çırpınırım. Bilmezsin, çok fenadır.

Elini hafif hafif okşadım:

— Anlıyorum, dedim, bunların hepsi sinir.

— Sinir, biliyorum.

— İçkiden başka şey de kullanır mısın?

Ayşe sustu. Gözleri daldı. Sonra:

— Çok dokunuyor içki, dedi, evvelâ neşeleniyorum. Sonra kaybediyorum kendimi.

— Allahtan bu zıkkımın fenalıklarını biliyorsun. O zaman iş daha kolaylaşır.

— Biliyorum ama ne fayda? Kendimi alamıyorum.

— Bak şimdi düzeldin. Ne güzel düşünüyorsun. Valla-

hi kurtulursun sen bu illetten. Beni dinle. Sana ağabey gibi iyilik etmek isterim.

İki elini de yüzüne kapadı ve mırıldandı:

— Çok utanıyorum senden, dedi.

— Ne yapalım? Bu hastalık. Geçecek.

Yine ağlamağa başladı:

— Ümitsizliğimden içiyorum, dedi.

— Neden ümitsizsin, Jale? Gençsin, güzelsin, sevimlisin. Biraz kendini toparlarsan, evlenirsin.

— Beni kimse almaz.

— Yok canım.

— Adım çıkmış.

— Hayır hayır, göreceksin. Her şey düzelecek. Sen bana o şişeleri ver bakayım.

— Ne şişeleri?

— Eroin şişeleri.

Ayşe sıçradı ve yüzüme baktı:

— Ne biliyorsun? diye sordu. Falcı mısın sen?

— Ben bilirim. Haydi ver.

— Şişe değil, paket.

— Ver.

— Ne yapacaksın?

— Atacağım Jale. Ve bir daha sana ondan aldırmayacağım.

Yüzüme baktı. Sonra önüne. Uysal bir çocuk sesiyle:

— Peki, dedi.

Gitti, karbonat paketine benzer şeyler getirdi.

Saymadım ve cebime attım.

— Başka yok ya? diye sordum.

— Gözüm çıksın ki yok.

— Nereden alıyorsun bunları?

— Karşıki kapıcı buluyor bana

— Adı nedir onun?

Ayşe yüzüme şüphe ile baktı. Belki de beni eroincilerin

peşine düşen bir sivil polis sanmıştı.

— Niçin soruyorsun? dedi.

— Benden şüphelenme. Polis değilim, merak etme. Fakat o kapıcıya tembih edeceğim. Bir daha sana bu zıkkımı almasın. Gözünü korkutacağım.

— Yapma. Zaten sinirli, evhamlı, hasta adamdır. Ben söz veriyorum sana. Bir daha almayacağım.

— Peki.

Beni apartman kapısına kadar getirdi. Birdenbire nasıl değişmişti. Adeta bir hanımefendi. Benimle tanıştığına çok memnun olduğunu ve telefonumu sabırsızlıkla beklediğini söyledi. Ben de onun elini fiyakalı öpüp ayrıldım.

13

Ertesi sabah müjdeyi Abdürrezzak'a yetiştirmek için erkenden Çakmakçılara damladım. Patron uzaktan Jale'nin kokusunu almış gibi beni güler yüzle karşıladı. Odada yalnızdı.

— Gel bakalım ahbap! dedi, benim sana bir müjdem var.

Yüzüne hayretle baktım:

— Benim de var, dedim.

Adeta kibrine dokundu, «sen kimsin ki» der gibi bir elini yüzüme doğru sallayarak:

— Senin bana ne müjden olacak... dedi, biraz evvel telgraf aldım. Çuval işi tamam. Hem galiba yanlış anlamışlar, nakliyeyi de üzerlerine alıyorlar. Banka havalesini vermişler. Kamyoncuları git bul, ömründe ilk defa para yüzü göreceksin. Yirmi beş bin lira vereceğim sana. Çünkü bu işi sen becerdin.

Elini öpmek için yerimden fırladım:

— Aman ağabey, dedim, aklımı oynatacağım.

Kamyoncuları bulmak için oda kapısına doğru seğirttim, arkamdan seslendi:

— Dur! dedi, gel, karşılıklı birer kahve içelim de ondan sonra... Acelesi yok... Malı akşama kadar da teslim edebiliriz. Para için sabırsızlanıyorsan, ben senin hisseni şimdi veririm.

— Aman ağabey, dilim tutuluyor!

Dedim ve karşısına oturdum. Gülüyor ve başını sallıyordu:

— Ya!.. Bu işler böyledir... Bak açıkgözlük ettin, o malı tam zamanında kapattın. Piyasayı da iyi anladın. Bana kalsaydı yarı fiyatına elden çıkaracaktım. Senin sayende, beş gün içinde altmış bin liradan fazla kazandık. Seni Allah bu işler için yaratmış da haberin yok.

— Ah ağabey, benim her işe aklım erer. Elverir ki fırsat düşsün, kaçırmam.

— Hem bu iş bize gayet zengin bir müşteri de kazandırdı. Karamandoları da istediler. Ondan da sana pay var.

— Şimdi düşüp öleceğim.

— Aman!

— Yok yok, şaka söylüyorum. Vermezsen sahiden ölürüm. Ver de, sana müjdemi anlatayım.

Abdürrezzak bir kahkaha attı ve sol tarafındaki kasaya döndü. Aman Allah'ım!.. Şişko, estağfurullah, sayın patron, yahut muhterem şerikim şimdi bana yirmi beş bini sulayacak mı? Bayılmamak için ne yapayım? Helecandan birdenbire ağzımın içi kuruyuverdi. Sanki yüreğimin kanatları da kasanın kapağıyla birlikte ağır bir gıcırtıyla açılıyordu.

Abdürrezzak önüme iple bağlanmış kalın bir deste koydu:

— Say! dedi.

— Binlikler, beş yüzlükler... Parmaklarım titreye titreye saydım: Tam yirmi beş bin lira.

— Tamam ağabeyciğim, dedim.

Fakat paraları koyacak yerim yoktu. Abdürrezzak zorluğu anladı, yüzlükleri ve beş yüzlükleri de binliklere çevirdi:

— Giderken bankaya yatırırsın. Şimdi cebine sok. müjdeni de söyle bakalım, dedi.

Kahveler geldi. Jale hikâyesini anlattım. Fakat lokantada Esma ile beraber olduğumuzu söylemedim. Jale'nin bir yoğurtçu kızı olduğunu, çok içtiğini, eroin çektiğini, iki

defa da tımarhaneye girip çıktığını, evde bana yaptıklarını gizledim.

— Topçu müşürü Seyfeddin Paşanın torunu imiş; anasını da, babasını da yeni kaybetmiş; bir çapkınla nişanlanıp kazaya uğramış, çok tok gözlü bir kadına benziyor. Allah için güzel. Tam sana göre. Telefonu da var. Numarasını verdi. İstersen şimdi telefon edeyim. Bekliyor. Yarın akşam yemeğe davet edelim. Esma da gelir eğleniriz.

Abdürrezzak keyiflendi ve bağırdı:

— Yaşa be! Sahi açıkgöz adamsın. Her meseleyi hallediyorsun. Şeytan tüyü de var sende. Yaşa ulan. Gözüme girdin vesselâm. Haydi, bas telefonu bakalım.

Cebimden numarayı çıkardım ve telefona sarıldım Abdürrezzak sırıtarak beni seyrediyordu. Halinde bana biraz evvel yirmi beş bin lira kazandırmış bir ortak-patronun azameti yoktu. Sanki onu unutmuştu bile. Ne şeker adammış meğer!

— Alo... Jale... Sen misin Jale?

— Evet.

— Ben Zihni.

— Efendim?

— Zihni, Zihni.

— Anlamıyorum.

Ağzımı telefona daha fazla yaklaştırarak bağırdım:

— Ben Zihni... Jale Hanım! Zihni... Dün gece tanıdığınız adam.

— Hangi dün gece? Ne adamı?

Şaşırdım. Yanlış yere mi telefon etmiştim acaba? Sesi Jale'nin sesine benziyordu. Fakat şüpheye düştüğüm için sordum:

— Siz Jale Hanım değil misiniz?

— Evet.

— Bulgarçarşısı'nda otur muyor musunuz?

— Evet.

— Peki canım, beni tanımadınız mı? Lokantada tanıştık evveli. Sonra Park Otel'e gidip pavyonda oturmadık mı?

Telefonda bir sessizlik oldu. Jale cevap vermiyordu, yanında başkaları vardı da onlardan mı çekiniyordu?

Bağırdım:

— Alo... Jale Hanım... Dinliyor musunuz?

— Evet, fakat anlamıyorum.

— Sesimi duymuyor musunuz?

— Duyuyorum.

— Yalnız mısınız?

— Yalnızım.

— Allah Allah... Canım, Jale Hanım... Ben, Zihni... Hatırlamadınız mı?

— Hayır.

— Şakayı bırakın Allahınızı severseniz... Abdürrezzak Beyin yazıhanesinden telefon ediyorum.

— Kim?

— Abdürrezzak Bey. Hani sizi tanıştırmak istediğim adam, zat.

— Anlamıyorum.

— Jale Hanım, dün gece siz neredeydiniz?

— Ben mi? Evde idim.

— Gece, gece!..

-— Evde idim.

— Bir lokantaya, oradan da Park Otele gitmediniz mi?

— Hayır!

Çıldıracağım. Karı numara mı yapıyordu? Beni Abdürrezzak'a rezil edecek. Bağırdım:

— Şakayı bırakın Jale Hanım. Arkadaşıma karşı mahcup oluyorum.

— Ne diyorsunuz canım? Söylediklerinizden hiçbir şey anlamıyorum.

— Asıl anlamıysan benim, Jale. Ayıp ediyorsun.

— Kimsiniz sız'

— Yahu! Zihni, Zihni! Dün gece tanıdığın genç! Zihni!

— Ben dün gece evden çıkmadım.

Terlemeğe başladım. Abdürrezzak gözlerini açmış ve bana dikmiş, merakla yüzüme bakıyordu. Telefonu kapatmak üzere idim «Haa!.» diye uzun bir ses duydum ve yine bağırdım:

— Hatırladınız mı?

— Evet, şekerim, anladım. Zihni, sen misin?

Derin bir nefes bıraktım:

— Hay babanın canına rahmet! Yahu, uyku sersemi misin, nesin? Ne oldu sana?

— Affedersin. Uyku sersemliği değil. Oluyor bazen bu bana. Ne yaptığımı unutuveriyorum. Affet. Bak, az daha hiçbir şey hatırlayamayacaktım.

Karının iki defa tımarhaneye girip çıktığı ayık zamanında da belliydi. Fakat kafasının çatlaklığını Abdürrezzak'tan gizlemek için:

— Evet, dedim, olur. Bazen, bana da olur. Telefonda da sesler iyi gelmiyor, ismimi iyi anlayamadın, yabancı sandın ha... Peki, ziyanı yok. Şimdi Jale Hanım yarın akşam, saat sekizde gelip seni alacağız.

— Sekizde mi?

— Sekizde.

— Çok memnun olurum, buyurun.

— Hah. Fakat oradan Boğaza gideceğiz. Abdürrezzak Beyefendi de gelecek.

— Pek güzel.

— Yaşa. Güle güle.

Telefonu kapadım ve baygın düşmüş gibi kollarımı iki yana salıverdim.

— Of be, of!... Bu kibar karılarına lâf anlatmak ne zor şey!

Abdürrezzak başını salladı:

— Tabii, ya... dedi, orta malı olmadığı için telefonda ihtiyatlı olur. Aferin, akıllı kadın! Sen de pek laubali konuştun, şaşırttın onu.

— Orası doğru. Alışmamış böyle konuşmaya. Ben de elenika konuşmasını pek sevmem.

— Benden de al o kadar.

Hemen ayağa kalktım.

— Şimdi ben Galata'ya kadar uzanayım.

— Giderken karamandolların faturasını da çıkart.

— Emredersin.

— Kendileri sevk edecekler. Sen malı onların antreposuna teslim edip kâğıt alacaksın.

— Biliyorum ağabey.

— Haydi güle güle.

Fırladım. Dosdoğru İş Bankası'na. Paramı yatırdım. Oradan kanatlanarak Galata'ya uçtum. Esma'ya bu müjdeyi çabuk yetiştirmek için işleri mümkün olduğu kadar erken bitirmek istiyordum. Fakat geç bitti.

Akşam üstü Esma'nın odasına bir gülle gibi girdim:

— Müjde! diye bağırdım. Çuval işi oldu, parayı aldım ve bankaya koydum. Artık terzihaneyi Abdürrezzak'tan satın alabiliriz. Fakat buna da lüzum kalmayacak belki.

Jale hikâyesinin mabadini epeyce kısaltarak ve değiştirerek anlattım.

— Abdürrezzak artık sana musallat olmaz, dedim. Jale'yi de sen idare edersin, mukaveleyi imzalatmağa belki o muvaffak olur.

Esma boynuma sarılacakmış gibi yerinden fırladı, kollarını bana doğru uzattı, ben de uzattım, fakat yine hafifçe geriye kaçarak:

— Yaşa! dedi. Zizi, bayılıyorum sana, elinden her iş geliyor, her şeyde muvaffak oluyorsun.

— Yalnız bir şey müstesna.

Esma en tatlı gülüşüyle gözlerimin içine bakarak:

— Sabır, Zizi, sabır! dedi.

Fakat bu sefer kollarımın arazına geldi ve dudakları dudaklarımın içinde biraz eridi.

— Haydi gezmeğe çıkalım, dedim.

Elimi tuttu:

— Yok, dedi, biraz tutumlu ol. Bu şansa güvenme. Sonra elinde, avucunda bir şey kalmaz. Hem bu gece erken yatalım. Sen şimdi git, ben de biraz terzihane işlerini düşünüp yatayım.

Biraz mahzun oldum. Fakat Esma'nın akıllılığı hoşuma gidiyordu.

— Peki, dedim. Yarın akşam, sekize doğru sana geleceğiz, buradan Jale'ye. Onu da alıp hep beraber eğleneceğiz.

— Hah, yarın akşam olur.

Esma'yı kucakladım ve ayrıldım.

Ertesi gün Abdürrezzak yine neşeliydi. İşler iyi gidiyordu. Oda tenhalaştıkça ellerini ovuşturuyor:

— Bu gece eğleneceğiz, değil mi? diyordu.

Sonra yanıma yaklaşarak alçak sesle soruyordu:

— Jale nasıl? Sarışın mı?

— Kumral.

— Boylu mu?

— Senden boylu.

— Şişman mı, zayıf mı?

— Orta.

Yanağımı okşadı:

— Tamam! dedi, bana göre.

İşleri saat altıya doğru bitirdik. Sultanhamamı'nda yeni ve geniş bir taksi bulduk. Şoför Abdürrezzak'ı tanıyordu. Arabayı bütün gece için angaje ettik. Esma'yı evinden aldık. Doğru Bulgarçarşısı'na. Onlar arabada beklediler. Ben yukarı çıktım ve Jale'nin kapısını çaldım.

Kadın bana kapıyı açtı ve dalgın gözlerle yüzüme baktı. Saçları dağınıktı.

— Aman Jale, dedim, hazırlanmadın mı? Saat sekize geliyor. Aşağıda bekliyorlar.

Karı yine dalgın gözlerle yüzüme bakıyor, cevap vermiyordu.

— Sana söylüyorum yahu! dedim.

Yine cevap vermeyince, beni tanımadığını anladım.

— Hişt! Jale! Kendine gel! Ben Zihni. Tanımadın mı beni?

Garip bir rüya içinde yüzen gözlerini hafifçe kırparak, boğuk bir sesle:

— Hayır! dedi.

Eyvah! Karı yine daldı. Unuttu beni. Ya şimdi hatırlamazsa ne olacak? Kepaze olacağım.

— İyi düşün Jale! Ben... Ben... Zihni... Hani beraber dans ettik. Sonra geceleyin buraya geldik. Dün telefonla konuştuk. Abdürrezzak Bey'i alıp gelecektim. Esma ile beraber... O da geldi. İkisi de aşağıda. Bekliyorlar.

Jale'nin yüzü bir taş bebeğin yüzü gibi donmuştu. Gözleri kırpılmadan bana bakıyordu.

Sesimi yükselttim:

— Düşün, yahu, dedim, telefon! Telefon! Dün telefonla konuşmadık mı seninle?

Kaşlarını kaldırdı. Gözleri hafifçe yana doğru kaymıştı. Sonra başı hareket etti. Etrafına bakıyor, derin nefesler alıyordu. Elini alnına götürdü, bir müddet durdu, sonra birdenbire bağırdı:

— Ha!.. Anladım, şimdi hatırladım, hatırladım.

İki eliyle bir elimi yakalayarak beni içeriye çekti:

— Anladım, gel. gel... Zihni!. Zihni!.

Kuyudan çıkmışım gibi derin bir nefes bıraktım:

— Hay Allah cezanı versin. Yine mi unuttun ayol?

— Sus! Unuttum, yine unuttum.

— Bu nasıl şey yahu? Sen böyle ikide bir her şeyi unutur musun?

— Evet. Amnezi hastalığı diyorlarmış buna.

Hayretle yüzüne bakarak tekrarladım.

— Amnezi hastalığı... Ne kötü şey be!.. Sık sık oluyor mu bu sana? Dün telefonda çatlayacaktım. Şimdi de şaşırdım, kaldım.

— Dün gece içmedim. Ötekileri de sen aldın, içmezsem böyle oluyorum. Bir dalgınlık geliyor bana. Alkolik olmuşum.

— Aman iç öyleyse be yahu!.

— Fakat bunların hepsi içkidenmiş.

— Ne antika hastalık be... İçersen de oluyor, içmezsen de...

Jale'nin dağınık saçlarına bakarak sordum:

— Şimdi ne halt edeceğiz? Sen hazırlanmamışsın. Aşağıda bekliyorlar.

— Sen onları çağır. Salona al. Ben de hazırlanır, gelirim.

— Çok geç kalma Allah'ını seversen...

— Peki.

— Bir de, hişt, bana bak, Abdürrezzak'ın yanında ciddi dur, emi?

— Merak etme.

Aşağıya indim, otomobildekileri alıp salona getirdim. Ellerine birer sigara tutuşturdum. On on beş dakika gevezelik ettik. Jale hâlâ ortalarda yoktu, içime şüphe düştü. Karı yine dalga geçmesin?

Hemen onun yatak odasına koştum. Baktım, karyolanın üzerine üstünden çıkardığı elbiseyi, iç çamaşırlarını, çoraplarını atmıştı. Fakat kendisi ortada yoktu. Şaşırdım. Yanındaki banyo salonuna ve öteki odalara baktım: Yok! Apartmandan çıkıp gitmiş!

Salona girip Abdürrezzak'a bunu haber vermeğe yüzüm yoktu. Koridorda durdum ve kollarımı kavuşturdum. Bu karı sahiden tımarhanelik. Fazıl'ın hakkı var. Şimdi ne halt edeceğim?

Ben düşünüp dururken kapı çalındı. Açtım: Jale! Fırtına gibi içeri girdi. Parmağını dudağının üstüne koyarak susmamı işaret etti. Sonra beni elimden tutup yatak odasına çekti. Eyvah!

Fakat korktuğuma uğramadım.

Kulağıma eğildi, alçak sesle:

— Aman sus! dedi, az daha misafire rezil olacaktık.

— Ne oldu yine?

— Ne olacak? Geldim buraya. Çabucak saçlarımı taradım, makyajımı yaptım, tayyörümü giydim, içeride sizin beni beklediğinizi unutmayayım mı yine?

— Eyvahlar olsun! Sen beni er geç maskara edeceksin. Ne berbat hastalık bu manyezi.

— Manyezi değil, amnezi.

— Hay gözü kör olası, ne haltsa... Bunun ilâcı yok mu? Şimdi sen bizimle beraberken dalarsan ne yapayım?

— İlâcı yok.

— Çimdik bassam hatırlar mısın?

— Aman sakın. Beni huylandırırsın, kriz gelir.

— Peki ne yapayım?

—Hiçbir şey yapma. Ben uyanırım. Bak, demin merdivenden indim. Kapıda otomobili görünce bir hoş oldum. Birdenbire hatırlamadım. Evvelâ bir rüya gibi bir şeyler geçti aklımdan. Durdum, düşündüm, gerisin geriye, nefes nefese koştum otomobili görmeseydim, dönmezdim.

— Ne yapardın?

— Lokantaya gider, yemek yerdim.

— Hay Allah lâyığını versin. Gel bakalım içeriye. Çaktırma. Ciddi dur, fakat biraz gülümse.

Jale önden yürüdü. Korka korka peşinden gittim. Salona girdi. Kibar bir tavırla misafirleri selâmladı. Ben Abdürrezzak'ı ona takdim ettim. Jale ona prenses gibi elini uzattı, öptürdü. Mükemmel. Abdürrezzak'ın gözlerinden pek ziyade memnun olduğunu anladım. Jale özür diledi.

Hep beraber çıktık. Otomobilde, ben tabii şoförün yanına düştüm. Abdürrezzak'ın iki güzel kadın arasındaki yerini kıskanıyordum. Yolda hep ben konuştum. Jale hiç sululuk etmiyordu. Acaba yine dalga mı geçiyor diye, arada bir dönüp ona bakıyordum. Gülümsüyordu.

Esma da sessizdi.

Tarabya'da Konak Oteli'nin taraçasında bir sofraya kurulduk. Hepimiz rakı içecektik. Jale nazlandı. Aferin karıya be. Öyle kibar duruyordu ki, onu ilk defa görsem, ben de Seyfullah Paşa'nın torunu olduğuna inanacaktım. Abdürrezzak rica etti, o da bizimle beraber rakı içmeğe razı oldu.

Birinci kadehlerden sonra neşelendik. Abdürrezzak hoş hikâyeler anlattı ve taklit yaptı. Jale bir iki cıvık kahkaha atmıştı. Yanında oturuyordum, dürtecektim, huysuzlanır diye korktum, ayağımla ayağına dokundum, kendini topladı.

Orada birkaç kadeh içtik. Benim canım saz istiyordu. Esma da bu arzuma iştirak etti. Jale bir şey söylemedi. Fakat bize uyacağını hissettirdi. Kalktık. Doğru Arnavutköyü'ne.

Sazda Abdürrezzak büsbütün keyiflendi. Jale de yanımda fıkırdıyordu. Arada bir dürtmesem kalkıp şıkır şıkır çifte telli oynayabilirdi. Bizde keyifler son haddini bulmak üzere iken, içeriye, o tepelediğim herifler girip yanımızdaki masaya oturmazlar mı? Esma yüzüme baktı. Çare yok. Bir çıngar daha kopacak.

Fakat bu sefer adamlar o kadar terbiyeli oturdular ki, bir kere bile başlarını çevirip bizim masaya bakmadılar. Onları unuttum ve şarkılar söylemeğe bile başladık.

Sonra kalktık. Hep birlikte, tam kapıya doğru yürürken, heriflerden biri:

— Ayşe! Kedinin ayağı kaç? diye bağırmaz mı?

Demek Jale'yi tanıyordu. Kadın hiç oralı olmadı ve dışarı çıktık. Abdürrezzak da Jale'nin asıl adının Ayşe olduğunu bilmediği için bize taş atıldığını anlamadı. Fakat ben fena halde içerledim. Yanımdakileri otomobile yerleştirdikten sonra, geriye dönüp herifi tepelemeğe karar verdim.

Esma sezdi. Beni elimden yakaladı:

— Yürü Zlzi! dedi.

Bereket Abdürrezzak'la Jale önde gidiyorlardı. Bu «Zizi» yi duymadılar.

— Bırak Esma! dedim .

— Olmaz. Çıkıp gidiyoruz işte. Kavganın ne faydası var?

— Peki.

Hafif mehtap vardı. Emirgân'a kadar gittik. Mahut kahvede oturduk. Jale hiç konuşmuyor, fakat dalga geçmediğini bana anlatmak için, sorulanlara zeki ve tatlı cevaplar veriyordu. Allah için rolünü iyi oynamıştı.

Onu da Esma'yı da evlerine bıraktık. Fakat Abdürrezzak beni bırakmadı. Taksim Gazinosunda paviyona götürdü. Viskileri çektik. Daha yolda iken bana:

— Jaleye bayıldım, diyordu.

Sonra:

— Telefon numarasını verdi, dedi, buluşacağız. Çok kibar, çok tatlı, hem de tam benim ölçüme göre güzel kadın...

Abdürrezzak şimdi biraz evvelkinden daha neşeliydi. Küçük bahanelerle büyük kahkahalar atıyordu. Jale'nin kibar duruşu karşısında, o da kendini tutmağa mecbur olmuş, taşkın sevincini saklamıştı. Şimdi, benim karşımda, boşalıyordu.

Acaba terzihane bahsini açmanın tam sırası mıydı?

Fırsattan istifade etmek istediğimi anlar mıydı?

Bir kadeh viski daha çektim. Anlarsa anlasın.

— Yahu! dedim, hazret! Senin, benim keyfimiz yerinde. Fakat demin Esmacığa acıdım. Görmedin mi, ne mahzun duruyordu.

Abdürrezzak baygın gözlerini yüzüme dikerek tuhaf bir gülüş güldü. Sonra başım iki yana salladı:

— Ulan köftehor! dedi, senin gibi pişkin, açıkgöz herif görmedim. Şu karıyı seviyorsun. Benden gizleme. Onun sevdasıyla tuttuğunu koparıyorsun. Allem ettin, kallem ettin, bana Jale'yi buldun. Ne becerikli herifsin! Esma'yı çaktırmadan benim elimden almak İstiyorsun. Şunu açık söyle be. Ne istiyorsun?

İtiraf manasına gelen bir gülüşte güldüm ve başımı önüme eğdim:

— Canım, dedim, şu terzihane meselesi... Yaptığın masrafları vereyim sana, ruhsatiyeleri, kira mukavelesini falan Esma'ya devret.

— Peki. Esma'dan sana ne?

— Canım işte, sorma artık.

— Yoo...k, söyle, söyle! Açık söyle! Seviyor musun onu?

— Seviyor musun da söz mü, ağabey, yanıyorum. Hasanpaşa fırını gibi yanıyorum. Aksaray yangını gibi yanıyorum.

Abdürrezzak yine başını salladı:

— Ben çakarım, dedi, gözümden bir şey kaçmaz. Esma olmasaydı, sen bu kadar becerikli olmazdın.

— Vallahi öyle.

Abdürrezzak düşünüyordu. Yan gözle yüzüne baktım. Neşesi kaçmış gibiydi. Eyvahlar olsun, benden sıtkı sıyrıldı mı acaba? Ne düşünüyor? Beni parmağında oynatmak için işi savsaklayacak mı?

Dedim ki:

— Kadıncağızın içi rahat değil. İşin sonu meçhul. Kendi işi, kendi malı gibi çalışmıyor. İmalâthane senin üstünde kalsın, terzihaneyi devret ona. Kaç bin lira harcadın?

Abdürrezzak kaşlarını çatarak cevap verdi:

— Hesaplara bakmadım. Terzihaneye on bin liradan fazla gitmiştir.

— İyi ya, ben sana bu parayı vereyim.

— Pekâlâ. Hesapları çıkarırız. Sen bu parayı bana borçlanırsın. Ben de terzihaneyi Esma'ya devrederim. Senden şimdi para almam, ömründe ilk defa beş on kuruş yüzü gördün. Onu da ben senin elinden mi alacağım?

Avazım çıktığı kadar «Hay koca Abdürrezzak, yaşa be!» diye bağıracaktım. Yüzüm kızardı.

— Ver elini öpeyim, dedim, senin iyiliklerini unutmayacağım ben.

— Haydi, keyfine bak. Ben seni severim. Daha ilk günden hoşuma gittin. Dalaverecisin ama kalbin temiz.,

— Allah ömür versin.

— Hele birkaç gün geçsin. Hesaplara bakayım. Terzihane işini de bitiririz.

İki gün sonra, akşama doğru Abdürrezzak Jale'ye telefon etti. Sonra bana döndü:

— Ben gidiyorum, dedi, onu evinden alıp Boğaza götüreceğim. Anlarsın ya.

— Haydi hayırlısı.

— Sen benim yerime otur. Malatyalı gelirse faturaları çıkart. Yarın sabah görüşürüz.

Abdürrezzak gitti. Ben yarım saat kadar çalıştım. Derken bir telefon. Abdürrezzak'ın tombul ve çatlak sesi:

— Yahu. Zihni, bu ne iştir, karının bana yaptığını görüyor musun?

— Ne yaptı?

— Beni tanımazlıktan geldi. İçeriye almadı. Ben böyle

aşağılık şey görmedim. Senin yanında, gözünün önünde telefonla konuşmadık mı yahu! Bir arabaya atlayıp gittim. Kapıyı kendisi açtı. Yüzüme baktı, baktı. Tanımamış gibi yaptı. Bir iki lâkırdı söyledim. «Anlamıyorum» dedi, ben de hiddetlendim, ayrıldım. Sana eczaneden telefon ediyorum.

Hay Allah cezasını versin! Karının yine illeti tuttu. Ben bunu Abdürrezzak'a nasıl anlatayım. ne diyeyim?.

— Sen oralarda, bir yerde bekle. Geliyorum.

— Karşıda köşede bir kahve var.

— Biliyorum. Merdivenle çıkılır.

— Ha.

— Şimdi geliyorum ağabey. Meraklanma. Jale bazen öyle dalga geçer. Sahiden tanımaz. Bana da yaptı. Bir iki kere. Gelirsem anlatırım.

— Gel, bekliyorum. Ne antika karı imiş be.

— Senin bildiğin gibi değil. Anlatırsam anlarsın.

— Hemen yerimden fırladım, bir taksiye atladım ve kahvede Abdürrezzak'ı buldum.

Dedim ki:

— Vallahi yapmacık değil. Seni tanımamıştır.

— Öyle şey olur mu yahu! Saatlerce beraber gezdik, eğlendik. Tanımaz olur mu? Numara.

— Numara değil. Buna an... man... dur bakayım, ha... amnezi hastalığı derlermiş. Geçici bir şey. İnsan birdenbire yaptıklarını, tanıdıklarını filân unutuverirmiş. Sonra hatırlarmış.

— Ne biçim hastalık bu? Hiç duymadım.

— İnan vallahi. Ben size söylemedim. Geçen akşam hep beraber ona gittik ya. Siz aşağıda otomobilde otururken ben kapıyı çaldım. Kendisi açtı. Beni tanımadı.

— Etme yahu!

— Canım, senin önünde ona telefon ettiğim zaman da beni tanımadı ya.

— Ha... Evet... öyle bir şey oldu.

— Sonra hatırlıyor. Biraz sabretseydin aklı başına gelirdi.

Abdürrezzak bağırdı:

— Ben ne bilirim, birader. Numara zannettim. Başımdan aşağı bir kova soğuk su döküldü. Kızdım, yürüdüm.

— Hakkın var. Ben sana söyleyecektim ama keyfin kaçmasın diye söylemedim. Yoksa çok iyi kadın, şeker kadın.

Abdürrezzak kaşlarını kaldırarak başını salladı:

— Orası öyle, dedi, hele bu akşam pek şekerdi. Ev hali daha güzel. İçim gitti. Fakat pek müteessir oldum.

— Aldırma. Şimdi gideriz, görürsün, hatırlayacak.

— Peki, iki gözüm, bu ne biçim hastalık? Geçmez mi bu? Bir doktora soralım.

— Canım, olur bazen, yorgun... Arada bir hepimiz isim unuturuz, rakam unuturuz.

— Anladık ama hiç böylesini görmedimdi.

— Kalk gidelim.

Jalenin apartmanına damladık.

Kapıyı çaldık. Hizmetçisi olmadığı için yine kendisi açtı. Bizi görünce:

— Ooo!. dedi, maşallah... Buyurun... Buyurun...

O kadar neşeli, o kadar hararetliydi ki, Abdürrezzak şaşırdı.

Jale bizi salona aldı. Abdürrezzak'a iki elini birden uzatarak, suluca, fakat cana yakın bir eda ile:

— Sizi hangi rüzgâr attı? diye sordu.

Abdürrezzak dayanamadı, kadının iki elini de tutup şapur şupur öperek:

— Sultanım, dedi, barıştık mı?

Jale bunun manasını anlamadığı için sordu:

— Dargın mıydık?

Abdürrezzak bana göz kırptı:

— Sahi hatırlamıyor, dedi.

Sonra ona döndü:

— Ben yarım saat evvel de geldim buraya. Siz beni tanımadınız.

Jale şaşırdı. Bir Abdürrezzak'a, bir de bana bakarak:

— Sahi mi? diye sordu.

Ben olan bitenleri anlattım. Jale iki avucunu da yüzüne kapadı:

— Ah! dedi. Ne kadar mahcup oldum! Tavan başıma yıkıldı.

Abdürrezzak ayağa kalktı ve onu kucaklayacakmış gibi iki kollarını da açtı:

— Üzülmeyiniz, sultanım, dedi, zihin yorgunluğu...

Jale içini çekti:

— Ah, çok fena, çok fena... Son günlerde arttı bu... Doktora gidecektim ama ne fayda... Onlar da öyle, «yorgunluk» diyorlar.

Ben sevdalıları yalnız bırakıp ayrıldım. Beraber olmam için ikisi de çok ısrar etti ama oturmadım. İki gündür Esma'yı görmemiştim. Gözümde tütüyordu. Doğru terzihaneye koştum. Çıkmış. Cihangir'e gittim. Odasındaydı. Ben kapıdan içeriye rüzgâr gibi girdim. Boynuna sarılacaktım. Fakat şaşırdım. Esma da beni tanımamış gibi soğuk duruyordu. Elini tutup öpecektim. Geri çekildi ve yüzüme fena baktı.

Büsbütün şaşırdım. Jale'nin hastalığı buna da mı geçmişti? Bir adım geri çekildim ve kekeledim:

— Esma... ru... ruhum... dar... dargın mısın bana?

Cevap vermedi ve arkasını döndü. Allah Allah! Bir şeye mi kızdı? Ne var? İki gündür onu görmedim. Son defa çok iyi ayrılmıştık. Arada hiçbir şey olmadı. Nedir bu hal? İki gün onu aramadığıma mı gücendi? Fakat biliyordu, öyle sözleşmiştik.

Korkarak yaklaştım.

— Nen var Esma? dedim, niçin bana böyle yapıyorsun?

— Yalnız kalmak istiyorum, dedi.

Yüzünü bana çevirmiyordu. Pencerenin önüne kadar gitmiş, sokağa bakıyordu.

— Beni kovuyor musun? dedim.

— Hayır, fakat yalnız kalmak istiyorum.

Yere yıkılacak derecede afallamıştım.

— Esma, dedim, ruhum... Ben senin için yaşıyorum... Senin için yanıyorum... Senin için didiniyorum... Şimdiye kadar seni hiç kırmadım. Ne oldu birdenbire? Bir kusur mu ettim? Söyle bana.

— Güzel ezberlemişsin.

— Ne ezberlemişim?

— Her kadına söylediğin bu sözleri.

— Her kadına mı? Hangi kadına!

— Her kadına.

— Ben şimdiye kadar hiçbir kadına bu sözleri söylemedim, Esma.

— Evet.

Yaklaştım, kucaklamak istedim:

— Esma!

Elektriklenmiş gibi silkindi ve bağırdı:

— Çekil!

A!.. Hayırdır inşallah!. Dur bakalım hele!. Bir kadın masalı var... Birisi beni fitlemiş Esma'ya, iftira atmış bana... Kim olabilir?.. Dur hele... Jale olmasın?. Fakat ne terzihanenin yerini bilir o, ne de burasını... Hem neden bana iftira etsin? Acaba göz mü koydu bana?..

Esma bana döndü. Gözleri kıpkırmızıydı. Ağlamış mıydı, ağlayacak mıydı?

Ellerimi uzattım:

— Esma! Esma! Kalbimi kırıyorsun! diye bağırdım.

Yüzünü tiksinti ile buruşturarak bir omzunu kaldırdı:

— Ne güzel de rol yapıyorsun! dedi, fakat dünyanın bildiği şeyi benden mi saklayacaksın? Nasıl geldin buraya kadar?

O kadar fena oldum ki, ben de onun gibi ağlamak üzere idim.

— Esma! dedim, ruhum, vallahi hiçbir şey anlamıyorum. Bayılacağım. Ne olmuş ki, yahu!.. Dedikodu mu yaptılar? Ne var? Söyle de kendimi müdafaa edeyim.

— Hayır, hayır, istemiyorum, beni yalnız bırak, rica ederim, beni yalnız bırak.

— Peki!

Dedim ve odadan çıktım. Artık bir kelime söyleyecek halde değildim. Etrafımda her şey dönüyordu. Merdivenlerden inerken tırabzanları tutmağa mecbur oldum. O kadar şaşırmışım ki sokak kapısına değil, ters tarafa, mutfak kapısına doğru gitmişim.

Geriye döndüm ve sokağa kendimi dar attım. Boğuluyordum. Boğazım kuruyordu. Boyun bağımı ve gömleğimi çözdüm. Yüzüm kim bilir ne renk almıştı? Kıpkırmızı mıydı? Yoldan geçenler bana bakıyorlardı. İkide bir duruyor, derin bir nefes alıyor, sendeleyerek yürüyordum. Ne tarafa doğru gittim, nerelerden geçtim, bilmiyorum. Ara sokaklardan birinde bir kahve gördüm, girdim, hemen bir su içtim. Kendi kendime: «Telâş etme!» dedim, «ne oluyorsun? Hakikat meydana çıkar. Kendine gel!» Fakat bir taraftan da meraktan çıldırıyordum. Ne idi mesele? Esma'nın bana bu kadar kızabilmesi için hangi cinayeti üstüme atmışlardı? Olamaz. İnsan bir dedikodudan da bu kadar kızamaz. Farz edelim ki Jale Esma'ya yolda rastladı. Beni ona fitledi, geceyi benimle beraber geçirdiğini söyledi. Esma'ya nispet verdi. İnsan buna bu kadar kızar mı?. Daha doğrusu, Esma, buna kızacak kadar beni seviyor ve kıskanıyor mu? Gözleri

kıpkırmızıydı. Ağlamıştı, çok ağlamış. Beni sevmeseydi ağlar mıydı? Beni sevmeseydi... Fakat Esma'ya hakikati nasıl anlatacağım? Ondan evvel, hakikati ben nasıl öğreneceğim? Ne olmuş, Allah'ım, ben uykuda gezerken bir cinayet mi işledim? Gören mi var? Çıldıracağım.

Ah o Jale bir elime geçse... Şimdi Abdürrezzak'la Boğaziçlerinde fink atıyor. Bilsem nerede, hangi lokantada olduklarını, hemen bir otomobile atlar, gider, karıyı Abdürrezzak'ın ve herkesin gözü önünde tokatlarım. Tevekkeli mi Fazıl bana telefonda «Sakın o belâyı başına alma!» demişti. Şimdi anlıyorum. Ne fitne fücur karıymış. Fakat eline ne geçecek? Beni Esma'dan ayıracak, sonra Abdürrezzak'la beni elinde oynatacak. Belki de bütün o unutmalar, amnezi hastalıkları filân uydurma. Hepsi numara.

Bir kahve ve bir sigara içtim. Hâlâ kalbim çarpıyordu. O anda ölsem gam yemezdim. Esma'yı ne kadar sevdiğimi anlıyordum. Kendimi öldürmeği düşündüm. Fakat Esma bir iftiraya uğradığımı er geç anlayacak, kim bilir saçlarını nasıl yolacaktı. Hayır! Ona bu acıyı vermek istemem. Fakat beni niçin dinlemedi? Ne biçim sevgi bu be? Ne kadar emniyetsizlik! Ben onun gözünde bu kadar mı aşağıyım? İçim isyandan, öfkeden, sevgiden, meraktan, şaşkınlıktan köpürdükçe köpürdü.

Ne yapacağımı bilmeden kahveden dışarı fırladım. Caddeye doğru yürüdüm. Köşe başında, eski arkadaşlardan biriyle burun buruna geldik. Durdu, hayretle yüzüme baktı:

— Ay! dedi, sen çıktın mı?

— Anlamadım, dedim.

— Hapisten çıktın mı??

— Hangi hapisten?

— Canım sen değil misin o? Resmin var gazetede.

Bağırdım:

— Ne resmi yahu? Neden bahsediyorsun?

— Canım, Beyoğlu'nda bir sokakta tanınmış bir tüccarın karısıyla basılan Zihni sen değil misin? Resmin var diyorum gazetelerde.

— Haberim yok be! Neler söylüyorsun?

Arkadaş yüzüme dikkatle baktı:

— Çok şey! dedi, resim tıpkı sen. Ben seni zannettim.

Ben arkadaşın koluna yapıştım ve onu gerisin geriye sürükledim:

— Hangi gazetede gördün resmimi? Ne zaman? Bugün mü? Gel şu gazeteyi bulalım.

— Dünkü Son Dakika'da.

Köşedeki tütüncüde gazeteyi aradım, bulamadım. Arkadaş benden ayrıldı. Meraktan çıldırıyor. Esma'nın niçin buna o kötü muameleyi yaptığını anlamağa başlıyordum.

Nihayet başka bir tütüncüde gazeteyi buldum. Birinci sahifedeki fotoğrafa baktım. Aman Allah'ım! Yüzü titrek çıkmıştı ama bana çok benziyordu. Üstünde benim pötikare ceketime benzer bir ceket vardı.

Hemen bir kahveye girdim ve yazıyı okudum.

«Bugün, öğleye doğru, Beyoğlu'nda bir sokağı yarım saat kadar heyecan içinde bırakan bir vaka olmuştur.

«Beyoğlu'nun macera âlemlerinde tanınmış simalarından biri, öteden beri seviştiği bir kadınla, Yugoslavya tebaasından Madam Aleksandra'nın Suterazi sokağındaki odasında, kadının kocası tarafından basılımıştır. Zihni adındaki bu şahıs, kadının kocasına saldırarak onu boğmağa kalkmış, muvaffak olamadan kaçmıştır. Ağahamamı tarafına doğru koşarken, bıçağını çekerek, önüne çıkan ve onu yakalamağa çalışan bir bekçiyi, sonra da bir hamalı ağır surette yaralamıştır. Arkasından koşan polisler tarafından havaya atılan iki el silâh üzerine teslim olan Zihni yakalanmış ve Galatasaray merkezine götürülmüştür.»

Gazeteyi okuyunca donakaldım. Madam Aleksandra, hani şu bizim Abdürrezzak'tan ilk parayı çekmek için

odasına gittiğimiz kadındı. Resme baktım: Tıpkı ben... isim de aynı... Yalnız soyadı yok. O olsaydı Esma biraz tereddüde düşerdi. Fakat pötikare ceket de aynı. Yalnız Esma heyecanla dikkat etmemiş. Resimdeki ceketin üstündeki cepler aplike değildi. Benim spor ceketimin cepleri dışarıdan geçmedir. Fotoğrafın yüzü titrek çıktığı için resmin sahibi ile benim aramdaki farklar belli değildi.

Kahveden fırladım. Bir taksiye atladım. Dosdoğru Cihangir'e. Esma'nın odasına bir gülle gibi girdim. Kadıncağız yatağına yüzükoyun uzanmış ağlıyordu. Birdenbire sıçradı ve beni görünce, bir tecavüze uğrayacakmış gibi korkarak bağırdı.

Ben elimdeki gazete ile ona koştum.

— Esma! dedim, aldanıyorsun, bu adam ben değilim. Bak, ben serbestim, serbest! Hiç iki kişiyi ağır yaralayan bir adamı serbest bırakırlar mı? Sen deli mi oldun? Bu mesele için mi ağlıyorsun? Yoksa başka bir şey mi var? Söyle!

Esma yatağın kenarına oturdu. Ağzı yarı açık kalmış, yüzüme hayretle bakıyordu. Dudaklarının etrafında bir ümit gülüşü belirdi. Söyleyecek söz bulamıyordu.

Ben devam ettim:

— Yahu! dedim, sen terzi olacaksın. Ceketine dikkat etmedin mi? Bak benim ceplerime: Aplike. Resimdeki cepler kendinden.

Esma ayağa kalktı ve sevinçten bayılacakmış gibi, titrek bir sesle:

— Bu resim senin resmin değil mi? diye sordu.

— Ne münasebet, ruhum! Haydi, yürü, karakola gidelim, sor, soruştur, göreceksin ki bu Zihni ben değilim.

— Peki ya o Aleksandra, o oda... Seninle beraber gittiğimiz oda değil mi? Çünkü ben dün akşam oraya gittim. O ev.

— Anladım. Fakat o Zihni ben değilim. Senden sonra o odaya ayak attımsa gözlerim kör olsun. Hem ne hacet!

Gel, gidelim karakola kadar...

Esma sendeledi, mindere oturdu, başını ellerinin içinde tutarak:

— Ay şimdi bayılacağım, dedi, sahi sen değil misin?

Yanına oturdum ve ellerini tuttum:

— Ben değilim, ruhum. Nasıl ben olurum? Seni seviyorum ben. Esma. Yalnız seni seviyorum. Dünyanın bütün kadınlarına lanet olsun. Esma niçin seni aldatayım? Ben şimdiye kadar sana bir tek yalan söyledim mi?

Esma birdenbire boynuma sarıldı, göğsünü göğsüme dayadı ve beni çılgınca öpmeğe başladı. Bir yandan da ağlıyor ve göz yaşları yanaklarımı ıslatıyordu.

Benim de gözlerim sulandı.

Esma başını göğsüme koyarak:

— Affet beni, affet! dedi. Ve hıçkırmağa başladı.

— Sana gücenmedim Esma, dedim, çünkü başkaları da öyle zannetmiş. Buradan çıkınca bir arkadaşa rastladım. Benim bu vakadan haberim yoktu. Arkadaş da beni mevkuf, hapiste sanıyormuş. Yolda görünce şaştı. Ben de onun hayretine şaştım. Derken meseleyi öğrendim. Meraktan çıldırdım. Gazeteyi arayıp buldum. Havadisi okudum. Hemen koşup buraya geldim. Fakat arkadaşa rastlamasaydım, çok fena olacaktı. Belki de kendimi öldürecektim.

Esma beni tekrar öperek:

— Ben de kendimi öldürecektim, dedi, dün gece sabaha kadar uyumadım, ağladım, ağladım. Senin iki kişiyi yaralaman bir şey değildi. Biliyorum ki kavgacısın. Yaparsın. Fakat bir kadın! Başka bir kadınla... İşte... Aman Yarabbi... İşte buna bir türlü razı olamıyordum. Seni... Seni... Ne kadar... sevdiğimi... Dün gece anladım.

Tekrar birbirimize sarıldık.

— Esma, ruhum, Esma... diyordum.

Uzun zaman kollarımız çözülmedi.

Esma birdenbire fırladı:

— Haydi, dedi, seni davet ediyorum. bu gece sabaha kadar gezeceğiz, sonra bu odaya geleceğiz. Benim misafirim olacaksın, burada yatacaksın. Ben artık ölünceye kadar seninim.

Hey Allah'ım! O gece ne eğlendik, ne eğlendik! İçine girip çıkmadığımız gazino, bahçe kalmadı gibi bir şey. Büyükdere'ye kadar gidip geldik Gece yarısından sonraya kadar gezdik. Gazinolar ve bahçeler kapandığı için, bir şişe köpüklü şarap alıp geldik.

O gece... O gece.. O gece yaşadığım keyif, zevk, saadet anlarını ömrüm oldukça ne tekrar yaşayabilirim, ne de unutabilirim. Esma'ya bütün manasıyla kavuşmak beni o kadar bahtiyar etmişti ki, içimden: «Artık ölebilirim. Ölürsem gam yemem» diyordum. Esma da zevkten baygın bir haldeydi. Bana «Allah seni benim için, beni de senin için yaratmış» diyordu.

14

Ertesi gün yazıhaneye öğleden sonra gidebildim. Abdürrezzak hiç gelmemişti. Galiba onlar da dün akşam bizim gibiydiler. Boğaziçi'ndeki gazinoların hiçbirinde onlara rastlamamıştık ki. Belki Abdürrezzak Jale'yi o mahut evine götürmüştü.

Akşama doğru geldi. Gözleri hâlâ mahmurdu. Elini önümdeki deftere doğru salladı:

— Bırak bunları, dedi, yarın erken gelir, çalışırsın. Çıkalım seninle. Ben buraya seni almağa geldim.

Gidip Taksim bahçesinin aşağı kısmında, tenha bir köşede oturduk. Yolda ona hiçbir şey sormamıştım.

Bahçede sordum:

— Hayrola ağabey, dün gece sabahladınız galiba.

Abdürrezzak dalgın gözlerle başını salladı. Bütün geceyi keyifli geçirdiği yüzünden belliydi.

— Evet, dedi, Boğaziçi'nde çok kalmadık, içki ve mezeler alıp onun evine döndük. Bilmezsin ne tatlı kadın be, Zihni! Çok candan kadın... öyle gördüğün gibi ağır değil. Kendi evinde açıldı. Anlatamam, tam bana göre. Vakıâ aramızda çok bir şey olmadı hani. Aklına bir şey gelmesin. Ben üstüne varmadım. Şarkılar söyledi, ben de hikâyeler anlattım, sık sık kucaklaştık, öpüşüp koklaştık. Kahkahalarla güldük, bir aralık o da ağladı, ben de ağladım. Velhasıl pek kaynaştık birbirimize. Bana hayatını anlattı. Büyükbabası Seyfullah Paşanın Kanlıca'daki yalısını hayal meyal hatırlıyor. Babası da askermiş, Miralay Fevzi Bey. Çok sert bir adammış. Anlattı hepsini işte. Çok açık yürekli kadın. Nişanlısının onu nasıl aldattığını da anlattı. Çok

heyecanlı günler geçirmiş, intihar etmeği bile düşünmüş. Fakat o delikanlıdan başka erkek görmemiş. Yani görmüş ama, işte, şöyle böyle... Ben inandım doğrusu. Çok samimiydi? Sen ne dersin?

Çaktırmadan tasdik ettim:

— Öyle, öyle... Belli. Fazla el değmemiş bir kadın.

— Değil mi? Aferin! İnsandan anlıyorsun, canım, sen başkasın. Bu kadını buluşun, tanıyışın, benimle tanıştırman, hepsi, başlı başına zekâ. Aferin, yaşa! Evet. Jale bir pırlanta... Fakat sinirleri bozulmuş biraz... içkiye vermiş bir zamanlar kendisini. Biraz borçlanmış da. Hepsini anlattı. Çok fena günler geçirmiş. Anası babası sağken de, öldükten sonra da... Neyse, bunları ayrıca konuşuruz. Şimdi ben kararı verdim. Sana bunu arılatacağım.

— Emret.

— Ben Jale'yi alacağım. Söz verdim ona alacağım.

— Vallahi pek sevindim buna.

— Sahi mi söylüyorsun?

— Sahi be ağabey. Aslan gibi kadın. Akıllı, cana yakın. kibar, zarif.. Sonra senden çok hoşlandı, ben farkına vardım.

— Hoşlandı değil mı? Çok hoşlandı. Yaşa!

— Sen de yaşa!

— Kâğıtları hazırlatıyorum. Acele. Bu işleri geciktirmeğe gelmez

— Gelmez.

— Tamam. Söz verdi bana. Tam bir ev kadını olacak. Zaten öyle eğlence yerlerinden falan çok hoşlanmadığını söylüyor. Bana kuracağı yuvayı öyle bir tarif etti ki parmağım ağzımda kaldı. Kışın Taksim'de, yazın Büyükada'da oturacağız.

— Maşallah yahu, siz işi ilerletmişsiniz.

— Sorma! dedim ya: Pek kaynaştık birbirimize.

— Haydi hayırlısı

— Demek sen de münasip görüyorsun.

— Münasip de söz mü, birbirinize biçilmiş kaftansınız.

Abdürrezzak başını salladı:

— Âlâ, dedi, fakat ne de olsa içimi bir kurt yiyor

— Ne gibi?

— E... Bilinmez. Sen bu kadını bir lokantada tanıdın. Geçmişini bilmezsin Ne söyledi ise onu biliyoruz.

— Doğru.

— Adi bir kadın olmadığı belli, fakat ötekiyle berikiyle takıntıları olmasın.

— Ne takıntısı?

— Ne bileyim.

Hatıra türlü şey geliyor. Onunla konuşurken içime hiçbir şüphe düşmedi. O kadar candandı. Fakat bugün evde yorgun, argın yatıp dinlenirken pirelenmedim değil.

— Canım ağabey, aldırma, bir iki macerası gelip geçmiştir.

— Sen de amma geniş herifsin ha!

— Değil öyle. Kendisi bir tanesini itiraf ediyor. Bunu kabul ediyorsun. Ha bir olmuş, ha üç. Farkı var mı?

Abdürrezzak elinin tersini yüzüme doğru salladı:

— Yok! dedi, ben o kadar geniş değilim. Birle üçün farkı olmaz olur mu? Birincisini ben nişanlısı değil de, kocası farz ederim. Dul bir kadın alıyorum, derim. Fakat üç tane, beş tane erkekle haşir neşir olmuşsa, o kalabalığı kafamın neresine sığdıracağım?

Gülmekten kendimi alamadım:

— Hakkın var, dedim, zordur. Sen de alışırsın ama idman ister.

— Ha... Şakayı bırak. Şimdi, nasıl edelim de şunun geçmişini bir öğrenelim

— Sen bana bırak!

— Ben de seni düşündüm. Bu işin de sen hakkından gelirsin. Ben beceremem. Sen her yere girer çıkar, sokulur,

sorar, soruşturursun.

— Merak etme.

— Göreyim seni. Mufassal bir rapor istiyorum. Beşiktaki halinden bizi tanıdığı zamana kadar başından ne geçmişse hepsini öğrenebilir misin?

— Canım, beşikte de bu kadının çifter çifter sevdalısı yoktu ya.

— Söz misali.

— Merak etme.

— En ziyade merak ettiğim şey, onun birinci nişanlısından sonra başka erkek tanıyıp tanımadığıdır.

— Öğrenirim.

— Ama işte, öyle tanımak.

— Anladım.

— Yoksa elbette onun birçok tanıdıkları vardır.

— Canım, bunları bana öğretme.

— Konuşuyoruz yahu!

— Sen bana bir hafta izin ver.

— Bir hafta çok. Ben muameleleri başlatacağım. Kâğıtlarımız asılacak yakında. Sen münasebetsiz bir haber getirirsen muameleyi durdururum.

— Olur. Üç gün izin ver

— Üç gün de çok.

— Amma da sabırsızmışsın ha. Sen karıya birdenbire fazla bağlanmışsın.

— Ona «karı» deme Zihni!

— Affedersin. Ağzımdan kaçtı. »Karın» diyecektim.

— Karım da değil, henüz. Fakat kararı verdim.

— Çok iyi ettin.

— Peki, sana üç gün izin. Yazıhaneye de uğrama. Yalnız yarın öğleye kadar gel. Grizetlerin faturalarını çıkar, git.

— Baş üstüne.

— Senin Esma'ya da söyle. Hangi gün isterse terziha-

neye geleyim, apartman sahibiyle de konuşuruz, kira mukavelesini ona ciro ederim. Ruhsatiyeleri ve diğer kayıtları da onun adına çevirtiriz. Sen bu işleri takip ettirirsin.

— Allah ömürler versin. Esmacık mahzun, senin müjdeni bekliyor.

— Yok. Sözüm sözdür. Ona söyle. İstediği gün gelirim. Evvelâ bir imza veririm. Sen avukatla konuş Ne şekilde bir devir senedi, mukavelesi hazırlanacaksa hazırlayın. Bana imza atmak kalsın. Sonra muameleleri kendin tamamlatırsın.

— Baş üstüne.

Yine Jale bahsi açıldı, Abdürrezzak bana kadının huylarını methede ede bitiremedi. Ben de içimden o deli karının bu rolleri nasıl yapabildiğine şaştım, kaldım

Abdürrezzak yorgundu. Beni bahçede bıraktı ve ayrıldı.

Bu Jale hikâyesi biraz midemi bulandırıyordu. Ne tahkikatı yapacaktım. Karının ne mal olduğu malûm. Bunu Abdürrezzak'a anlatırsam hazmedeceği şüpheliydi. Jale'ye de acıyordum. Neden bilmem, o kadının ağlaması, unutkanlığı, perişan hali filân hüznüme dokunuyordu. Evlenirse belki akıllanırdı. Fakat manastıra çekilmiş bir günahkâr gibi evine kapanmalıydı Ortalıkta görünmemeli, yoksa foyası meydana çıkar. Gidip bunu kendisine anlatmayı düşündüm.

Oda bunu düşünmüş, ertesi gün yazıhanenin telefonu çaldı. Allah'tan ben açtım. Jale'nin sesi, korkak ve titrek:

— Zihni, yalnız mısın orada? diye sordu.

Telefon Abdürrezzak'ın masasında idi, patron bütün dikkatiyle yüzüme bakıyordu.

— Hayır, dedim.

— Öyleyse, bana başka bir yerden telefon et.

— Peki Esmacığım, dedim ve telefonu kapadım

Sonra Abdürrezzak'a döndüm:

— Esma... dedim, beni görmek istiyormuş. Ne var acaba?

Öğleyin Sultanhamamı'nda bir mağazadan Jale'ye telefon ettim. Acele beni evine çağırdı. Gittim, öğle yemeğini beraber yedik. Jambonlu bir omlet yaptı, bayıldım. İyi ev kadını olacak, kâfir. Fakat o da benim gibi korkuyordu.

— Zihni, dedi. Abdürrezzak'la evleniyoruz. Fakat ödüm patlıyor. Ya benim hakkımda bir tahkikat yaptırırsa... Sen onun sağ kolusun. Gözbebeğisin. Çok seviyor seni, itimadı da var sana. Yaptırırsa bu tahkikatı sana yaptırır, değil mi?

— İyi bildin.

— Aman Zihni, şekerim, bana büyük bir iyilik ettin, bari onu tamamla.

— Korkma. Sen dalma Seyfi Paşa'nın torunu ve Miralay Feyzi Bey'in kızısın. Kanlıca'da yalınız vardı. İlk nişanlının adı neydi? Bir şey uydurdun mu? Söyle de birbirini tutsun.

— Söylemedim.

— Öyleyse, şimdi beraber uyduralım.

— Uyduralım. Sadık.

— Yok, o ihtiyar ismi.

— Peki, Fikret.

— Mesleği neydi?

— Mesleği olmasın.

— Serseri mi?

— İşte öyle bir şey. Mirasyedi, şımarık, züppe, yalancı, fakat yüze gülücü, iyi konuşur ve güzel bir genç olsun ki, beni aldatabilsin.

— Peki, siz onunla nerede tanıştınız, sözde?

— Galatasaray balosunda.

— Peki, nasıl nişanlandınız?

— Seviştik, nişanlandık. Canım, bu kadar tafsilâta lüzum yok. Ben Abdürrezzak'a eski şeylerden bahsetmem.

— Ya o sorarsa?

— Ağlarım.

Güldüm:

— Ha!., dedim, öyle ya... Gözyaşı sizin erkeğe karşı en büyük silâhınız. Dara geldiniz mi, gözlerinizi flit tulumbası gibi üzerimize boşaltırsınız.

Jale bir kahkaha attı

— Ne hoş adamsın Zihni dedi. Haydi şu Esma'dan vazgeç, beni al.

— Bak, bak Seni yezit seni.

— Yok, vallahi Zihni, göreceksin. Abdürrezzak'la evlendikten sonra ne uslu kadın olacağım. Mahpus gibi yaşayacağım. Samimî söylüyorum. Bu hayatın sonu yok. Nefret ettim serserilikten, nefret. Bizim gibiler daha iyi ev kadını olurlar, değil mi?

— Öyledir. Gözleri dışarıda olmaz. Bilirler böyle hayatın ne çirkef olduğunu

— Çirkef, vallahi doğru söyledin, çirkef…

— Sormak ayıp olmasın ama Jale, seni ilk baştan çıkaran kimdir?

— Senden saklım yok. Zihni on altı yaşımda idim. Altmış yaşında bir ihtiyar çıkardı beni baştan. Evet, babam yoğurtçuydu, söyledim. Bursa'da doğmuşum ben. On yaşımda İstanbul'a geldik. Bağlarbaşı'nda bir konağın uşak odaları vardı. Annem, babam ve bir erkek kardeşim oraya girdik. Bekçi olarak. Yazın konağın sahibi Hidayet Bey gelirdi. Karısı ölmüştü. İki yetişmiş kızı vardı. Onları evlendirmiş. Konağa arada bir gelir, giderdi. Ben çok güzeldim o zaman.

— Şimdi de öylesin.

— Yok yok, sen beni o zaman görmeliydin. Daha on üç, on dört yaşındaymışım gibi boylu poslu idim. İpek gibi

sarı saçlarım vardı. Yemekten kalkınca sana resimlerimi göstereyim.

— Tahmin ediyorum

— Çok da erkek canlısıydım. Bayılırdım büyük erkeklerle konuşmağa. Gençlerden hoşlanmazdım.

— Peki, üst tarafı anlaşılıyor. Koskoca konak. Çatı arasından bodrumuna kadar günah işleyecek bir sürü yer var. Hidayet Bey seni oralarda sıkıştırırdı.

— Yok canım, o kadar uzun sürmedi. Ben nazlanmam çok.

— Malûm. Fakat Abdürrezzak'a akıllı davranmışsın.

— Hayır. Üstüme varmadı. Yoksa fazla yalvarmazdı.

— Vah zavallı Abdürrezzak!

— Niçin zavallı?

— Ben senin evlendikten sonra rahat oturacağından emin değilim.

— Göreceksin. Parmağın ağzında kalacak. Vallahi, ben sana bir şey söyleyeyim mi, hani geçen gece sen bana geldin ya, işte o zamandan beri kendimden, o hallerimden iğreniyorum. O zamandan beri hiçbir erkeği canım çekmedi. Senin telefonla bana bir arkadaş araman çok kibrime dokundu. Utandım senden de, kendimden de. Yangın söndürmek için itfaiyeye telefon eder gibi bir şey.

Jale bir kahkaha salıverdi ve hemen ciddileşti:

— Vallahi utandım, dedi, yerin dibine geçtim, işte, ondan sonra anladım ki, bende ar damarı patlamamış. Çünkü, neden, biliyor musun? Bende çok his var.

— Ne var?

— His, his... Duygu var. Bir kalbim var, benim. Duyan bir insan fena olmaz, değil mi? Yapar ama pişman olur sonra. Anlatamıyorum. Başka bir hal bu. Fakat anlarsın sen.

— Evet.

— Çünkü sen de biraz bana benziyorsun. İyiliği, fenalığı birbirine karıştırıyorsun. Sonra anlıyor ve pişman oluyorsun, değil ml?

— Eh... Derecesi var. Derecesine göre her insan böyle, az çok böyle.

— Değil mi?

— Tabii... Bak sen öyle fazla okumuş yazmış bir kadın değilsin. Ben de değilim. Fakat duygu ile her şeyi anlıyoruz.

— Hah, işte ben de bunu söylemek istiyordum.

— Evet ama. Jalecikte duygu dediğin her zaman bir olmaz. Şimdi böyle düşünürsün, evlendikten sonra, rahatı bulduktan sonra yine azarsın.

— Hayır, korkma. O kadar çok nefret ediyorum ki bu hayattan, nefretim o kadar derin ki... ömrümün sonuna kadar beni idare eder.

Güldüm. Tecrübe ne yaman şey! Onun yanında kitap kaç para eder?

Böyle ahbapça ve tatlı tatlı konuşarak kahvelerimizi de içtik. Jale'den ayrılınca bir sinemaya gittim. Abdürrezzak'ın istediği tahkikat çoktan bitmişti. Onun istediği raporu istediği şekilde vermeğe hazırdım. Yalnız, bu raporun hakikate aykırı olmaktan başka hiçbir kusuru bulunmayacaktı.

15

Sinemadan sonra, Esma'nın eve dönüş saatine kadar gezdim.

Saat yediye doğru Cihangir'e gittim ve Esma'yı kucakladım. Ona Abdürrezzak ve Jale meselesini anlattım. İkisinin de bana söylediklerini tekrarladım ve sordum:

— Ne dersin Esma? Bu kadın evlendikten sonra düzelir mi?

— Bilmem ki, dedi, şimdi ne söylesem boş. İnsan insana benzemez. Düzelen de var, düzelmeyen de. Fakat Zizi, böyle şeyler gizli kalmaz. Abdürrezzak evlendikten sonra öğrenecek hepsini. Kıyamet kopup kalkacak. Senden de yüz çevirecek.

— Canım Esmacığım, öğrendiği zaman iş işten geçmiş olur. Abdürrezzak pişkin adamdır. Onu da hazmeder.

— Yoo..k, ben doğru bulmuyorum. Sen şimdiden Abdürrezzak'a her şeyi söylemelisin.

— O zaman her şey mahvolur. Esmacığım. Belki bizim terzihane işi de suya düşer.

— Ne yapalım, düşerse düşer. Ben kimseyi aldatmak istemem.

Ben baygın gözlerimle Esma'yı süzerek dedim ki:

— Ah canım Esma, hayranım sana, senin bu pırlanta kalbin yok mu, ona dünyayı değişmem. Fakat biraz da hayata uymalı. Ne yaparsın? Yalanın da bazen büyük faydaları olur. Bak. meselâ, bunlar evlenirler. Jale uslanır, akıllanır. Kocası onu sever. Bir gün hakikati öğrense de onu affeder. Böylece bir yalan sayesinde bir yuva kurulmuş

olur. Doğruyu söylersem Abdürrezzak Jale'yi almaz. Kadın zaten hasta. Sinirleri berbat bir halde. Büsbütün içlenir, kederlenir, kendisini içkiye, eroine verir. Türlü fenalıklar yapar. Daha birçok canlar yakar. Al sana işte, doğruyu söylemek yüzünden nice ev bark yıkılır.

Esma sol omzunu kaldırdı ve başını o tarafa doğru eğerek:

— Bilmem ben, dedi, sen nasıl istersen öyle yap. Erkeksin. Aklın daha iyi erer. Ben karışmam. Fakat şimdiye kadar ben doğruyu söylemekten pişman olmadım. Hep içimden geldi, söyledim. Bazılarını da sen gördün. Mahkemede... sokakta... biliyorsun.

— Evet ruhum, doğru söylemenin faydalarını gördük, ziyanını görmedik. Fakat bunlar tesadüftür. Bazen doğruyu söylemek insanın başına belâ da getirir.

— Ben şimdiye kadar hiç fenalığını görmedim.

— Senin talihin varmış.

— Sen doğru söylemenin ziyanını gördün mü hiç?

— Vallahi bilmem. Çocukluğumda hep dayak yerdim. Kabahatimi saklarsam kurtulurdum. Büyüdükten sonra, hiç öyle, damdan düşer gibi hakikati söylediğimi hatırlamıyorum. Açıkçası, ben senin gibi dobra dobra konuşan insana rastlamadım.

— Ben de her zaman yapmam bunu. Hiç ümitsiz hastaya öleceği söylenir mi? Yalanın faydalarını ben de bilirim. Ama bazen içimden bir şey dürtüyor beni. «Söyle, diyor, hakikati söyle». Söylemezsem fena oluyorum. Boğazım düğümleniyor. Hem artık düşünemiyorum. Ağzım kendiliğinden açılıyor sanki. Birdenbire söyleyiveriyorum. Söyledikten sonra farkına varıyorum.

— Neyse, bu da sana mahsus bir şey. Bir hakikat makinesi haline gelmişsin. Sır saklayamıyorsun. Kendi menfaatini bile düşünmüyorsun. Çok hoşuma gidiyor senin bu halin. Fakat yüreğimi de hoplatıyorsun. Mahkemede bir an

tavan başıma yıkıldı. Abdürrezzak'a sokakta hakikati söylediğin zaman da baygınlıklar geçirdim. Ben yapamam Esmacığım, ödüm kopar. Ya işler sarpa sararsa diye.

— Belki sen haklısın.

— Neyse... Ben şimdi müsaadenle Abdürrezzak'a iyi bir rapor vereceğim. Jale'ye itimat edebileceğini söyleyeceğim. Evlensinler bakalım. Kadının foyası meydana çıkarsa. İdare ederiz.

— Sen bilirsin. Fakat bu kadının asıl adı Ayşe değil mi? Babasının da adı da başkadır. Nüfus kâğıdında bunlar yazar.

— Ben Jale ile bunları konuştum. Ayşe adını bir biçimine getirip ben Abdürrezzak'a anlatırım. Babasının adı da sahiden Feyzi imiş. Fakat Miralay değil, yoğurtçu. Bunlar da nüfus kâğıdında yok.

İki gün sonra Abdürrezzak'a uydurma tahkikatın neticelerini anlattım. Güya ben Kanlıca, Üsküdar, Beşiktaş, Taksim, Şişli gibi semtlerde bakkal, kasap, kuyumcu, kadın terzisi, öğretmen, falan filân on yedi kişiyle konuşmuşum. Hepsi dc Jale'yi methetmişler.

Bir kere şeytana uydu, fakat sonra pişman oldu, gibi şeyler söylemişler. Lâkırdı arasında Jale'nin doğduğu zaman birkaç gün isimsiz kaldığını, nüfusuna Ayşe yazıldığını, sonraları Jale adını aldığını da söyledim.

Abdürrezzak uçuyordu Artık her gün Jale ile buluşuyorlardı. Çoğu günler yazıhanede ben yalnız kalıyor, işleri idare ediyordum. Abdürrezzak neredeyse kasanın anahtarını da bana teslim edecekti.

O evlenme hazırlıklarıyla meşgul oladursun, ben de bir avukatla konuştum ve devir muamelesinin nasıl yapılacağını ona sordum. Evvela, terzihanenin bulunduğu apartman sahibinin ciroya razı olması lâzımmış. O zat şimdi İstanbul'da değil, Roma'da. Ben de bu işin uzamasını ve

daha fazla geç kalmasını istemiyordum. Avukat, Abdürrezzak'ı sımsıkı bağlayan ve terzihanenin bütün ticari haklarını Esma'nın üzerine devreden bir mukavele hazırladı

Abdürrezzak'ı bir gün terzihaneye davet ettik. Salonların ve büronun döşenmesi bitmişti. Duvarlar kâğıtlanmıştı. Avizeler asılmıştı. Beyoğlu'nun en lüks terzihanesi oldu.

Abdürrezzak «Maşallah! Maşallah!» diyerek odalara girip çıktıktan sonra, müşterilerin kabul salonundaki koltuğa oturdu Mukaveleleri ona verdim. Şöyle bit göz attı:

— Pekâlâ, dedi, siz okudunuz ya.

— Evet ama sen dc bir kere oku, dedim.

Kâğıtları önündeki alçak sigara iskemlesinin üstüne bırakarak:

— Pekâlâ, pekâlâ dedi, ben daha evvel Esma abla ile başka şey konuşacağım.

— Ayakta duran Esma'ya yanındaki sandalyeyi gösterdi:

— Gel şöyle, yanıma otur bakayım, dedi

Ben biraz pirelendim. Mukaveleyi niçin okumadı ve imzalamadı? Esma ile ne konuşacaktı?

Abdürrezzak ona döndü:

— Bizim kâğıtlar birkaç güne kadar askıya konacak, dedi, seninle bu meseleyi hiç konuşmadık. Doğru kadınsın sen. Ben seni öyle tanıdım. Söyle bakalım, Jale hakkında ne biliyorsun, ne düşünüyorsun?

Esma önüne baktı. Sonra keskin bir hareketle başını yukarı kaldırarak dedi ki:

— Vallahi Abdürrezzak Bey, ben size bir şey söyleyeyim mi?

Eyvahlar olsun! Galiba Esma'nın yine illeti tutacak. Aman… Aman! Ben heyecandan, geriledim. Nefesim kesildi.

Abdürrezzak:

A Söyle, söyle! dedi.

— Jale için sizin bildiklerinizin hiçbiri doğru değil.

Esma bana döndü:

— Ne yapayım? dedi, yine içimden beni dürtüyorlar. Saklayamam, söyleyeceğim.

Omuzlarım yukarı kalktı. Alt dudağımı ısırdım ve tek kelime söyleyemedim.

Esma Abdürrezzak'a dönerek devam etti:

— Jalenin asıl adı Ayşe, biliyorsunuz.

— Biliyorum.

— Babası Miralay Feyzi Bey değil.

— Ya?

— Yoğurtçu Feyzi.

Abdürrezzak önüne baktı ve sustu. Ben Esma'nın yüzüne bakıyor, kaşlarımı kaldırıyordum.

— Eh, dedi, ne yapalım, herkes asilzade olacak değil ya, benim de babam çımacıymış.

— Başka?

— O nişanlı hikâyesi falan da hep masal. Jale meşhurelerden.

Ben artık dayanamadım ve bağırdım:

— Esma!

Abdürrezzak başını önüne sarkıttı, gözlerini yumdu ve bir müddet öyle kaldı.

Ben Esma'ya doğru yürüdüm:

— Bir çuval inciri berbat ediyorsun! dedim. Bu terzihanenin kapılarını kapatıp çıkalım. Ben de bir daha bu sevgili adamın yüzüne bakamam. Niçin mübalâğa ediyorsun? Jale sana ne yaptı? Doğru değil bu söylediklerin.

Esma inat etti:

— Sen bana ne söylüyorsan onları söylüyorum.

Abdürrezzak dizlerini ovuşturarak yavaş yavaş ayağa kalktı, bana yaklaştı ve bir elini omuzuma koydu:

— Hiç üzülme, dedi, ben her şeyi biliyorum. Jale bana bütün hayatını anlattı. Seninle yemek yediği günün akşamı

ben onun evindeydim. Dayanamadı, ağladı ve kendi içinden gelerek bana hakikati söyledi. Senin hiç kabahatin olmadığını da söyledi. O yalvarmış sana. Sen de kurulmak üzere olan bir yuvayı yıkmamak için onun hatırını kırmamışsın. Gücenmedim sana. Fakat Esma'nın doğruyu söylemesini yine çok beğendim. Görüyorsun ya, halk kadınları, biz okumuş erkeklerden daha ahlâklı oluyorlar. Jale'yi kurtaracağım. Geçmişini unutacağım. Onu bir aile kadını, bir yuva kadını haline getireceğim. Kendim de artık bu vurguncu serseri hayattan çekileceğim. Bir manifatura mağazası açıp düzgün iş yapacağım. Az kazanacağım, fakat temiz kazanacağım. Bundan sonra hayır işlerine de çok yardım edeceğim. Allah'a günahlarımı affettirmek için ne lâzımsa yapacağım. Sana gelince...

Omzumdan tutup sarstı ve bana Esma'yı gösterdi:

— Bu kadını seviyorsun. O da seni seviyor. İkiniz de birbirinize lâyıksınız. Zekisiniz, çalışkansınız. Kalpleriniz de temiz. Yalnız sen şimdiye kadar hayatını kazanmak için epey dalavere öğrenmişsin. Her zaman bu iyi netice vermez. Her zaman benim gibi iyi bir adama rastlamazsın. Başın belâya girer. Sen de artık aza kanaat edip doğru çalışmalısın. Elinde beş on kuruşun da var. Serseriliği bırak. Ben sana daha temiz bir iş bulurum. Esma'yı alacaksın. Sen de bir yuva kuracaksın. Tamam mı?

Gözlerim yaşarıyordu. Abdürrezzak'ın elini zorla tutup öptüm. Başka bir şey söylemedim Söyleyecek halde değildim.

Abdürrezzak masanın üstünden kâğıtlar aldı:

— Şimdi bunları imzalayalım, dedi.

Esma yalvardı:

— Okuyunuz bir kere.

Hayır kızım, sana itimadım var.

— Benim de size itimadım var, yırtalım öyleyse bu kâğıtları.

— Hayır, âdet yerini bulsun.

Abdürrezzak oturdu ve dizinin üstünde mukaveleleri imzaladı.

— İstediğiniz gün notere de gideriz, dedi.

Tam bu sırada dışarıda müthiş bir gürültü koptu. Hizmetçi bağırırken, salonun kapısı açıldı ve Kürt Hasan, elinde koskoca bir tabanca ile içeriye girerek bağırdı:

— Eller yukarıya!

Sonra elindeki silâhın namlusunu Esma'ya çevirerek:

— Düş önüme! dedi.

Abdürrezzak da, Esma da ellerini yukarı kaldırmışlardı. Ben birdenbire: .

— Yaşa Hasan!

Diye bağırarak onunla Esma'nın arasına girdim:

— Yaşa Hasan! diye tekrarladım. Bu karıyı öldür, kes biç, ne istersen yap, lâyıktır. Çok kahpeymiş o. Sen gelmeden evvel biz de onunla dalaşıyorduk. Beyefendiyi de, beni de aldattı, dolandırdı. Artık sana hak veriyorum, Hasan. Öldür bu kadını.

Bunları söylerken, Kürt Hasan'a yaklaşıyor ve Esma'ya siper oluyordum.

Deli herif şaşırdı:

— Ben onu öldürmeyeceğim, dedi.

— Ne yapacaksın?

— Harput'a götüreceğim.

— Bu daha âlâ. Götür onu Harput'a. Saçlarını öküzün kuyruğuna bağla. Dağ taş gezdir. Param parça olsun.

— Hayır, istemem.

— Ya ne yapacaksın?

— Onu alacağım, köy düğünü yaptıracağım.

Bir adım daha attım:

— Ha o başka mesele... Karışmam.

Dedim ve delinin burnunun üstüne müthiş bir yumruk

indirdim. Sallanıyordu. Elinden silâhı çekip aldım.

Bu sefer burnu kanamadı. Yüzünde ıstırap değil, hayret bile yoktu.

Bir elimi gömleğinin yakasına geçirdim ve vücudunu sarstım:

— Ulan, dedim, sen tımarhaneye girip çıktın, hâlâ akıllanmadın mı?

Sırıttı:

— Ben tımarhaneye girdim ama çıkmadım ki.

— Burada ne işin var?

— Kaçtım.

— Ha!.. Yine oraya mı teşrif?

— Yok be... Esma'yı Harput'a götüreceğim. Aşağıda kapının önünde hususi tayyare bekliyor. Ona binip gideceğiz.

— Ha... Kapının önünde tayyareye binip doğru Harput!

— Evet, oradan da Hicaza gideceğiz.

— Hacı olmağa mı?

— Hayır, Hicaz'a... Ben orada kral oldum.

— Tebrik ederim.

— Gazeteler yazdı.

— Görmedim. Aşkolsun. Esma'ya soralım bakalım. Seninle gelir mi?

Esma'ya döndüm:

— Hicaz kraliçesi olmak ister misin?

— İstemez miyim hiç. Kraliçe olmayı kim istemez?

— Öyleyse telefon et, bavullarını yollasınlar.

Esma anladı ve telefonun bulunduğu yazıhane odasına gitti.

Zavallı Hasan hâlâ sırıtıyordu.

Ben elimdeki Parabelloma bakarak sordum:

— Bunu nereden buldun?

— Bozuk o, dedi, dolu değil.

Muayene ettim, sahiden boş ve bozuktu.

Hasan, Esma'nın çıktığı kapıya gözlerini dikerken:

— Ben bu silâhı onu korkutmak için aldım, diyordu, yoksa öldürmem ben onu. Vazgeçtim. Kraliçe olacak.

— Ha... Bak, buna diyeceğim yok.

Biz böyle gevezelik ederken iki polis geldi ve zavallı kral hazretlerini yakalayıp götürdüler. Esma merkeze telefon elmiş; oradan öğrenmiş ki, iki gün evvel tımarhaneden kaçan Hasan'ı polisler zaten arıyorlarmış.

Abdürrezzak kahkahalarla gülüyor:

— Ödüm patladı! diyordu.

Ben dc ona dedim ki:

— Sen olmasaydın, ben de Esma'nın aşkından bu zavallı Hasan'a dönebilirdim.

Abdürrezzak Esma'nın da, benim de koluma girdi.

— Haydi çocuklar, dedi. Jale'ye telefon edelim, onu da beraber alıp son bir bekârlık ve serserilik gecesi geçirelim.

Esma telefona koşarken, ben dayanamadım, Abdürrezzak'ın boynuna sarıldım ve tombul yanaklarında iki öpücük şaklattım.

— Hişt, delikanlı! Gözlerin mi karardı? Ben Esma değilim!

Diyor ve gülüyordu.

— Senin sayende ben Esma'ya kavuştum, dedim.

— Benim sayemde değil, o cin gibi zekân, kaplan gibi çevikliğin ve cesaretin sayesinde. Ben seni ilk gördüğüm gün anladım, fakat sen beni layıkıyla daha bugün anlıyorsun.

— Sen de doğru söylüyorsun ağabey.

Esma içeri giriyordu. Boynumu bükerek sözümü tamamladım:

— Ne çare ki, dedim, bu güzel macerada bana, bir kerecik olsun doğru söylemek kısmet olmadı!

SON

İÇİMDEKİ YANGIN
SERVER BEDİ

30 Eylül 1949 - 24 Mart 1950 tarihleri arasında Hafta mecmuasında tefrika edilen İçimdeki Yangın, Peyami Safa'nın "Server Bedi" müstearıyla yayımladığı önemli romanlardandır.

Peyami Safa, bu romanında kendine kiralık ev arayan Zihni ile Kumkapı Nişancası'nın tanınmış dilberi Esma arasında alevlenen aşkı sıcak ve samimi bir üslupla anlatır.

Peyami Safa imzalı romanlarla boy ölçüşecek derecede "usta işi" bir romandır İçimdeki Yangın. Bu bakımdan eser, tekrar edilegelen Server Bedi yorumlarını çürüten ve "ezber bozan" bir metin olarak ön plana çıkar. Yazar, İçimdeki Yangın'da tıpkı Ahmet Rasim, Hüseyin Rahmi, Sermet Muhtar Alus gibi, mahalli figürlere odaklanarak İstanbul'un arka sokaklarına bizi davet eder. Yer yer argoyla harmanlanan akıcı bir dili vardır romanın.

Peyami Safa, bu romanında bir yandan geniş halk kesimlerine yönelirken bir yandan da güçlü üslupçuluğunu ortaya koymuştur. Girift tahlillerle roman kişilerinin duygularını ustaca işleyen yazar, artan bir tempoda merak unsurunu da zirvede tutar.

İçimdeki Yangın, aynı zamanda Peyami Safa'nın Türk sanat musikisi hususundaki kültürünü yansıtan önemli ayrıntılar içermektedir.